

Gənc nəslin inkişafı dövlətimizin prioritetlərindən biridir

Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi gənclər siyasətinin, böyüməkdə olan nəsle aşılana vətənpərvərlik tərbiyəsinin tarixi nəticəsi Vətən müharibəsindəki şanlı qələbəmizdə parlaq ifadəsini tapdı. Müstəqil, qüdrətli, qürur dolu tarixə, böyük nailiyyətlərə və aydın hədəflərə malik Azərbaycan ruhunda yetişdirilən gəncliyimiz 44 gün içində torpaqlarımızı azad etdi. Üçrəngli bayrağımızı Qarabağda, Şərqi Zəngəzurdə ucaltdı. Rəşadətli Azərbaycan Ordusunun sərəfçiləri Vətən uğrunda mütəmül vuruşan qəhrəman gənclərimiz öz adlarını xalqımızın ən yeni tarixinə qızıl hərfərlə yazdılar. Onların qəhrəmanlığı sayəsində Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olundu. Otuzillik həsrətdən sonra doğma yurdlarımıza qovuşduq. Azərbaycan gəncliyi bu şanlı qələbəni xalqımızda ərməğan etdi. Bu qələbənin verdiyi ruh, enerji, yaratdığı qəhrəmanlıq örnəkləri yeni nəsillərimizi daha da güclü, mətin, məqsədyönlü edəcək.

Vətən müharibəsi zamanı könüllü şəkildə orduya yazılaraq fədailərə can atan, qələbəmizə töhfə vermək üçün hər cür fədakarlığa hazır olan, həmçinin informasiya mühərribəsində dövlətimizin, xalqımızın mənafələrini yüksək ezmə müdafiə edərək bu cəbhədə də bizə üstünlük qazandıran gənclərimizin təmsalında tarix Azərbaycanın nə qədər böyük gələcəyə sahib olduğunu bir daha təsdiqlədi.

BİZİM GƏNCLƏR ARTIQLIĞI MÜZƏFFƏR XALQIN NÜMAYƏNDƏLƏRİ KİMİ BÖYÜYƏCƏKLƏR.

MSK sədri: "İndiyədək seçki prosesi ilə bağlı heç bir şikayət daxil olmayıb"

İndiyədək seçki prosesi ilə bağlı heç bir şikayət daxil olmayıb. AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) sədri Məzahir Pənahov komissiyanın fevralın 1-də keçirilən iclasında deyib.

Müəyyən iradlarla bağlı danışıq Məzahir Pənahov bildirib ki, cəmiyyət, vətəndaşlar bu prosədə çox həssas olmalıdırlar. "Əsas məsələ veb-kameraların quraşdırılması əsas məsələ deyil. Biz şəffaflıq istəyirik. Bəzi qüvvələrin mənfi rəylər səsləndirməsi düzgün deyil.

Seçkilərin şəffaf keçirilməsi üçün siyasi iradənin mühüm əhəmiyyəti vardır", - deyərək MSK sədri vurğulayıb.

İnformasiya təhlükəsizliyi istiqamətində işlərin davam etdirildiyini deyən M.Pənahov bu işdə MSK-ya dəstək olan əlaqədar qurumlara minnətdarlığını bildirib.

Vətənpərvər gənclik gələcəyimizin qarantıdır

Ulu Öndərin gənclər siyasəti bu gün də davam və inkişaf etdirilir. Azərbaycanda dövlət gəncliyin hamisidir. Mütəmadi olaraq təkmilləşdirilən gənclər siyasəti gənc nəslin ictimai-siyasi həyatdakı rolunun artmasını, ölkənin aparıcı qüvvəsinə çevrilməsini, bütövlükdə, kreativ gəncliyin formalaşmasına şərait yaratmışdır. Bu gün Azərbaycanda yüksək intellektual səviyyəyə, vətənpərvərlik hissəsinə, milli düşüncəyə malik gənclər formalaşır. Azərbaycan gəncləri ölkənin ictimai-siyasi həyatında daha böyük rol oynayırlar. Məhz dövlətin gənclərə dəstək və diqqət göstərməsi nəticəsində Azərbaycan gəncliyində özünü, öz gücünə, istedadına inam hissi artır.

Dövlətin gənclər siyasəti və gənclərin fəaliyyəti qarşılıqlı asılılıq prinsipi üzərində müəyyənləşdirilir ki, bu da gənclərin inkişafına üstünlük verməyə və müvafiq siyasət həyata keçirmə mexanizmlərinin yaradılması və kifayət qədər resursların ayrılması vasitəsilə bu inkişafa nail olmağa imkan verir.

AŞPA Azərbaycanın uğurları ilə barışa bilmir

Biz ermənipərəst və islamofob qüvvələrin əlində oyuncağa çevrilən bu təşkilatın ədalətsiz münasibətinə göz yumma bilmərik. Lakin AŞPA da anlamalıdır ki, ölkəmizə düşmən mövqedə olan bəzi qüvvələr bu təşkilatdan Azərbaycana qarşı vasitə kimi istifadə edirlər. Bu, AŞPA üçün yaxşı heç nə vəd etmir. Vaxtilə quruma üzv olan iki ölkədən birinin, yəni Ermənistanın digərinin - Azərbaycanın ərazisini işğal etməsi faktına görə işğalçı səs hüququndan məhrum etməyən AŞPA bu gün ölkəmizi əsassız ittihamlarla günahlandırır. Açıq-aydın ortadadır ki, bu qurum ikili standartların əsirinə çevrilib. Ölkəmizə qarşı aparılan qərəzli kampaniyaların başında həm də Fransa və Almaniya dayanır: "Bir sıra hallarda bu iki ölkə tandem şəklində çıxış edirlər. Hətta bəzən Fransa elə bu məsələdə olduğu kimi, öz çirkin niyyətlərini Almaniya vasitəsilə reallaşdırmağa çalışır. Çünki başa düşür ki, tarixən həyata keçirdiyi müstəmləkəçilik siyasəti sayəsində Fransa tamamilə gözəndən düşüb".

Qərb hikkəsi, yoxsa Şərq hikməti

Türk dünyası özünün ikinci yüksəliş dövrünə qədəm qoyur

Dəfələrlə qeyd etdiyimiz kimi, birləşmiş Qərbin əsas hədəfi Çinin "Bir kəmə, bir yol" layihəsidir. İndi Orta dəniz adlanan bu global marşrut dünyanın neqliyyat-kommunikasiya sistemləri arasında ən önəmlisidir. Ona görə də Qərb bu marşrutun əhəmiyyətini azaltmaq üçün "Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa iqtisadi dənizi" (İMEC) adlanan yeni neqliyyat dənizinin açılmasına səy göstərir. Burada da ən maraqlı məqam həmin marşrutun Türkiyədən yan keçməsidir, baxmayaraq ki, iqtisadi somərəsinə görə həmin yolun Türkiyə üzərindən Avropaya uzanması ən doğru seçim olardı. Lakin nə edəsən ki, Qərb Türkiyənin və türk dünyasının yenidən dirçəlməsinə imkan vermək istəmir. Ancaq nəhaq.

Avropanı etirazlar dalgası bürüyür

Fransa hökuməti xalq qarşısında etimadını itirib

Etiraz edən fermerlərin magistral yolları blokadaya alması səbəbindən Fransada mağazalarda müxtəlif mallar tükenməyə başlayıb. Fermerlər tərəfindən onlarla milli və regional avtomobil yolunun blokadaya alınması əzəz təchizatı logistikasına ciddi təsir göstərib. Əzəz mağazalarında təzə tərəvəz qitliği yaranıb. Bu, qismən fermerlərin anbarları blokadaya alması ilə bağlıdır. Həmçinin son günlər etiraz edən fermerlər təzə tərəvəz və meyvə daşıyan bir neçə xarici yük maşınının məhsulunu məhv ediblər.

Fransanın şimal-şərqindəki Ardennes departamentində qatıq, bekon, təzə tərəvəz və meyvələr, kahı və qablaşdırılmış sendviçlər yoxdur. Ölkənin cənubundakı Buş-dü-Ron departamentində tost üçün çörək və təzə məhsul, o cümlədən ot, meyvə və tərəvəz tapılır. Qrenoblda bəzi mağazalardan ot, baliq və süd məhsulları yoxa çıxıb.

Fransa repressiyalarını gücləndirir

Müstəqillik tərəfdarlarına qarşı zorakılıq daha da artır

Bu zorakı hadisə ilə bağlı verilən bəyanatda daha sonra bildirilir: "Bu söhər "Nazione" hərəkatımızın Baş Assambleyasının təsis edilməsinə Fransa dövləti təcridatla cavab verdi. Bu hətərlər Fransanın öz xalqı uğrunda mübarizə aparən korsi-kahlara qarşı 254 illik repressiyasının bir hissəsidir. "Nazione" təcridatla cavab verəcəkdir!"

Qeyd edək ki, Bastia kommunasındakı etiraz aksiyası zamanı nümayişçilər yeni hərəkata qarşı aqressiv hətə və repressiya üsullarını pisləyiblər. Aksiyada iştirak edən "Nazione" hərəkatının ərazi şurasının üzvü Jozefa Cakometti Piredda fəalları hətəsinə qınayaraq deyib: "Təhdid və təcridat qəbul edilməzdir. Lakin onlar öz məqsədlərinə nail ola bilmədilər. Biz sakit və qərarlıyıq".

"Azərbaycan ilə Ermənistan arasında artıq de-facto sülh mövcuddur"

Prezident İlham Əliyev Parlamentlararası İttifaqın Baş katibini qəbul edib

Əvvəlki 1-ci sahə.

Azərbaycan Prezidenti ötən il sentyabrın 2-də Ermənistan rəhbərliyinin qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikası"nın "müstəqilliyi" münasibətilə göndərdiyi təbrikin, həmçinin sentyabrın 9-da keçirilmiş dırnaqarası "prezident seçkiləri"nin sülh prosesinə ciddi zərbə vurduğunu, Azərbaycanın özünün ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin etmək üçün antiterror tədbirləri keçirməli olduğunu vurğuladı.

Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında artıq de-facto sülh mövcuddur və iki ölkənin sərhədində bir neçə aydır sülh şəraiti hökm sürür. Amma bu prosesin məntiqli sonluğa çatdırılması üçün sülh müqaviləsi imzalanmalı və Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarına son qoyulmalıdır.

Prezident İlham Əliyev bu xüsusda qeyd etdi ki, Ermənistanın müstəqillik haqqında bəyannaməsində Azərbaycanın Qarabağ bölgəsinin Ermənistanla birləşdirilməsinə və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün pozulmasına birbaşa çağırışlar var və bu sənədə istinadlar da Ermənistanın Konstitusiyasında öz əksini tapıb. Həmçinin Ermənistanın digər normativ-hüquqi sənədlərində Azərbaycanı qəbul etməyə çağırışlar var və bu sənədə istinadlar da Ermənistanın Konstitusiyasında öz əksini tapıb. Həmçinin Ermənistanın digər normativ-hüquqi sənədlərində Azərbaycanı qəbul etməyə çağırışlar var və bu sənədə istinadlar da Ermənistanın Konstitusiyasında öz əksini tapıb.

Yü iddiaların əsasını da Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın suverenliyinin və ərazi bütövlüyünün tanınmaması, Qarabağın Azərbaycandan ayrılması kimi məsələlər təşkil edir. Azərbaycan Prezidenti qeyd etdi ki, bu iddialara son qoyulduğu, Ermənistan Konstitusiyasında və digər normativ-hüquqi sənədlərdə dəyişikliklər edildiyi halda sülhə nail oluna bilər. Ermənistanın bu nüvə tez bir vaxtda həyata keçirilməsini vacibliyi bildiren dövlətimizin başçısı vurğuladı ki, hazırda Ermənistanın bu mövzuda ölkədaxili müzakirələrin başlanması müsbət addım kimi qiymətləndirilir və bu, sülh prosesinin tezliklə yekunlaşdırılması üçün yaxşı imkan yarada bilər.

Qonaq Beynəlxalq Parlamentlər İttifaqının Ermənistanın və Azərbaycanın parlament nümayəndələri arasında dialoq üçün platforma ola biləcəyi təklifi ilə çıxış etdi. Dövlətimizin başçısı bu təşəbbüsü yüksək qiymətləndirərək iki ölkənin parlamentləri arasında məhz bu platformada dialoqun

aparılmasını Azərbaycan tərəfindən dəstəkləndiyini diqqətə çatdırdı. Fransanın regionda dağıdıcı siyasət həyata keçirərək od üstünə benzini tökmək prinsipindən çıxış etdiyini, Ermənistanın militarizasiya siyasəti aparıldığını, geosiyasi intriqların təşəbbüskarı olduğunu deyən Prezident İlham Əliyev rəsmi Parisin regionda vəziyyətin gərginləşməsinin səbəkar olduğunu, müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda və parlament müstəvilərində anti-Azərbaycan siyasət yürütdüyünü də diqqətə çatdırdı. Dövlətimizin başçısı Fransanın Cənubi Qafqaz regionunda aparıcı mövqeyə nail olmaq və nüfuzunu gücləndirmək məqsədilə siyasət yürütdüyünü, lakin onların bu istiqamətdəki cəhdlərinin əbəs olduğunu vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev Avropa Şurası Parlament Assambleyasında anti-Azərbaycan xarakterli daşınan və Azərbaycan nümayəndə heyətinin etimadnaməsini ratifikasiya edilməsinə ilə bağlı azlıq olan bir qrupun təşəbbüsünün dia-

loqa xidmət etmədiyini vurğulayaraq bildirdi ki, bu, ümumiyyətlə, parlament platformasının əsasları ilə ziddiyyət təşkil edir. Azərbaycan nümayəndə heyətinin hüquqlarının bərpası edilməli olduğunu deyən dövlətimizin başçısı diqqətə çatdırdı ki, Azərbaycan nümayəndə heyətinin hüquqları bərpası ediləcəyi təqdirdə, Azərbaycan tərəfindən də Avropa Şurası və Avropa İnsan Haqları Məhkəməsinə işləyən məsələsinə yenidən baxılacaq.

Martin Çunqonq Parlamentlararası İttifaqın parlamentləri arasında dialoqa, inklüzivliyə çağırıldığını, eksklüzivliyin tərəfdarı olmadığını, bu kimi yanaşmaların düzgün qəbul edilmədiyini, beynəlxalq parlamentarizm əsasları ilə uyğun gəlmədiyini diqqətə çatdırdı.

Qonaq COP29-la bağlı dövlətimizin başçısını təbrik edərək, COP29 keçiriləcəyi zaman Parlamentlararası İttifaq çərçivəsində parlament nümayəndə heyətlərinin bir araya gətirilməsi, ətraf mühit və

iqlim dəyişikliyi istiqamətlərində beynəlxalq səyləri dəstəkləyən bir tədbirin təşkil olunması təşəbbüsü ilə çıxış etdi. Bu təşəbbüsü dəstəkləyən dövlətimizin başçısı qonağı Azərbaycanın evsahibliyi edəcəyi COP29-a dəvət etdi. Dəvət məmnunluqla qəbul olundu.

Parlamentlararası İttifaqın Baş katibi Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına uğurlu sədrliyi münasibətilə də təbriklərini çatdırdı, ölkəmizin hərəkatın parlament ölçüsünün yaradılması təşəbbüsünü təqdir etdi.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına 4 illik sədrliyi müddətində bu təsisatın beynəlxalq nüfuzunun artırılması, yeni əməkdaşlıq sahələrinin yaradılması, bu xüsusda parlament, gənclər ölçülərinin və qadın platformasının təsis olunması istiqamətində təşəbbüslərlə çıxış etdiyini vurğuladı.

Görüşdə qarşılıqlı marağ doğuran digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparıldı.

2024-cü il Gənclər üçün Prezident mükafatlarının verilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Gənclər üçün Prezident mükafatına namizədlərin seçilməsi üzrə Ekspert Komissiyasının təklifinə əsasən və Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərar alıram:**

Elm, təhsil, mədəniyyət, gənclər siyasəti və gənclərlə iş, ictimai və sosialyönümlü fəaliyyət, innovasiya və sahibkarlıq sahələrində xüsusi fərqlənən aşağıdakı şəxslərə 2024-cü il Gənclər üçün Prezident mükafatları verilsin:

Abdullayeva Gülnar Rizvan qızı
Ağamirova Rəvanə Seymur qızı

Ağazadə Təyrel İsa oğlu
Allahverdiyev Ayxan Elman oğlu
Baxışova Rəzayə Kimyaxanım Ziyad qızı
Məhərrəmov Zərifə Hüseyn qızı
Məmmədov Ulucay Akif oğlu
Məmmədova Dinarə Bəxtiyar qızı
Məmmədova Fətimə Nizami qızı
Miraləmi Pərviz Atamalı oğlu.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 1 fevral 2024-cü il

AYİB ilə COP29-a hazırlıq çərçivəsində görülmüş işlər müzakirə olunub

İqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbraylov Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankının (AYİB) İqlim Strategiyası və Çatdırılması Departamentinin icraçı direktoru Harri Boyd-Karpenlerlə görüşüb.

Nazirlikdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, iqtisadiyyat naziri Azərbaycanın AYİB-lə uğurlu əməkdaşlıq etdiyini və bankla əlaqələrin inkişafına önəm

verdiyini vurğulayıb. Bildirilib ki, AYİB-lə birgə həyata keçirilən layihələr ölkəmizin dayanıqlı inkişafı istiqamətində qabaqcıl təcrübənin, müasir texnologiyaların və innovasiyaların tətbiqini sürətləndirir. COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi bankla qlobal iqlim strategiyası üzrə əməkdaşlığın inkişafına stimül verir.

AYİB nümayəndələri bankın Azərbaycanla somərəli tərəfdaşlığı davam etdirməkdə maraqlı olduğunu qeyd edib-

lər. Ölkəmizdə "yaşıl enerji"yə keçid, bərpaolunan enerji mənbələrindən istifadənin artırılması istiqamətində həyata keçirilən layihələrin qurum tərəfindən dəstəkləndiyi qeyd edilib.

Görüşdə ölkəmizin evsahibliyi edəcəyi COP29-a hazırlıq çərçivəsində görülmüş işlər, beynəlxalq təşkilatlarla dialoqun qurulması, enerji səmərəliliyinin təmin edilməsi üçün resursların effektiv tənظیمməsi müzakirə olunub.

AYİB-lə dövlət zəmanəti olmadan kreditin ayrılması barədə müqavilə imzalanıb

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC (ASCO), Azərbaycan İnvestisiya Holdingi (AIH) və Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) arasında dövlət zəmanəti olmadan "Handysize" tipli 2 quru yük gəmisinin maliyyələşməsi üzrə kredit müqaviləsi imzalanıb.

İqtisadiyyat Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, bununla əlaqədar keçirilmiş tədbirdə Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankında Azərbaycanın müdiri, iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbraylov, AIH-in baş icraçı direktoru Ruslan Əlixanov, ASCO-nun İdarə Heyətinin sədri Rauf Vəliyev, AYİB-in Qafqaz üzrə regional direktoru Alkis Vriens Drakinos və AYİB-in Azərbaycanı daimi nümayəndəliyinin rəhbəri Natali Mouravizze iştirak ediblər.

Kredit müqaviləsini AIH-in Baş icraçı direktoru Ruslan Əlixanov, ASCO-nun İdarə Heyətinin sədri Rauf Vəliyev və AYİB-in Qafqaz üzrə regional direktoru Alkis Vriens Drakinos imzalayıblar. Layihənin ümumi dəyəri 60 mil-

dövlətə məxsus olan müəssisələrdə aparılan uğurlu islahatların, beynəlxalq prinsiplərə uyğun qurulmuş korporativ idarəetmə və hesabatlı sistemlərinin mövcudluğunu, əməliyyatlarda şəffaflığın və sağlam maliyyə vəziyyətinin təmin edilməsinin göstəricisidir.

Diqqətə çatdırılıb ki, AYİB ilə yeni əməkdaşlıq gəmiçiliyinin inkişafında yeni mərhələdir və bu gün imzalanan kredit müqaviləsi QSC-nin fəaliyyət coğrafiyasının genişləndirilməsinə, ölkəmizin Xəzər dənizində yükdaşıma potensialının daha da artırılmasına xidmət edir.

Bundan başqa, ASCO ilə əməkdaşlıq çərçivəsində imzalanan kredit müqaviləsi qlobal iqlim dəyişiklikləri üzrə çağırışların icrasına da müsbət töhfə verəcək. Belə ki, kredit müqaviləsi Beynəlxalq Dənizçilik Təşkilatının son ekoloji tələblərinə cavab verən müasir quru yük gəmilərinin alınmasını nəzərdə tutur.

COP29-la bağlı hazırlıq işləri və təşkilati məsələlər müzakirə edilib

Fevralın 1-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının icraçı katibi Saymon Stil ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) ilə bağlı hazırlıq işləri və təşkilati məsələlər müzakirə edilib.

Nazir Ceyhun Bayramov ölkəmiz tərəfindən, xüsusilə son dövrlərdə ətraf mühitin mühafizəsi, bərpaolunan enerji mənbələrinə keçid üzrə əməli addımların atıldığını, ötən il keçirilən COP28 Sammitində Azərbaycanın bir sıra qlobal öhdəliklərə qoşulduğunu diqqətə çatdırdı.

Azərbaycan tərəfindən sessiyanın məzmunu, o cümlədən təşkilatlıq baxımından yüksək səviyyədə keçiriləcək COP29 irsinin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə sahəsində beynəlxalq səylərə töhfə olacağına dair inam ifadə olunub.

İcraçı katib Saymon Stil Azərbaycan tərəfindən COP29-a evsahibliyi çərçivəsində aparılan hazırlıq işlərinin yüksək peşəkarlıqla davam etdirilməsinin məmnunluğundan danışaraq COP29-un təşkilatı ilə bağlı ölkəmizə uğurlar arzulayan icraçı katib bu istiqamətdə görülmüş işlərə Katiblik tərəfindən yaxından töhfə verəcəyini bildirdi.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı marağ doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Parlamentlararası İttifaq Azərbaycanla əməkdaşlığın daha da inkişafında maraqlıdır

Fevralın 1-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Parlamentlararası İttifaqın Baş katibi Martin Çunqonqun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə Azərbaycan və Parlamentlararası İttifaq arasında mövcud əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, habelə regiondakı cari vəziyyət müzakirə edildi.

Nazir Ceyhun Bayramov müxtəlif ölkələrin parlamentləri arasında şəbəkələşmə, fikir mübadiləsi və təmasların qurulmasına töhfə verməsi baxımından Parlamentlararası İttifaqın mühüm mandata sahib olduğunu vurğulayaraq, ölkəmizin də ittifaqın fəaliyyətində aktiv iştirak etdiyini bildirdi. Parlamentlararası İttifaq ilə ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatına (QH) sədrliyi dövründə əsas qoşulmuş Hərəkatın Parlament Şəbəkəsi arasında əməkdaşlığın geniş perspektivlərinin olduğunu, bu istiqamətdə ittifaqın cari ilin

martında Cenevrədə keçiriləcək 148-ci Assambleyasının əməkdaşlıq imkanlarının müzakirəsi baxımından faydalı olacağı diqqətə çatdırıldı.

Postmünaqişə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət, ölkəmizin işğaldan azad olunmuş ərazilərində həyata keçirdiyi bərpa və yenidənqurma işləri, habelə sülh təşəbbüsləri barədə qarşı tərəfi məlumatlandıran Ceyhun Bayramov ötən il Qarabağ bölgəsində aparılan lokal antiterror tədbirlərindən sonra BMT və bir sıra digər beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinin 30 ildən sonra ilk dəfə bölgəyə səfərinin təşkil olunduğunu bildirdi.

Baş katib Martin Çunqonq ölkəmizə növbəti səfərindən məmnunluğunu ifadə edərək, Parlamentlararası İttifaqın Azərbaycanla əməkdaşlığın daha da inkişafında maraqlı olduğunu bildirdi. Görüş zamanı həmçinin qarşılıqlı marağ doğuran digər məsələlər ətrafında ətraflı fikir mübadiləsi aparıldı.

Baş katib Ermənistanın müharibə cinayətləri barədə məlumatlandırılıb

Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) Səbinə Əliyeva Parlamentlararası İttifaqın Baş katibi Martin Çunqonq ilə görüşüb.

Ombudsman Aparatından AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə S.Əliyeva qonağa mandatı, insan hüquq və azadlıqlarının tə-

mini və müdafiəsi sahəsində həyata keçirdiyi fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verib.

Nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarla əməkdaşlığa toxunan S.Əliyeva BMT-nin İnsan Hüquqları üzrə Ali Komissarlığı, o cümlədən ixtisaslaşmış qurumlarla əməkdaşlıq barədə geniş məlumat verib. Ombudsman təsisatının BMT-nin İnsan Hüquqları Şurası (İHS) tərəfindən həyata keçirilən Universal

Dövrü icmal prosesində fəal iştirak etdiyini, dövrü məruzələrin təqdim olunduğunu vurğulayıb.

Səbinə Əliyeva "Azərbaycan Respublikasının insan hüquqları üzrə müvəkkili (ombudsman) haqqında" Konstitusiyaya Qanununa edilmiş dəyişikliklərdən danışaraq, "Əhliyyəli olan şəxslərin hüquqları haqqında" və "Uşaq hüquqları haqqında" konvensiyaların müddələrinin həyata keçiril-

məsinin, bərabərlik hüququnun təmin edilməsi və ayrı-seçkilik qarşısının alınması üzrə müstəqil monitorinq mexanizminin funksiyalarını yerinə yetirdiyini bildirdi.

O, Ermənistanın ölkəmizə qarşı nifrət və müharibə cinayətləri ilə bağlı xüsusi hesabatların hazırlanaraq beynəlxalq təşkilatlara, xarici ombudsman və milli insan hüquqları institutlarına göndərildiyini söyləyib.

Səbinə Əliyeva növbədənənar prezident seçkiləri ətrafında Ombudsman Aparatı və Mərkəzi Seçki Komissiyası tərəfindən vətəndaşların seçki hüququnun təmini məqsədində hüquqi maarifləndirmə tədbirlərinin təşkil olunduğunu vurğulayıb.

Görüşdə həmçinin qarşılıqlı marağ doğuran bir sıra məsələlər barədə geniş fikir mübadiləsi aparıldı.

Azərbaycan regionda sülhün təmin olunmasında maraqlıdır

Fevralın 1-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Azərbaycan rəsmi səfərə gələn Çex Respublikası Parlamentində Deputatlar Palatasının Sədri Marketa Pekarova Adamovanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

Görüşdə ötən il ölkələrimiz arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 ilinin tamam olduğu, bu dövr ərzində əlaqələrimizin bir sıra istiqamətlər üzrə inkişaf etdiyi qeyd olunaraq, münasibətlərin inkişafında yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlərin, keçirilən görüşlərin və müntəzəm təmasların rolu vurğulanıb, həmçinin ikitərəfli gündəliyin müxtəlif sahələrini əhatə edən mövcud hüquqi bazanın ölkələrimiz arasında əlaqələrin daha da möhkəmlənməsinə xidmət etdiyi diqqətə çatdırılıb.

Görüşdə Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova Ermənistanın və onun havadarlarının "etnik təmizləmə", "Azərbaycanın yeni müharibə istəyi" adı altında beynəlxalq ictimaiyyəti aldatmağa yönəlmis hərəkətlərini və ölkəmizə qarşı yalan kampaniyasını pisləyərək diqqətə çatdırıb ki, Avropa Şurası Parlament Assambleyasında baş verən son proseslər də ölkəmizə qarşı yalan kampaniyasının tərkib hissəsi-

dir. AŞPA dialoq və əməkdaşlıq platforması olmalıdır. Halbuki AŞPA-da ciddi ikili standartlar müşahidə olunur.

O, təəssüflə qeyd edib ki, bəzi dövlətlər və bəzi beynəlxalq təşkilatlar, xüsusən, AŞPA işğal dövründə 750 000 keçmiş məcburi köçkünü müzənnənin hüquqlarını bərpa etməsi ilə bağlı danışıq, bu gün isə Ermənistanın 250 000 azərbaycanlı qaçqının hüquqlarından danışmaqdan imtina edirlər.

Marketa Pekarova Adamova isə diqqətə çatdırıb ki, ölkəsinin parlamentariləri AŞPA-da Azərbaycanla bağlı sözügedən məsələnin müzakirəsində iştirak etməyib və lehinə səs verməyib.

Spiker Sahibə Qafarova Azərbaycan torpaqlarının 30 il işğal altında saxlanılmasını Ermənistan tarixinə qara səhifələrdən biri adlandırdı. O bildirdi ki, Azərbaycan özü beynəlxalq təşkilatların, həmçinin BMT TŞ-nin 4 məlum qətnaməsinin tələblərini yerinə yetirərək torpaqlarını işğaldan azad edib. O bir daha diqqətə çatdırıb ki, keçən ilin sentyabr ayında həyata keçirilmiş lokal antiterror tədbirlərindən sonra əraziyə 3 BMT missiyası, mülki infrastruktur və dinc əhali arasında heç bir itki qeydə almayıb.

Görüşdə Sahibə Qafarova Fransanın Azərbaycanla qarşı davranışla-

rını kəskin tənqid edərək diqqətə çatdırıb ki, Fransa Cənubi Qafqazda sülhün öldürülməsini istəmir, Ermənistanı silahla təmin edir. Bu, sülhə xidmət etməyən və yeni münaqişəni alovlandırmaq niyyətində olan yanaşmadır.

Spiker bir daha vurğulayıb ki, danışıqlar masası arxasında heç kim və heç bir dövlət Azərbaycanla təzyiqliq göstərə bilməz. Möhz Azərbaycan sülh təşəbbüslərini irəli sürüb və sülh danışıqlarını davam etdirməkdə maraqlıdır. Lakin münaqişənin başa çatmasından 3 il ötməsinə baxmayaraq, Ermənistan hələ də sülh müqaviləsini imzalamaqdan yayınır, üz-

rünü götürdüğü öhdəliklərinin icrasını ləngidir.

Milli Məclisin Sədri Azərbaycanın bütün ölkələrinin ərazi bütövlüyünə hörmətə yanaşdığını, özünün də ərazi bütövlüyünə və suverenliyinə hörmətə yanaşılmasını tələb etdiyini bildirdi. Bununla belə o, diqqətə çatdırıb ki, Ermənistanın Konstitusiyasında və digər qanunvericilik aktlarında Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları əksini tapır.

Münaqişədən sonra işğaldan azad edilmiş torpaqlarda Azərbaycan hökumətinin başladığı irimiqəyşli bərpa-quruculuq işləri barədə danışan Milli Məclisin Sədri deyib ki, bu gün Azərbaycan böyük investisiyalar hesabına işğaldan azad edilmiş ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa və yenidənqurma işləri aparır. Keçmiş məcburi köçkünlər artıq öz evlərinə qayıtmağa başlayıblar. Bu, Azərbaycanın yeni müharibədə maraqlı olmadığını sübutdur. O, Azərbaycan xalqının sülh istədiyini bildirdi, ölkəmizin bu regionda davamlı sülhün və sabitliyin təmin olunması istiqamətində göstərdiyi səylərini qeyd edib.

Deputatlar Palatasının Sədri Marketa Pekarova Adamova bildirdi ki, Qarabağın Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsi olduğu şübhə doğurmur və Çex Respublikası hər zaman Azərbaycanın ərazi bütövlüyü-

nü dəstəkləyib. Çexiya bu gün Cənubi Qafqaz regionuna davamlı sülhün və əmin-amanlığın gəlməsi üçün Azərbaycan və Ermənistan arasında dialoqun davam etdirilməsinə dəstəyini ifadə etməkdən məmnunluq duyur.

Spiker Marketa Pekarova Adamova ölkəmizin BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) bu il evsahibliyi etməsi münasibətilə təbriklərini çatdırıb, ölkəsinin bu tədbirdə yüksək səviyyədə təmsil olunacağını bildirdi.

Görüşdə həmçinin Azərbaycanın enerji sahəsində hər zaman etibarlı tərəfdaş olması qeyd edilərək, Çexiyanın da neft məhsullarına tələbatının təxminən 30 faizinin Azərbaycan nefti hesabına ödənilməsi diqqətə çatdırılıb. Bildirilib ki, turizm, humanitar və digər sahələrdə əməkdaşlığın gücləndirilməsi həm də insanlar arasında əlaqələrin genişləndirilməsi üçün mühüm vasitədir. Bu mənada təhsil, elm, mədəniyyət sahələrində əlaqələrin daha da inkişaf etdirilməsi, mədəni tədbirlərin qarşılıqlı əsasda keçirilməsi də mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Çex Respublikası Parlamentində Deputatlar Palatasının Sədri Marketa Pekarova Adamova ölkəmizə ilk dəfə rəsmi səfər etdiyini və Bakıda

olmaqdan məmnunluğunu bildirdi. O, bu səfərin ikitərəfli münasibətlərin inkişafına xidmət edəcəyini inamla ifadə edib. O, ölkəsinin Azərbaycanla bütün sahələrdə əlaqələrin daha da inkişafında maraqlı olduğunu qeyd edib. Qonaq rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin tərkibində işgüzar dairələri, ali təhsil müəssisələrini təmsil edən şəxslərin də olduğunu bildirdikdən sonra Çexiyanın müxtəlif sahələr üzrə Azərbaycanla dialoqun davam etdirmək niyyətini göstərəcəyi kimi qiymətləndirdi.

Görüşdə ikitərəfli əlaqələrin möhkəmləndirilməsində parlamentarilərin önəmli rol oynadığını vurğulayan spiker Sahibə Qafarova, sədr-lər, həmçinin dostluq qrupları səviyyəsində həyata keçirilən qarşılıqlı səfərlərin, keçirilən görüşlərin əhəmiyyətindən söz açıb, belə səfərlərin mövcud prioritetlərin öyrənilməsi, fikir mübadiləsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb etdiyini diqqətə çatdırıb. Tərəflər bu istiqamətdə də əməkdaşlığın daha da gücləndirilməsi ilə bağlı niyyətlərini ifadə ediblər.

Görüşdə dövlətlərarası və parlamentlərarası əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri və digər qarşılıqlı maraqlı məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

"Azərbaycan"

Milli Məclisdə görüş

Fevralın 1-də Milli Məclisin Çexiya ilə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvləri ölkəmizdə səfərdə olan Çex Respublikası Parlamentində Deputatlar Palatasının Sədri Marketa Pekarova Adamovanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüblər.

Qonaqları salamlayan Azərbaycan-Çexiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Elnur Allahverdiyev ölkələrin arasında əlaqələrin inkişafında parlamentlərarası əlaqələrin önəmi, hər iki ölkənin parlamentində dostluq qruplarının fəaliyyət göstərməsinin əhəmiyyəti, mütəmadi qarşılıqlı səfərlərin həyata keçirilməsinin vacibliyi barədə danışıb. Elnur Allahverdiyev Azərbaycanın öz suverenliyini tam bərpa etdiyini, ölkəmizin davamlı sülh və sabitliyin tərəfdarı olduğunu və Ermənistanla sülh müqaviləsinin imza-

lanması təklifini irəli sürdüyünü diqqətə çatdırıb.

Görüşdə iştirak edən Azərbaycan-Çexiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvləri Azər Kərimli, Soltan Məmmədov, Sevil Mikayılova, Porvin Kərimzadə, Jalə Əhmədova və Nurlan Həsənov digər ölkələrin Ermənistanla Azərbaycan arasında sülhə və münasibətlərin normalaşdırılmasına dəstək verməsinin vacibliyi, qərbi azərbaycanlıların hüquq-

larının bərpası, delimitasiya və demarkasiya prosesi barədə fikirlərini bölüşüblər.

Çex Respublikası Parlamentində Deputatlar Palatasının Sədri Marketa Pekarova Adamova Azərbaycan səfərinə dair təəssüratlarını bölüşüb. O, ölkəsinin Ermənistanla Azərbaycan arasında gedən sülh prosesinin tərəfdarı olduğunu və iki ölkənin gələcəyə baxacaqlarına inamını ifadə edib.

Söhbət zamanı qonaq Çexiya və Azərbaycan arasında müxtəlif sahələrdə, o cümlədən parlamentlərarası əlaqələrin inkişafına dair fikirlərini bölüşüb. Sonra qonaqlara Qarabağın işğaldan əvvəl və sonrakı vəziyyəti, Ermənistanın 30 ilə yaxın işğal altında saxladığı Azərbaycan ərazilərində törətdiyi vandallıqlar barədə slaydlar nümayiş etdirilib.

"Azərbaycan"

Çexiya parlamentinin Deputatlar Palatasının Sədri Azərbaycana rəsmi səfərə gəlib

Çexiya Respublikası parlamentinin Deputatlar Palatasının Sədri Marketa Pekarova Adamovanın rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti fevralın 1-də Azərbaycan Respublikasına rəsmi səfərə gəlib.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, hər iki ölkənin Dövlət bayraqlarının dalğalandığı Heydər Əliyev Beynəlxalq Hava Limanında Marketa Pekarova Adamovanın Milli Məclisin Azərbaycan-Çexiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Elnur Allahverdiyev, Çexiyanın ölkəmizdəki səfiri Milan Sedlaçek və digər rəsmi şəxslər qarşılaşıblar.

"Azərbaycan"

Çexiya Respublikası parlamentinin nümayəndə heyəti Ulu Öndərin məzarını və Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib

Ölkəmizdə səfərdə olan Çexiya Respublikası Parlamentində Deputatlar Palatasının Sədri Marketa Pekarova Adamovanın başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti fevralın 1-də Fəxrli xiyabana gələrək xalqımızın Ümummilli Lideri, müasir müstəqil Azərbaycan dövlətinin memarı və qurucusu Heydər Əliyevin xatirəsini dərin ehtiramla yad edib, məzarı önünə əkilil qoyub, tər çiçəklər düzüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, sonra nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanına gələrək ölkəmizin azadlığı və suverenliyi uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsini ehtiramla anıb, məzarları üzərinə tər çiçəklər düzüb. "Əbədi məşəl" abidəsi önünə əkilil qoyublar.

Bakının ən hündür nöqtəsindən Azərbaycan paytaxtının mənzərəsini seyr edən qonaqlara Şəhidlər xiy-

abanının tarixi və paytaxtımızda aparılan abadlıq-quruculuq işləri barədə məlumat verilib. Burada qonaq səfər barədə media nümayəndələrinin maraqlandıran sualları cavablandırılıb. Ziyarət zamanı nümayəndə heyətinin Milli Məclisin Azərbaycan-Çexiya parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun rəhbəri Elnur Allahverdiyev və digər rəsmi şəxslər müşayiət ediblər.

"Azərbaycan"

Parlamentlərarası İttifaqın nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanını ziyarət edib

Fevralın 1-də ölkəmizdə səfərdə olan Parlamentlərarası İttifaqın baş katibi Martin Çunqonqun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti Şəhidlər xiyabanını ziyarət edərək, ölkəmizin azadlığı və suverenliyi uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsini hörmətlə anıb, məzarları üzərinə tər çiçəklər düzüb.

Milli Məclisin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə verilən məlumata görə, sonra Bakının ən hündür nöqtəsindən Azərbaycan paytaxtının mənzərəsini seyr edən qonaqlara Şəhidlər xiyabanının tarixi və paytaxtımızda aparılan abadlıq-quruculuq işləri

barədə məlumat verilib. Ziyarət zamanı nümayəndə heyətinin Milli Məclisin Parlamentlərarası İttifaqda nümayəndə heyətinin üzvü Soltan Məmmədov və digər rəsmi şəxslər müşayiət ediblər.

"Azərbaycan"

"Strateji araşdırmalar və dövlət müdafiəsini idarəetmə akademik kursu"nun açılış mərasimi keçirilib

Fevralın 1-də Milli Müdafiə Universitetinin Hərbi İdarəetmə İnstitutunun "Strateji araşdırmalar və dövlət müdafiəsini idarəetmə akademik kursu"nun növbəti qəbulunun açılış mərasimi keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, əvvəlcə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin və Azərbaycanın

ərazi bütövlüyü uğrunda şəhidlik zirvəsinə yüksələn qəhrəman Vətən övladlarının xatirəsi birdəqiqətlik sükutla anılıb. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni səsləndirilib.

Digər dövlət qurumlarının nümayəndələrinin də iştirak etdikləri tədbirdə Hərbi İdarəetmə İnstitutunun rektoru polkovnik Bəbir Quliyev akademik kursun açılış münasibətilə Müdafiə Nazirliyinin və Milli Müdafiə Universitetinin rəhbərliyi adından işt-

rakçılar təbrik edib, onlara tədrisdə uğurlar arzulayıb.

Qeyd edək ki, tədris müddətində akademik kursun dinləyicilərinə beynəlxalq münasibətlər, global təhlükəsizlik, xarici siyasət, strategiya və müdafiənin planlaşdırılması, dövlət müdafiəsinin və müdafiə resurslarının idarə edilməsinin əsaslarına dair mövzularda mühazirələr oxunacaq, seminarlar, qrup çalışmaları və praktiki təcrübələr keçiriləcək.

Azərbaycan və Serbiya Müdafiə nazirlikləri arasında ikitərəfli hərbi əməkdaşlıq planı imzalanıb

Azərbaycan və Serbiya Müdafiə nazirlikləri nümayəndələrinin iştirakı ilə ikitərəfli hərbi əməkdaşlıq danışıqları keçirilib.

Bu barədə AZƏRTAC-a Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən bildirilib.

Müdafiə Nazirliyinin Beynəlxalq Hərbi Əməkdaşlıq İdarəsində keçirilən görüşdə Azərbaycan və Serbiya arasında hərbi əməkdaşlığın cari vəziyyəti və inkişaf perspektivləri müzakirə edilib, həmçinin qarşılıqlı maraqlı mövzulara dair ətraflı fikir mübadiləsi aparılıb.

Görüşün sonunda Azərbaycan və Serbiya Müdafiə nazirlikləri arasında 2024-cü il üçün ikitərəfli hərbi əməkdaşlıq planı imzalanıb.

MƏRKƏZİ SEÇKİ KOMİSSİYASINDA

Prezident seçkiləri ilə əlaqədar 1000 seçki məntəqəsində veb-kamera quraşdırılıb

Məzahir Pənahovun sədrliyi ilə fevralın 1-də Mərkəzi Seçki Komissiyasının növbəti iclası keçirilib.

Mərkəzi Seçki Komissiyası Katibliyinin Media və kommunikasiya şöbəsinin AZƏRTAC-a bildirdikləri, övələ komissiyanın 2024-cü il 26 yanvar tarixli iclasının protokolu təsdiq olunub.

Sonra fevralın 7-nə təyin edilmiş növbədənə Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərində seçki məntəqələrində veb-kameraların quraşdırılması məsələsinə baxılıb. Aparılan geniş müzakirələr zamanı ölkəmizdə keçirilən seçkilərdə 2008-ci ildən etibarən müvafiqyyətli tətbiq olunan veb-kamera təcrübəsinin seçkilərin izlənilməsinə qatılmış çoxsaylı aşkarlıq institutları, yerli və beynəlxalq müşahidəçilər, media nümayəndələri, eləcə də peşəkar seçki mütəxəssisləri tərəfindən mütərəqqi nailiyyət kimi yüksək qiymətləndirildiyi diqqətə çatdırılıb. Veb-kameralardan qarşı-

dan gələn seçkilərdə də istifadə edilməsinin səsvermə günü şəffaflığının daha böyük miqyasda təmin olunmasına mühüm töhfə verəcəyini əminlik bildirilib.

İclasda həmçinin vurğulanı ki, fevralın 7-də keçiriləcək prezident seçkilərində veb-kameraların tətbiqi layihəsi Mərkəzi Seçki Komissiyasının Rəqəmsal İnkişaf və

Nəqliyyat Nazirliyi və Xüsusi Rəhbərlik və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti ilə sıx əməkdaşlığı şəraitində reallaşdırılıb. Komissiya prezident seçkiləri ilə əlaqə-

dar seçki günü səsvermə məntəqələrində proseslərin övvəldən axıradək, birbaşa və arasıksilmədən izlənilməsi məqsədilə, keyfiyyətli və fasiləsiz yayım imkanlarının təmin edilməsi üçün zəruri olan texniki və digər şərtlər çərçivəsində 119 seçki dairəsi üzrə 1000 seçki məntəqəsində veb-kameraların quraşdırılmasına qərar verib. Verilmiş qərarda veb-kameraların quraşdırılması üçün zəruri olan fəaliyyətin təmin edilməsi istiqamətində müvafiq tədbirlərin həyata keçirilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci və 28.4-cü maddələrinə uyğun olaraq qərara alır: Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2024-cü il 26 yanvar tarixli iclasının protokolu təsdiq edilsin.

QƏRAR № 8/32
Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2024-cü il 26 yanvar tarixli iclas protokolunun təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 28.2-ci və 28.4-cü maddələrinə uyğun olaraq qərara alır: Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının 2024-cü il 26 yanvar tarixli iclasının protokolu təsdiq edilsin.

Sədr **Məzahir Pənahov**
Katib **Arifə Muxtarova**
Katib **Mikayıl Rəhimov**

01.02.2024

QƏRAR № 8/34
Bəzi dairə seçki komissiyalarının tərkibində dəyişiklik edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 22.3.1-ci, 28.2-ci və 28.4-cü maddələrinə uyğun olaraq qərara alır: Surxay Yusif oğlu İsmayıl 16 saylı Yasamal ikinci seçki dairəsi dairə seçki komissiyasının həlledici səs hüquqlu üzvü vəzifəsindən vaxtından övvəl azad edilsin.

Sədr **Məzahir Pənahov**
Katib **Arifə Muxtarova**
Katib **Mikayıl Rəhimov**

01.02.2024

QƏRAR № 8/33

2024-cü il fevralın 7-nə təyin edilmiş növbədənə Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərində seçki məntəqələrində veb-kameraların quraşdırılması barədə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının qərarı

Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin (bundan sonra - Seçki Məcəlləsi) 40.1-ci maddəsinə görə seçki komissiyalarının fəaliyyəti seçkilər üçün şəffaf olmalıdır. Səsvermənin gedişinin övvəldən axıradək fasiləsiz olaraq internet vasitəsilə real vaxt rejimində internet istifadəçiləri tərəfindən müşahidə edilməsi, seçkilərə səsvermə üçün zəruri şərait yaradılması, seçkilər səs verdikdən sonra seçki bülletenlərinin seçki qutusuna salınması, eyni zamanda məntəqə seçki komissiyalarının üzvləri tərəfindən seçki sənədləri ilə işin aparılması, səsvermənin hesablanması, səsvermənin nəticələrinin müəyyənəndirilərək rəsmiləşdirilməsi proseslərinin izlənilməsi, beləliklə, aşkarlığın və şəffaflığın daha geniş miqyasda təmin edilməsi məqsədilə bütün digər vasitələrlə yanaşı, 2008-ci ildən etibarən ölkədə keçirilən seçki və referendumlarda 500 seçki məntəqəsində, sonradan isə 1000 seçki məntəqəsində veb-kameraların quraşdırılmasıdır. Ölkəmizdə seçkilərin gedişini izləməyə çoxsaylı yerli və beynəlxalq subyektlər, habelə seçki mütəxəssisləri tərəfindən yüksək qiymətləndirilən bu mütərəqqi təcrübəni öyrənməklə bir sıra xarici dövlətlər də öz seçki praktikalarında oxşar səpkili layihələrin tətbiqi ilə bağlı addımlar atmışlar.

Seçki günü ictimaiyyətin səsvermənin gedişini veb-kameralar vasitəsilə izləməsi yolu ilə də aşkarlığın təmin edilməsi və bu prosesin tənzimlənməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyası (bundan sonra - Mərkəzi Seçki Komissiyası) özündə ümumi qaydaları ehtiva edən "Seçki məntəqələrində veb-kameraların quraşdırılması və istifadəsi Qaydaları"nı işləyib hazırlayaraq qəbul etmişdir.

Yuxarıda qeyd edilənlər, həmçinin seçki günü proseslərdə şəffaflığın daha da artırılmasına bilavasitə xidmət göstərən bu uğurlu təcrübəni nəzərə alaraq, 2024-cü

il fevralın 7-nə təyin edilmiş növbədənə Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərində də səsvermə prosesinin veb-kameralar vasitəsilə keyfiyyətli və fasiləsiz yayım imkanlarının təmin edilməsi üçün zəruri olan texniki və digər şərtlər çərçivəsində respublika üzrə 119 seçki dairəsi üzrə 1000 (bir min) seçki məntəqəsində veb-kameraların quraşdırılması və həmin seçki məntəqələrinin siyahısı dərc olunmalıdır.

Mərkəzi Seçki Komissiyası yuxarıda qeyd edilənləri əsas götürərək, Seçki Məcəlləsinin 19.4-cü, 19.14-cü, 25.2.16-ci, 28.2-ci, 28.4-cü, 40.1-ci və 110-cü maddələrinə, Mərkəzi Seçki Komissiyasının

2. Veb-kameraların quraşdırılması üçün zəruri olan texniki və digər şərtlərin təmin olunması ilə əlaqədar müvafiq tədbirlər görülmək barədə qərarı.

3. Veb-kamera quraşdırılması seçki məntəqələrinin siyahısı dərc olunsun (siyahı əlavə edilir).

4. Bu Qərar dərc edildiyi gündən qüvvəyə minir.

Sədr **Məzahir Pənahov**
Katib **Arifə Muxtarova**
Katib **Mikayıl Rəhimov**

01.02.2024

2024-cü il fevralın 7-nə təyin edilmiş növbədənə Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərində müşahidə üçün veb-kamera quraşdırılan seçki məntəqələrinin siyahısı

(119 seçki dairəsi üzrə 1000 seçki məntəqəsi)

Seçki dairəsinin sıra sayı və adı	Veb-kamera quraşdırılan seçki məntəqələrinin sıra sayı
1 - Şürur - Sədərək	12, 15, 17, 21, 36
2 - Şürur - Kəngərli	1, 4, 5, 6, 7, 43, 49
3 - Babək - Şahbuz - Kəngərli	1, 2, 3, 20, 23, 37, 40
4 - Naxçıvan şəhər	10, 12, 15, 17
5 - Babək - Naxçıvan - Culfa	20, 29, 33, 34, 38
6 - Ordubad - Culfa	1, 2, 3, 4, 6, 44, 55
7 - Səbail	2, 9, 10, 11, 13, 16, 17, 19, 20, 24, 26, 31, 37
8 - Binəqədi I	3, 4, 7, 8, 18, 19, 26, 30, 32, 35
9 - Binəqədi II	6, 8, 10, 14, 17, 18, 20, 25, 32, 34
10 - Binəqədi III	3, 5, 13, 16, 21, 32, 37
11 - Binəqədi - Qaradağ	14, 26, 28, 30, 32, 35, 36, 37, 39, 41
12 - Xəzər I	1, 7, 16, 19, 21, 27, 34
13 - Xəzər II	4, 5, 9, 15
14 - Xəzər - Pirallahı	1, 3, 7, 14, 19, 26, 32, 36, 37
15 - Yasamal I	3, 4, 9, 11, 16, 17, 18, 22, 30, 33
16 - Yasamal II	1, 6, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 31, 32
17 - Yasamal III	1, 2, 3, 5, 8, 12, 26, 27, 37, 38
18 - Nərimanov - Nizami - Binəqədi	2, 3, 6, 11, 15, 18, 19, 20, 21, 29
19 - Nərimanov I	2, 6, 7, 9, 13, 16, 20, 24, 26, 28, 36
20 - Nərimanov II	1, 4, 5, 7, 8, 16, 21, 25, 26, 33
21 - Nəsimi - Binəqədi	1, 4, 5, 6, 8, 10, 11, 15, 16, 18, 27, 28
22 - Nəsimi - Yasamal	2, 5, 13, 14, 15, 17, 20, 34, 37
23 - Nəsimi - Səbail	1, 11, 12, 13, 15, 17, 26, 27, 29, 32, 35, 37
24 - Nizami I	3, 7, 9, 11, 14, 22, 27, 30, 31, 34
25 - Nizami II	2, 6, 10, 12, 14, 18, 20, 26, 27, 30
26 - Sabunçu I	6, 8, 13, 17, 23, 25, 29, 32
27 - Sabunçu II	2, 4, 22, 24, 26, 27, 33, 34
28 - Sabunçu III	2, 5, 7, 12, 19, 22, 27
29 - Sabunçu IV	2, 3, 14, 22, 25, 26, 27
30 - Suraxanı I	3, 6, 9, 13, 15, 16, 24, 37
31 - Suraxanı II	4, 6, 8, 12, 19, 22, 27, 34, 38, 39
32 - Suraxanı III	1, 4, 13, 15, 17, 18, 20, 36, 38, 39, 42
33 - Xətai I	4, 11, 12, 14, 22, 23, 26, 28, 30, 37
34 - Xətai II	2, 7, 9, 13, 15, 18, 22, 24, 28, 33
35 - Xətai III	2, 4, 5, 7, 9, 12, 13, 15, 17, 22, 40
36 - Xətai - Suraxanı	1, 6, 10, 12, 14, 15, 21, 23, 30, 37
37 - Qaradağ	5, 7, 20, 28, 30, 32, 34
38 - Gəncə I	2, 5, 9, 13, 15, 16, 19, 21, 22, 24, 29, 30, 33

39 - Gəncə II	6, 8, 9, 12, 14, 15, 18, 20, 25, 28, 32
40 - Gəncə III	2, 3, 5, 8, 13, 15, 16, 20, 23, 32
41 - Gəncə - Samux - Goranboy	6, 10, 12, 14, 17, 19, 38, 39
42 - Sumqayıt I	7, 9, 18, 27, 32, 35, 41
43 - Sumqayıt II	2, 6, 9, 15, 20, 22, 29, 30, 36
44 - Sumqayıt III	4, 9, 14, 18, 21, 34, 35, 36
45 - Sumqayıt IV	3, 7, 18, 30, 36, 37
46 - Sumqayıt V	8, 10, 24, 28, 29
47 - Sumqayıt - Abşeron - Qaradağ	1, 2, 24, 26, 34, 35, 36
48 - Abşeron I	2, 4, 5, 9, 13
49 - Abşeron II	2, 10, 11, 14, 15, 18
50 - Abşeron III	1, 9, 13
51 - Şirvan	9, 12, 15, 17, 19, 20, 26, 29, 30, 32, 34
52 - Yevlax	2, 4, 6, 8, 10, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 30, 32, 34, 35
53 - Yevlax - Mingəçevir	6, 10, 21, 25, 30, 46, 49
54 - Mingəçevir	4, 5, 9, 12, 15, 17, 19, 22, 23, 24, 25, 28
55 - Siyəzən - Quba - Xızı	1, 2, 3, 4, 8, 69
56 - Şabran - Xaçmaz	1, 2, 3, 4, 7
57 - Xaçmaz şəhər	1, 2, 6, 8, 9, 10, 12, 13, 14, 16, 47, 48
58 - Xaçmaz kənd	2, 4, 7, 8, 9, 16, 20, 32, 33, 46
59 - Quba	5, 16, 22, 28, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 63
60 - Quba - Qusar	13, 15, 20, 29, 34, 36, 39, 42, 43
61 - Qusar	1, 7, 8, 18, 27, 33, 38, 46, 58, 60
62 - Kürdəmir	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 12, 18
63 - Hacıqabul - Kürdəmir	1, 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12
64 - Salyan	1, 8, 10, 21, 23, 43
65 - Salyan - Biləsuvar - Neftçala	4, 5, 6, 9, 30, 32, 37, 40, 42
66 - Saatlı	4, 5, 8, 19, 20, 35, 37
67 - Sabirabad	4, 11, 12, 23
68 - Sabirabad - Şirvan	1, 2, 4, 10, 35, 51, 56
69 - Biləsuvar	1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 21, 34
70 - Neftçala	3, 11, 12, 17, 35
71 - Cəlilabad şəhər	1, 3, 4, 5, 8, 9, 11, 13, 19, 23, 24, 37, 43, 53
72 - Cəlilabad kənd	2, 3, 8, 13, 38
73 - Masallı - Cəlilabad	1, 2, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 21, 28, 39, 43
74 - Masallı	15, 22, 44, 49
75 - Yardımlı - Masallı	1, 2, 39, 45, 66
76 - Lənkəran - Masallı	1, 15, 18, 27, 39, 41, 43
77 - Lənkəran şəhər	3, 4, 5, 7, 8, 11, 15, 16, 19, 24, 30, 31, 34
78 - Lənkəran kənd	2, 33, 39, 42, 44
79 - Astarə	1, 2, 3, 4, 6, 8, 20, 22, 26, 35, 36

80 - Lerik - Astarə	1, 2, 3, 20, 74, 113, 123
81 - İmişli	2, 3, 8, 10, 11, 42
82 - İmişli - Saatlı	1, 3, 8, 37
83 - Beyləqan	3, 6, 15, 18, 41, 56, 58
84 - Füzuli	13, 18, 19, 33, 36, 37, 40
85 - Füzuli - Ağcabədi	39, 41, 51
86 - Ağcabədi	2, 3, 7, 8, 11, 13, 27, 47
87 - Qobustan - Şamaxı - İsmayılı	1, 27, 29
88 - Şamaxı	1, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 18, 32, 47, 51
89 - İsmayılı	1, 2, 4, 23, 26, 38
90 - Ağsu	1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 32, 33
91 - Göyçay	7, 18, 29, 32, 36
92 - Göyçay - Ağdaş	6, 7, 8, 13, 15, 20, 21, 33, 34, 37, 39, 40
93 - Ağdaş	2, 4, 5, 9, 10, 20, 22, 26, 28, 35
94 - Ucar	3, 4, 5, 6, 7, 12, 15, 17, 37, 44
95 - Zərdab - Kürdəmir - Ucar	1, 2, 4, 7, 17, 19, 25, 43, 53, 54
96 - Goranboy	1, 2, 4, 35, 37, 45, 47, 55
97 - Tərtər - Naftalan - Goranboy	1, 3, 4, 5, 7, 8, 15, 38, 50, 53, 54
98 - Bərdə - Tərtər	5, 22, 42, 47, 50
99 - Bərdə	1, 2, 3, 4, 7, 8, 10, 13, 14, 31, 33
100 - Göygöl - Daşkəsən - Kəlbəcər	1, 2, 3, 6, 7, 12, 16, 30, 41, 52, 53, 54, 55
101 - Samux - Şəmkir	1, 2, 5, 6, 9, 10, 12, 15, 16
102 - Şəmkir şəhər	1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 14, 23, 38, 39, 45, 48
103 - Şəmkir kənd	6, 15, 18, 23, 39
104 - Gədəbəy	18, 20, 25, 34, 35, 36, 38, 45, 51
105 - Tovuz - Gədəbəy	2, 5, 12, 17, 27, 38, 42, 43
106 - Tovuz	1, 2, 3, 5, 11, 13, 14, 21, 25, 29, 31, 33
107 - Tovuz - Qazax - Ağstafa	2
108 - Ağstafa	1, 2, 3, 4, 8, 21, 39, 40
109 - Qazax	1, 2, 4, 6, 7, 9, 10, 11, 29, 31
110 - Balakən	1, 2, 4, 5, 15, 21, 22, 28
111 - Zaqatala - Balakən	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 39, 45
112 - Zaqatala	1, 5, 11, 29, 35
113 - Qax-Şəki	1, 2, 4, 5, 9, 17, 23, 57, 60, 61
114 - Şəki şəhər	1, 2, 4, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 18, 19, 20, 23, 27, 29, 37
115 - Şəki kənd	1, 4, 6, 23, 26, 29, 31, 36, 46
116 - Qəbələ	2, 3, 4, 5, 7, 9, 17, 22, 23
117 - Oğuz - Qəbələ - Şəki	21, 25, 31, 32, 33, 34, 51, 54
118 - Ağdam şəhər	1, 52
119 - Ağdam kənd	21, 35

7 FEVRAL PREZİDENT SEÇKİLƏRİ GÜNÜDÜR

MSK seçki bülletenlərinin DSK-lara təhvil verilməsini başa çatdırıb

Fevralın 7-də keçiriləcək prezident seçkiləri ilə əlaqədar Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) tərəfindən seçki bülletenlərinin dairə seçki komissiyalarına (DSK) paylanması prosesi başa çatıb.

AZƏRTAC "Secki-2024.az" saytına istinadla xəbər verir ki, seçki bülletenləri Naxçıvan Muxtar Respublikasındakı seçki dairələri, işğaldan azad olunmuş ərazilərdəki seçki məntəqələrinin aid olduğu seçki dairələri, həmçinin respublikanın ucqar bölgələrini əhatə edən seçki dairələri də daxil olmaqla, ölkənin digər bütün seçki dairələrinə təhvil verilib. Bununla da proses tam yekunlaşdırılıb.

Seçki Məcəlləsi ilə müəyyənləşdirilmiş qaydada seçki bülletenləri dairə seçki

komissiyalarına paylandıqdan sonra, səsvermə gününə azı 3 gün qalmışadək dairə seçki komissiyalarından məntəqə seçki komissiyalarına verilməlidir.

Qeyd edək ki, yanvarın 24-dən etibarən seçki bülletenlərinin çapına başlanılıb və 6 milyon 524 min 203 seçki bülleteni çap olunub.

Vətəndaşların seçki hüquqlarının təmin edilməsində prokurorluq orqanlarının rolu müzakirə olunub

Yanvarın 31-də Baş Prokurorluğun Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri idarəsi tərəfindən tabe rayon (şəhər) prokurorluqlarının işçiləri üçün "Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının seçki hüquqlarının təmin edilməsində prokurorluq orqanlarının rolu" mövzusunda distant formada seminar keçirilib.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirləblər ki, seminarla mühazirəçi kimi iştirak edən Hüquqi təminat və insan hüquqları məsələləri idarəsinin prokuroru Pərvanə Bayramova tərəfindən dinləyicilərə seçki hüququnun konstitusion əsasları, seçki sisteminin sosial-siyasi mahiyyəti, seçki mübahisələrinin həll olunması üsulları, vətəndaşların seçki hüquqlarını pozan qərar və hərəkətlərdən (hərəkətsizlikdən) şikayətlər üzrə müvafiq prokurorluq orqanlarına müraciət

edilmə halları və qaydası, eləcə də seçki subyektlərinin toxunulmazlıq və təhlükəsizlik məsələləri barədə ətraflı məlumat verilib.

edilmə halları və qaydası, eləcə də seçki subyektlərinin toxunulmazlıq və təhlükəsizlik məsələləri barədə ətraflı məlumat verilib.

Cavad xanın nəslinin nümayəndəsi Əkbər GƏNCƏ: "Xalqımız bu seçki ilə tarix yazacaq"

"Fevralın 7-nə təyin edilmiş prezident seçkilərinin nəticəsinin xalqın iradəsinə əks etdirəcəyinə əminəm". Bu fikri "secki-2024.az" saytına İsvəçrə Azərbaycanlılarının Koordinasiya Şurasının rəhbəri, Cavad xanın nəslinin nümayəndəsi Əkbər Gəncə deyib.

"Seçkilər və digər siyasi proseslər ölkənin idarə olunmasının keyfiyyəti üçün əsas meyardır. Seçkilərin nəticəsi ölkənin uzunmüddətli demokratik inkişafını, eləcə də xarici siyasət prioritetlərini böyük dərəcədə irəliləyəcəyinə əminəm. Etilbarlı seçkiləri müəyyən edən əsas fundamental prinsip ondan ibarətdir ki, əsas xalqın iradəsinə əsasən qərar verilməlidir. Buna nail olmaq üçün ölkəmizdə təşkil edilən

seçkilər şəffaf, əhatəli, seçicilərin və seçilmişlərin etimadına malik olub. Azərbaycan bu prinsiplər daim əldə rəhbər tutulur. Seçkilərdə rəqabət aparmaq üçün bərabər imkanlar və həqiqi siyasi rəqabət yaradılmalıdır", - deyərək Cavad xanın nəslinin nümayəndəsi diqqətə çatdırıb.

Həmyerlimiz xalqımızın şanlı qələbəsi sayəsində torpaqlarımızı azad etməsi faktına da toxunub. O vurğulayıb ki, suveren-

liyini tam təmin etməsi Azərbaycanın uğurlu daxili və xarici siyasətinin, iradəsinin nəticəsidir.

"Azərbaycan müstəqillik tarixində ilk dəfə olaraq ölkənin bütün ərazisində seçkilər keçiriləcək və şəbhsiz ki, bu, çox sevindirici haldır. Hər bir Azərbaycan vətəndaşı seçkiyə iştirak etməlidir, çünki xalqımız bu seçki ilə tarix yazacaq. Mən də öz növbəmdə bütün Azərbaycan xalqını seçkiyə gətməyə səsləyirəm, çünki bu seçkilərdə növbəti dövr üçün dövlətimizin rəhbərini seçəcəyəm", - deyərək fikrini təməmləyib.

Rövzət QASIMOV: "Veb-kameralar 119 seçki dairəsi üzrə səsvermə prosesini izləməyə imkan verəcək"

Veb-kameraların quraşdırılması işinə seçki prosesinə start verildikdən sonra başlanılıb. Bu layihənin reallaşdırılması Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi, Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidməti ilə sıx əlaqədə həyata keçirilib.

"Ölkədəki 119 seçki dairəsi üzrə veb-kameraların quraşdırılması bütün səsvermə və protokollarla bağlı prosesi izləməyə imkan verəcək".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) sədr müavini Rövzət Qasimov komissiyanın fevralın 1-də keçirilən iclasında

sözləndirib. O bildirib ki, 1000 məntəqədə veb-kameraların quraşdırılmasında mühüm məsələlər diqqətə alınıb. İnternet üzərindən seçki prosesini izləmək üçün müvafiq qurumlarla birgə təhlükəsizlik məqsədilə lazımı addımlar atılıb.

"Səsvermə günü istənilən vətəndaş internet üzərindən seçki prosesini izləyə biləcək.

Səsvermə bitdikdən sonra internet yayımı dayandırılacaq. Ölkədən xaricə olan soydaşlarımız da bu imkanlardan istifadə edə biləcəklər.

Avropa standartlarına uyğun olaraq 20-25 dəqiqə səsverməni izləmək üçün kifayət edir. Bu, bir Azərbaycan təcrübəsidir", - deyərək Rövzət Qasimov diqqətə çatdırıb.

MDB-dən olan müşahidəçilər prezidentliyə namizədlərin seçki qərarqahlarının rəhbərləri ilə görüşüblər

Azərbaycanda növbədənkonar prezident seçkilərinin monitorinqi çərçivəsində MDB müşahidəçilər missiyasının nümayəndələri prezidentliyə namizədlərin seçki qərarqahlarının rəhbərləri ilə görüşlər keçirilib.

AZƏRTAC "secki-2024.az" saytına istinadla xəbər verir ki, görüşlər zamanı missiyanın fəaliyyət prinsipləri, onun formalaşdırılması proseduru, Azərbaycanda seçki kampaniyasının monitorinqi ilə bağlı aparılan işlər, MDB-dən olan müşahidəçilərin sayı və digər məsələlər barədə məlumat verilib.

Qərarqahların rəhbərliyi və üzvləri öz növbəsində ali dövlət vəzifəsinə namizədlərin seçki platformalarının əsas istiqamətləri və seçicilərlə görüşləri barədə qonaqları məlumatlandırdılar. Xüsusilə vurğulandı ki, bütün namizədlərə təşviqat kampaniyası aparmaq və öz proqramlarını təqdim etmək üçün bərabər imkanlar yaradılıb.

Həmçinin Azərbaycanda seçki kampaniyasının müşahidəsi zamanı MDB müşahidəçilərin missiyasının nümayəndələri Qobustan, Şamaxı, İsmayıllı və Ağsu rayonlarında olublar. Uzunmüddətli müşahidəçilər dairə və məntəqə seçki komissiyalarının işi ilə tanış olublar. Onlara seçkilərə hazırlıqla bağlı məlumat verilib, seçki məntəqələrinin texniki vasitələri və metodiki vəsaitlərlə təchiz olunması göstərilib. Missiya üzvləri seçki prosesinin şəffaflığının təmin olunmasına, seçki komissiyalarının beynəlxalq müşahidəçilərlə konstruktiv qarşılıqlı fəaliyyətə yönəlməsinə yerlərdə xüsusi diqqət yetirildiyini qeyd ediblər.

Qərarqahların rəhbərliyi və üzvləri öz növbəsində ali dövlət vəzifəsinə namizədlərin seçki platformalarının əsas istiqamətləri və seçicilərlə görüşləri barədə qonaqları məlumatlandırdılar. Xüsusilə vurğulandı ki, bütün namizədlərə təşviqat kampaniyası aparmaq və öz proqramlarını təqdim etmək üçün bərabər imkanlar yaradılıb.

"Azərbaycanın demokratik seçki ənənəsinin olması indi özünü daha aydın büruzə verir"

"Fevralın 7-də prezident seçkilərinin yüksək səviyyədə təşkil ediləcəyini, demokratik prinsiplərin qorunacağını və şəffaf səsvermənin olacağını düşünürəm. Seçkiəncəsi mühit, namizədlərin təşviqat kampaniyası üçün yaradılan bərabər şərait də bu gözəlləni artırır".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bunu "secki-2024.az" saytına açıqlamasında Stavropol diyarında "Odlar Yurdu" Azərbaycan Milli Mədəniyyət Mərkəzinin rəhbəri Fəxrəddin Yarıyev söyləyib.

Müşahidələrinə əsasən Azərbaycanın beynəlxalq

standartlara uyğun seçki ənənəsi formalaşdığını vurğulayan F.Yarıyev deyib: "Bu ənənə özündə şəffaf, demokratik prinsiplərə əməl olunması, qanunvericiliyin tələblərinin dəqiqliklə yerinə yetirilməsi kimi prinsipləri əks etdirir. Azərbaycanın de-

mokratik seçki ənənəsinin olması indi özünü daha aydın şəkildə büruzə verir. Müşahidə apardığımız bütün seçkilərdə bu mənzərənin şahidi olmuşam. Fevralın 7-dəki prezident seçkilərinin də bu prioritetlərə uyğun keçiriləcəyinə əminəm".

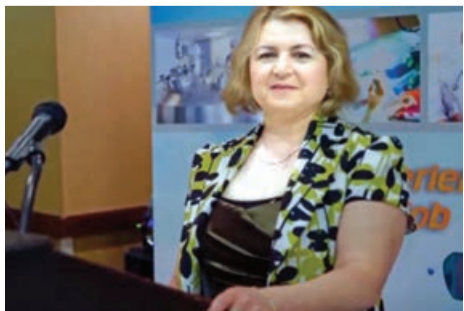
Mərkəz rəhbəri onu da vurğulayıb ki, Rusiya Federasiyası ərazisində olan Azərbaycan vətəndaşlarının da səsvermə hüquqlarının təmin edilməsi üçün bütün lazımı

işlər görülüb. "Seçki məntəqələri yaradılıb və soydaşlarımız bu haqda məlumatlandırılıb. O cümlədən soydaşlarımız arasında səsvermə prosesi ilə bağlı maarifləndirmə işləri aparılır. Bu prosesə diaspor təşkilatları da yaxından dəstək verir. Hesab edirik ki, Stavropol diyarında yaşayan Azərbaycan vətəndaşları seçkilərdə fəal iştirak edəcək və öz namizədlərinə səs verəcəklər", - deyərək qeyd edib.

Kanadadakı diaspor təşkilatının nümayəndəsi:

"Seçkilərə getməklə biz böyük Qələbəmizin nailiyyətlərini yaşatmalıyıq"

"Əlamətdar haldır ki, ölkəmizdə prezident seçkiləri müqəddəs torpaqlarımızın düşmən tapdığından azad olunmasından sonra ilk dəfədir ki, keçirilir. Güclü xarici siyasətimiz və qüdrətli ordumuz Azərbaycanı bütün dünyaya tanıtdı. Bu böyük Qələbənin nailiyyətlərini yaşatmalıyıq". Bunu "secki-2024.az" saytına açıqlamasında Kanadanın Toronto şəhər Təhsil Mərkəzinin Xarici dillər bölməsinin Azərbaycan dili sinfinin rəhbəri və müəllimi Yeganə Cəfərova bildirib.

sından asılıdır: "Torpaqlarımız işğaldan azad edilib, suverenliyimiz tam bərpa olub. Qarabağımızın və ətraf ərazilərin minalardan təmizlənməsi davam edir. Həmçinin yurd-yuvasından illərdir didərgin düşmüş insanlar artıq həsrətində olduğu torpaqlarına qayıdırlar. Azad olunmuş tor-

paqlarda yenidənqurma işləri yüksək sürətlə davam edir. Bütün bunları xaricdən izləmək çox qürurvericidir. İndi xaricdə öcnəbilər haralı olduğumuzu biləndə Azərbaycana getmək arzusunda olduqlarını həvəslə bildirirlər".

O əlavə edib ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlı kimi ölkəmizin dövlət siyasətini rəhbər tutaraq illərdir Azərbaycan həqiqətlərini çatdırmaqla, dilimizi gələcək nəsillərə öyrədir. O, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında qarşıya qoyulan məqsədləri rəhbər tutaraq Vətənə olan borcunu yerinə yetirir. Diaspor təşkilatının nümayəndəsi qarşından gələn seçkilərə də böyük ümid bəsləyir və hesab edir ki, Azərbaycanın gələcək inkişafı da bu seçkilərin nəticəsindən asılıdır.

Prezident seçkiləri xalqın və dövlətin tələyində tələyüklü məsələ kimi hər zaman son dərəcə mühüm əhəmiyyət kəsb edib. Qarşıdakı 7 fevral seçkiləri isə bu baxımdan xüsusilə önəmlidir.

30 illik işğaldan sonra xalqımız bu seçkilərə ərazi bütövlüyümüzün tam bərpa olunduğu bir şəraitdə gedir. Əlbəttə, bu realıq hər bir ölkə vətəndaşında hədsiz qürur və məmnunluq doğurur. İşğal dövrünün yaşantıları xalqımız üçün çox ağır bir sınaq oldu. Ermənistan silahlı qüvvələri havadarlarının köməyi ilə torpaqlarımızın 20 faizini işğal edərək kəndlərimizi, şəhərlərimizi odlara qalayıb viran qoydular, insanlığa yarasmayan cinayətlər törətdilər. Doğma yurdundan, rahat ev-əşiyindən perik salınan bir milyon soydaşımız öz vətəninə qaçqın və məcburi köçkünlərə çevrilib respublikanın bütün bölgələrinə səpələndilər. Yük vəqonlarında, çadır düşərgələrində, torpaq daxmalarında ağır məişət şəraitində yaşamağa məhkum edildilər. Amma bütün bu məhrumiyətlərə sınaq gərək inamla yaşadıqlar. Tarixi zəfəri, şanlı qələbənizi, doğma yurda qayıdışı səbirli, təmkinli gözləndilər. Çadırlarda, yük vəqonlarında dünyaya gələn uşaqlar isə isti əsümüza soyuq su tökən, yuvamızı dağıdan, atalarımızı, qardaşlarımızı amansızlıqla qətlə yetirən, körpə uşaqlara, ahl insanlara belə acımayan erməni faşistlərdən intiqam almaq arzusu ilə böyüdüldülər. Düşməni qarşı nifrətlə sıxlan "dömr yumruğu" a çevrildilər. Nəhayət, Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlığı ilə Ermənistan silahlı qüvvələri ağır məğlubiyyətə uğradıldı, işğal altında qalan ərazilərimiz son qarşılaşmada azad edildi.

Bu gün Qarabağ və Şərqi Zəngəzur azad nəfəs alır. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə genişmiqyaslı abadlıq və quruculuq işləri aparılır. Laçın da bu bərpa və tikinti işlərindən kənarında deyil. Qarlı-şaxtılı bir gündə Laçının abad, yaşayışlı, xüsusilə zövqlə qurulmuş küçələri ilə qürurla addımlayıb şəhərin mərkəzində yerləşən 106 sayılı seçki məntəqəsinə çatdıq. Məntəqənin qarşısı qələbəlik idi. Xeyli şəhər sakini şirin-şirin söhbət edirdilər. Üzlərdən təbəssüm, baxışlardan bəxtiyarlıq oxunurdu. Böyük zaman fasiləsindən sonra doğma yurda dönüşün yaratdığı sevinci sözlə ifadə etmək çox çətindi. Bu sevincin dəyərini ona yaşayanlardan yaxşı başqa heç kim qiymətləndirə bilməz. Məntəqə seçki komissiyasının sədri Qardaşxan Dostuyevlə həmsöhbət olduq. 7 fevral növbədənkonar prezident seçkilərinə hazırlıqla bağlı verdiyimiz sualları həvəslə cavablandırdı. Öyrəndik ki, məntəqə Ağcabədi rayonu ərazisindəki Taxtakörpü qəsəbəsində yerləşən 121 sayılı Laçın Seçki Dairəsinin tərkibindədir. Çöldə 5-6 dərəcə şaxta olsa da, seçki məntəqəsində normal istilik vardı. Yeni inşa edilmiş binada quraşdırılan isti döşəmə gerçək bir rahatlıq yaradır, buradakı səlhiq-

Azərbaycan üçün deyil, həm Gürcüstan və ümumilikdə region üçün əhəmiyyəti həddindən artıq böyükdür.

"Gürcüstan üçün bu nümunə onun ərazi bütövlüyünün bərpasına olan ümidləri gücləndirir. Region üçün isə bu, sülh və firavanlıq perspektividir. Azərbaycan xalqına uğurlu prezident seçkiləri arzu edirik. Bu seçkilərdə haqiqətən də tarixi addımların olacağını düşünürəm", - Soso Mancavidze fikrini yekunlaşdırıb.

Laçında bu seçkinin başqa ovqatı yaşanır

səhman diqqət çəkirdi. Seçki məntəqəsi bütün zəruri avadanlıqlarla təmin olunub. Seçki siyahılarında 1485 nəfərin adı daxil edilib. Laçına yeni ailələrin köçü davam etdiyindən buna uyğun olaraq seçki siyahılarında dəqiqləşdirmələr aparılır.

Seçki məntəqəsinin qarşısına toplaşanlara yaxınlaşmış seçkilərlə bağlı fikirlərini öyrəndik. Cavab təərəddütsüz və birmənalı oldu. Laçın şəhər sakini Bayram Səlimov dedi ki, biz bu gün özümüzü dünyanın ən bəxtəvər insanları sanırıq: "Allah dünyada heç kimə yurd həsrətini, köçkünlük, qaçqınlıq həyatı göstərməsin. 30 il bizim çətinliyini gördük, zülmünü yaşadığımız. Bütün bunlara son qoyulduqdan, doğma ələ dönəndən sonra əhvalımız necə olmalıdır ki... Elo bu yüksək ovqatla da seçiminizi edəcəyik".

Haqiqətən, Laçında seçki ovqatı hər addımda hiss olunur. 30 il ərzində sevincə, fərəhə həsrət qalan laçınlıların bu gün üzü güldür. Onlar əmindirlər ki, bu gülüş onların üzündən heç vaxt çəkilməyəcək.

Lazım QULİYEV, "Azərbaycan"

Seçkilərdən seçkilərə

Geridə qalmış əyalətlərdən inkişaf edən iqtisadi rayonlaracan...

yol keçən regionlarımızda əhalinin həyat səviyyəsi də yüksəlib

Azərbaycanda uğurla həyata keçirilən davamlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının mühüm tərkib hissəsi olan, respublikanın regionlarının inkişafına yönəldilən dövlət proqramları ölkənin simasını başdan-başa yaxşı mənada dəyişdi.

Bu proqramların icrası qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafına, regionlarda kommunal xidmətlərin və sosial infrastruktur təminatının keyfiyyətinin yüksəldilməsinə, sahibkarlıq mühitinin daha da yaxşılaşdırılmasına, investisiya qoyuluşunun artmasına tökan verdi. Yeni müəssisələrin, iş yerlərinin açılmasına və nəticədə əhalinin məşğulluğunun artırılmasına və yoxsulluq səviyyəsinin azaldılmasına imkan yaradı.

İndiyədək respublikanın regionlarının sosial-iqtisadi inkişafına yönəldilən dörd dövlət proqramı qəbul olunub. Bunlar 2004-2008-ci, 2009-2013-cü, 2014-2018-ci, 2019-2023-cü illəri əhatə edib. Təkcə ilk üç proqramın icra olunduğu 2004-2018-ci illərdə ölkədə ümumi daxili məhsul 3,3, o cümlədən qeyri-neft sektoru üzrə 2,8, sənaye üzrə 2,6, kənd təsərrüfatı üzrə 1,7 dəfə artıb. Sözügedən müddətdə həyata keçirilmiş məqsədyönlü tədbirlər nəticəsində ölkədə 1,5 milyo-

təmin edilməsinə, yeni iş yerlərinin yaradılması və əhalinin həyat səviyyəsinin daha da yüksəldilməsi sahəsində görülən işlərə yeni bir təkan verdi. Proqramın əhatə etdiyi dövr ərzində Bakı ilə yanaşı, Gəncə, Sumqayıt və digər şəhərlərdə, Abşeron, Ağcabədi, Ağsu, İsmayilli, Oğuz, Qobustan, Şabran, Şəki, Göygöl, Tərtər, Xızı və başqa bölgələrdə yüzlərlə müəssisənin təməli qoyuldu və açılış mərasimi keçirildi.

Azərbaycanın Vətən müharibəsində qazandığı böyük qələbə ilə görülən işlərin miqyası daha da genişləndi. Düşməni tapdığından azad edilmiş ərazilərimizdə bərpa və tikinti-quruculuq işləri geniş vüsət aldı. İşlər elə bir

istehsal sahələrinin tikintisi davam etdirilmişdir.

Həmin il ərzində 49 sahibkarlıq subyektinə 50 investisiya təşviqi sənədi təqdim olunmuşdur. Aqrar sektorun inkişafında mühüm əhəmiyyət kəsb edən aqroparkların və müasir iri fermer təsərrüfatlarının yaradılması istiqamətində ardıcıl işlər aparılmışdır. Bu dövrdə artıq aqroparkların 34-ü bitkiçilik, 14-ü bitkiçilik və heyvandarlıq, 1-i heyvandarlıq, 2-si isə emal sənayesi üzrə ixtisaslaşmışdır. Onlardan 44-ü fəaliyyətə başlamışdır.

Bunların arasında işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə son dövrdə yaradılmış gənərsiya gücləri xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Sözügedən proqramların həyata keçirildiyi iki onillik ərzində ölkəmiz Cənubi Qafqazın iqtisadiyyatında 64 faizə malik güclü iqtisadiyyat formalaşdırıb. Kənd təsərrüfatı sektoru 2,1, nəqliyyat sektoru 4,1, turizm və ictimai işə rabitə sahəsi 20,9 dəfə artıb.

Azərbaycan Avropanın enerji xəritəsini dəyişdirən

"Azərbaycan Respublikası regionlarının 2019-2023-cü illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"na uyğun olaraq ətraf mühitin mühafizəsi, təbii sərvətlərdən istifadə, yaşllaşdırma, meşəliklərin salınması istiqamətində də genişmiqyaslı işlər görülmüşdür. 2022-ci ildə proqram çərçivəsində regionlarda meşə fondu ərazilərində 1,5 milyondan çox ağac əkilməmiş, 1373,9 hektar sahədə meşəsalma və meşəbərpa işləri yerinə yetirilmişdir. Qeyri-meşə fondu torpaqlarında yaşıllıqların salınması, bərpası,

neft, qaz və ixrac layihələri həyata keçirib. 2006-cı ildə Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan osas ixrac neft kəməri, 2007-ci ildə Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəməri istifadəyə verilib. Artıq üç ildən çoxdur Avropa yeni mənbədən və yeni marşrutla qaz alır. Bu, Xəzərin Azərbaycan sektorundakı "Şahdəniz" yatağından hasil olunan qazdır. Mavi yanacaq 8 ölkəyə çatdırılan isə "Cənub qaz dəhlizi"dir ki, bu nəhəng ixrac infrastrukturunun yaradılmasının təşəbbüskarı və aparıcı qüvvəsi möhtəz Azərbaycan olmuşdur.

nu daimi olmaqla 2 milyondan çox yeni iş yeri, 100 mindən çox müəssisə açılıb, işsizlik 5, yoxsulluq səviyyəsi isə 5,1 faizə enib. Dövlət proqramları çərçivəsində görülmüş genişmiqyaslı işlər regionların qarşdakı illərdə də inkişafı üçün möhkəm zəmin yaradıb.

2019-cu ilin əvvəlindən icrasına başlanan sonuncu proqram ölkənin regionlarının, o cümlədən kənd yerlərinin sosial-iqtisadi inkişafı sahəsində görülmüş işləri növb-

start götürdü ki, qələbədən cəmi üç il keçməsinə baxmayaraq, artıq Zəngilanın Ağalı kəndi, Tərtərin Talış kəndi, Laçın, Füzuli özünün illərlə doğma yurd üçün həsrət çəkən yüzlərlə sakinini qaynaq alıb. Köç karvanları aydan-aya deyil, gündən-günə çoxalır.

Sonuncu proqramın təkcə bir ilində ölkənin regionlarında həyata keçirilmiş layihələrin bir qismini sadalamaqla görülmüş işlərin miqyasını təsəvvürə gətirə bilərik. Belə ki, yal-

bəti illərdə də davam etdirmək, eləcə də infrastrukturun və sosial xidmətlərin daha da yaxşılaşdırılması, bölgələrdə yaşayan əhalinin məşğulluğunun və maddi rifahının yüksəldilməsi məqsədini daşıyırdı. Odur ki, bu proqram da regionların tarazlı inkişafının

niz 2022-ci ildə Ağdam Sənaye Parkında 12 rezident qeydiyyatdan keçmişdir. 2023-cü il yanvarın 1-dək Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında qeydiyyatdan keçmiş rezidentlərin sayı 32-yə çatmışdır. Mingəçevir Sənaye Parkında "Mingəçevir Tekstil" MMC-nin iplik is-

tehsal üzrə iki müəssisəsi fəaliyyətini davam etdirmiş, istehsal olunan məhsulların satışı həyata keçirilmişdir. Pirallahı Sənaye Parkında müəssisələrin təşkilatçıları, Balaxanı Sənaye Parkının 25 rezidentindən 17-si tərəfindən istehsal fəaliyyəti, digər rezidentlər tərəfindən isə

bəcərlməsi istiqamətində müvafiq işlər görülmüşdür. Ölkə iqtisadiyyatının inkişafında mühüm rol oynayan nəqliyyat sektorunda avtomobil yolları çəkilib və yenidən qurulmuş, körpülər tikilmişdir. Avşar-Salmanbəyli-Aşağı Avşar-Xocavənd avtomobil yolu, Qaraməryəm-İsmayilli-Şəki avtomobil yolunun Oğuz-Şəki hissəsi, Şükürbəyli-Cəbrayıl-Hadrut avtomobil yolunun Şükürbəyli-Cəbrayıl hissəsi... Bunlar yenidənqurmadan sonra açılışı olan yollardan yalnız bir neçəsidir. 2021-ci ildə açılan Füzuli Beynəlxalq Hava Limanından sonra Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanı istifadəyə verilmişdir.

Son 20 ildə onlarca elektrik stansiyasının və yarımstansiyasının tikilib fəaliyyətə başlaması ilə ölkə başdan-başına nura qorq olmuşdur.

2004-cü ildən başlayaraq ölkəmiz hər il ən azı 1000 kilometr yeni yol çəkib və əsaslı təmir edib. Bu gün şimaldan cənuba, şərqdən qərbə uzanan nəqliyyat dəhlizləri də Azərbaycanı keçir.

Deyilənlərə təkcə onu əlavə etmək istərdik ki, son 20 ildə ölkəmizdə orta aylıq əməkhaqqı 12, orta aylıq pensiya 18,2 dəfə artıb. 2018-2023-cü illərdə isə 4 milyondan çox vətəndaş əhatə edən və illik maliyyəsi 7 milyard manata yaxın olan 4 islahat paketi icra edilib. Beləliklə, görülən genişmiqyaslı işlərin nəticəsi indiyə qədər ölkəni sənaye və sənayeçiliyin simasında deyil, insanların həyat səviyyəsində də aydın göstərir.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Ötən il sığortalı təsərrüfatlara rekord məbləğdə aqrar sığorta ödənişi edilib

Azərbaycanda dövlət dəstəyi ilə tətbiq edilən aqrar sığorta mexanizmi çərçivəsində 2023-cü ildə sığortalı fermer və təsərrüfatlara dəyər zərər üzrə böyük məbləğdə sığorta ödənişləri edilib.

Aqrar Sığorta Fondunun məlumatına görə, il ərzində müxtəlif hadisələrdən zərər görmüş sığortalı fermer və təsərrüfatlara 4,4 milyon manat sığorta ödənişləri edilib.

Qeyd edək ki, 2023-cü il Azərbaycanında hava şəraitinin kəskin dəyişməsi, çoxsaylı yağınlar və sel-subasmalarla yadda qaldı. Bu hadisələr sığorta hadisələrinin sayına və sığorta ödənişlərinin məbləğinə də təsir göstərmişdir.

Nəticədə 2023-cü ildə sığorta ödənişləri 4 milyon 406 min manat təşkil edib ki, bu da 2022-ci ilə müqayisədə 2 milyona manat və ya 80 faiz artıqdır.

Xatırladaq ki, 2022-ci ildə aqrar sığorta hadisələri üzrə sığortalı fermerlərə 2,4 milyon manat ödəniş edilmişdir.

2023-cü ildə bitkiçilik sahəsində baş verən zərər üzrə 3 milyon 496 min manat ödəniş edilib. Bu, 2022-ci ilə müqayisədə 1,7 milyon manat və ya 2 dəfə artıqdır. Keçən il heyvan-

darlıq sığortası üzrə baş vermiş hadisələrə görə, Aqrar Sığorta Fondu tərəfindən sığortalı fermer və təsərrüfatlara 910 066 manat sığorta ödənişi edilib. 2022-ci ilə müqayisədə sığorta ödənişlərinin məbləği 200 min manat və ya 28 faiz artıb.

Ötən il bitkiçilik sığortası üzrə ən çox zərər ödənişi edilmiş rayonlar Şəki və Qobustan rayonları olub. Ən böyük məbləğdə sığorta ödənişləri buğda, arpa, pambıq, qarğıdalı və gilə bitkiləri üzrə verilib. Aqrar Sığorta Fondunun məlumatına görə, bitkiçilik sığortası sahəsində ən çox baş verən və fermerlərə ödəniş edilən hadisələr fırtına-qasırğa, sel-subasma, dolu, 3-cü şəxslərin hərəketləri və yağın olub.

Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən daha 476 şəxs peşə hazırlığına cəlb olunub

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyindəki Dövlət Məşğulluq Agentliyi tərəfindən daha 476 şəxs əmək bazarının tələblərinə uyğun peşələr üzrə kurslara cəlb olunub.

Onlardan 316 nəfəri üçün agentliyin Bakı, Gəncə, Göyçay və Qarabağ Peşə Hazırlığı Mərkəzlərində, 160 nəfəri üçün isə özəl

tədris müəssisələrində peşə kursları təşkil olunub. İşəgötürənlərlə əməkdaşlıq edilməklə təşkil olunan kurslarda müdavimlərə nəzəri

və praktiki biliklər tədris olunur. Peşə hazırlığının yekununda kursu uğurla başa vuran şəxslərin işlə təminatına dəstək göstərilir.

Ümumilikdə hazırda agentlik tərəfindən 175 prioritet istiqamət üzrə hazırlıq kursları təşkil olunur.

SKSP-də yeni rezident qeydə alınıb

Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının (SKSP) qeydiyyatdan alınmış yeni rezidenti tərəfindən Sənaye Parkına 20 milyon manat investisiya yatırılacaq.

"Bakı Karton və Qutu Fabriki" MMC-yə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkının rezidenti statusu verilib, bununla da Sənaye Parkının rezidentlərinin sayı 39-a çatıb.

Şirkət tərəfindən Sənaye Parkının ərazisində inşaat materiallarının və aqrar-sənaye məhsullarının qablaşdırılması üzrə karton kağızın istehsalı fabriki yaradılacaq. Eyni zamanda müəssisədə sement və gips kisələrin istehsalı və kağızın emalı həyata keçiriləcək.

İnvestisiya dəyəri 20 milyon manat olan müəssisədə 100 nəfərlik daimi iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur. Fabrikdə istehsal olunan məhsulların daxili bazara satılması ilə yanaşı, ixracı da planlaşdırılır.

Maliyyə Elm-Tədris Mərkəzinə Beynəlxalq Mühəsiblər Assosiasiyasının partnyoru statusu verilib

Maliyyə Nazirliyi yanında Maliyyə Elm-Tədris Mərkəzi İmtiyazlı Sertifikatlaşdırılmış Mühəsiblər Assosiasiyası proqramı üzrə "Gümüş statuslu Təhsil Partnyoru" (ACCA Silver Learning Partner) statusuna layiq görülmüşdür.

Bununla da Maliyyə Elm-Tədris Mərkəzi beynəlxalq maliyyə və mühasibatlıq sahəsində kvalifikasiyalıların ölkəmizdə etibarlı təmsilçisi kimi çıxış etməklə, bu sahədə minlərlə gəncin təhsil və

karyera həyatında uğur qazanması üçün yeni imkanlar yaradacaq.

İmtiyazlı Sertifikatlaşdırılmış Mühəsiblər Assosiasiyası (ACCA) 179 ölkədə 227 min üzvü olan, sertifikat və dip-

lomları beynəlxalq şirkətlər tərəfindən qəbul edilən dünyanın ən böyük mühasibat təşkilatıdır. ACCA kvalifikasiyası maliyyə, mühasibat uçotu və audit sahələri üzrə beynəlxalq əmək bazarının tələblərini özlündə əks etdirən, peşəkar bilik, bacarıq və yeniliklər, o cümlədən işgüzar dəyərlər formalaşdıraraq peşəkar kvalifikasiya hesab olunur.

Gəncədə xəttə yeni avtobuslar buraxılıb

Gəncədə ictimai nəqliyyat şəbəkəsinin optimallaşdırılması, avtobus parkının yenilənməsi, sərnişindəşmə keyfiyyətinin yaxşılaşdırılması və sərnişin məmnunluğuna nail olunması istiqamətində Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyi (AYNA) tərəfindən aparılan tədbirlər çərçivəsində 4 saylı marşrut xəttinə daha yeni və müasir avtobuslar cəlb edililib.

AYNA-dan bildirilib ki, Gəncə şəhəri Nətvən qəsəbəsi - Şəhər mərkəzi - Gülüstən qəsəbəsi marşrutu üzrə xəttə bu gündən etibarən 10 müasir avtobus buraxılıb. Daşıyıcı şirkət tərəfindən ümumilikdə 18 avtobus alınıb. Digər avtobuslar da mərhələli şəkildə istismara verilməklə.

Bildirilib ki, 58-60 sərnişin tutumlu avtobuslar 2018-ci ildə istehsalıdır və ekoloji təmiz "Avro 6" standartlarına cavab verir.

Qeyd edək ki, 4 saylı marşrut xətti Gəncə şəhəri üzrə ən uzun marşrutlardan biridir, ümumi uzunluğu 13 kilometrdir. Avtobuslar 6 dəqiqə intervalla hərəkət edir. Bu marşrut üzrə gündəlik daşınan sərnişin sayı təqribən 17500 nəfərdir.

Gəncəyə ictimai nəqliyyatda istifadə üçün 10-a yaxın yeni avtobus gətirilib.

"Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" və "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikasının Qanunu

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 94-cü maddəsinin I hissəsinin 1-ci, 5-ci, 10-cu, 11-ci, 12-ci, 13-cü, 15-ci, 20-ci, 23-cü və 27-ci bəndlərini rəhbər tutaraq, "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" 2022-ci il 30 dekabr tarixli 781-VIQ nömrli və "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" 2022-ci il 30 dekabr tarixli 782-VIQ nömrli Azərbaycan Respublikası qanunlarının icrası ilə əlaqədar **qərara alır**:

Maddə 1. Azərbaycan Respublikası Mülki Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 4 (I kitab), maddə 250, № 5, maddə 323; 2002, № 12, maddə 709; 2003, № 8, maddə 420; 2004, № 3, maddə 123, № 5, maddə 318, № 6, maddə 415, № 10, maddə 761, № 11, maddə 901; 2005, № 2, maddə 61, № 6, maddə 466, № 8, maddələr 684, 692, 693, № 11, maddə 996, № 12, maddə 1085; 2006, № 2, maddə 68, № 3, maddə 225, № 5, maddə 387, № 6, maddə 478, № 8, maddə 657, № 12, maddə 1005; 2007, № 2, maddə 80, № 6, maddə 560, № 8, maddə 745, № 10, maddə 937, № 11, maddə 1053, № 12, maddələr 1215, 1219; 2008, № 3, maddə 145, № 6, maddə 456, № 7, maddə 602, № 12, maddə 1049; 2009, № 2, maddə 47, № 5, maddə 295, № 6, maddə 404, № 7, maddə 517; 2010, № 2, maddə 75, № 3, maddə 171, № 4, maddələr 265, 266, 276; 2011, № 7, maddə 586, № 8, maddə 750, № 12, maddələr 1073, 1102; 2012, № 1, maddə 5, № 5, maddə 403, № 6, maddə 498; 2013, № 1, maddə 15, № 6, maddə 620, № 11, maddə 1280, № 12, maddələr 1469, 1478; 2014, № 2, maddə 96, № 7, maddə 768; 2015, № 3, maddə 254, № 5, maddə 512, № 7, maddə 814, № 10, maddə 1093; 2016, № 1, maddə 26, № 2 (I kitab), maddələr 186, 204, № 3, maddə 401, № 4, maddələr 640, 646, № 6, maddə 1005, № 7, maddə 1248, № 12, maddələr 1998, 2018; 2017, № 2, maddələr 151, 153, № 4, maddə 524, № 5, maddələr 703, 735, № 6, maddə 1035, № 11, maddə 1953, № 12 (I kitab), maddələr 2210, 2234, 2239; 2018, № 2, maddə 142, № 4, maddə 650, № 5, maddələr 845, 851, № 11, maddə 2212, № 12 (I kitab), maddələr 2467, 2518, 2526, 2533; 2019, № 1, maddələr 23, 50, № 5, maddələr 806, 812, 814, № 6, maddələr 994, 996, № 7, maddə 1202, № 8, maddə 1369, № 11, maddə 1681, № 12, maddə 1908; 2020, № 5, maddə 515, № 7, maddələr 822, 832, 839, 843, № 12 (I kitab), maddələr 1423, 1435; 2021, № 1, maddə 8, № 4, maddə 307, № 6 (I kitab), maddələr 556, 558, № 7, maddə 711, № 8, maddə 894, № 11, maddə 1206, № 12, maddə 1335; 2022, № 6, maddə 580, № 8, maddələr 824, 828, 833; 2023, № 1, maddələr 7, 22, № 3, maddə 333, № 4, maddə 445, № 6, maddə 742, № 7, maddələr 881, 900, № 8 (I kitab), maddə 1094) 302.8-1-ci maddəsinin "pul vəsaitlərinin və ya digər" sözləri çıxarılın və həmin maddəyə "alınması" sözlərindən sonra ", o cümlədən hədəfli maliyyə sanksiyalarının tətbiqi" sözləri əlavə edilsin.

Maddə 2. Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 8 (I kitab), maddə 583; 2001, № 7, maddə 454, № 9, maddə 576, № 12, maddə 734; 2002, № 5, maddə 249, № 12, maddə 707; 2003, № 8, maddə 425, № 12 (I kitab), maddə 671; 2004, № 1, maddə 1, № 11, maddə 887, № 12, maddə 980; 2005, № 2, maddə 61, № 8, maddə 688, № 12, maddə 1081; 2006, № 12, maddələr 1005, 1026; 2007, № 1, maddə 4, № 6, maddə 597, № 8, maddə 745, № 11, maddə 1053, № 12, maddə 1192; 2008, № 7, maddə 602, № 11, maddə 960; 2009, № 7, maddə 506; 2011, № 1, maddə 14, № 7, maddələr 588, 603, № 10, maddə 1115; 2012, № 6, maddələr 500, 513, № 7, maddə 652, № 9, maddə 841, № 12, maddə 1226; 2013, № 2, maddə 91, № 4, maddə 366, № 11, maddə 1278, № 12, maddələr 1483, 1486, 1495; 2014, № 2, maddələr 94, 98, № 6, maddə 608, № 7, maddə 770, № 8, maddə 957, № 10, maddə 1158, № 12, maddə 1525; 2015, № 1, maddə 11, № 12, maddə 1433; 2016, № 2 (I kitab), maddə 207, № 3, maddələr 396, 402, № 5, maddə 848, № 6, maddələr 973, 974, 1015, № 7, maddə 1245, № 10, maddə 1603, № 11, maddələr 1752, 1792, 1793, № 12, maddələr 2001, 2037, 2046; 2017, № 2, maddə 146, № 5, maddələr 695, 723, 737, № 6, maddə 1055, № 7, maddə 1304, № 8, maddə 1509, № 12 (I kitab), maddələr 2219, 2251, 2270; 2018, № 2, maddə 149, № 5, maddə 863, № 6, maddə 1193, № 7 (I kitab), maddələr 1414, 1427, № 10, maddə 1962, № 11, maddələr 2186, 2210, № 12 (I kitab), maddələr 2498, 2509; 2019, № 1, maddə 30, № 4, maddə 590, № 5, maddələr 796, 801, 804, 812, 814, № 8, maddələr 1364, 1373, 1378, № 12, maddə 1894; 2020, № 5, maddə 522, № 6, maddələr 668, 678, № 7, maddə 832, № 8, maddə 1013, № 11, maddələr 1328, 1334, № 12 (I kitab), maddələr 1439, 1441, 1454, 1455; 2021, № 3, maddə 211, № 6 (I kitab), maddələr 541, 551, 555, № 7, maddələr 698, 711, № 8, maddə 894, № 10, maddələr 1090, 1092, № 12, maddələr 1305, 1337; 2022, № 1, maddələr 6, 7, 17, № 6, maddə 587, № 7, maddə 716, № 8, maddə 832, № 12, maddələr 1376, 1385, 1400; 2023, № 1, maddələr 10, 14, 23, 36, № 2, maddə 158, № 3, maddə 336, № 4, maddələr 445, 467, № 7, maddə 902, № 8 (I kitab), maddələr 1095, 1123, 1136) 30.6.7-ci maddəsindən "pul vəsaitlərinin və ya digər" sözləri çıxarılın.

Maddə 3. "Dini etiqad azadlığı haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1992, № 16, maddə 694; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 3, maddələr 171, 226, № 4, maddə 287; 1998, № 1, maddə 16; 2001, № 12, maddə 736; 2002, № 6, maddə 328, № 12, maddə 692; 2003, № 1, maddə 16; 2005, № 8, maddə 684; 2009, № 5, maddə 314, № 7, maddələr 512, 517; 2011, № 2, maddə 71, № 7, maddə 604; 2013, № 3, maddə 217, № 4, maddə 355; 2015, № 4, maddələr 364, 367, № 11, maddə 1257, № 12, maddə 1443; 2016, № 12, maddə 1985; 2017, № 6, maddə 1047; 2020, № 7, maddə 826; 2021, № 6 (I kitab), maddə 545; 2022, № 3, maddə 192; 2023, № 2, maddə 151) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

3.1. 5-ci maddənin yeddinci hissəsindən "pul vəsaitlərinin və ya digər" sözləri çıxarılın və həmin hissəyə "alınması" sözlərindən sonra ", o cümlədən hədəfli maliyyə sanksiyalarının tətbiqi" sözləri əlavə edilsin;

3.2. 29-cu maddənin birinci hissəsi üzrə:

3.2.1. yeddinci abzasda "mərkəzlərdən (idarələrdən) və dini icmalardan" sözləri "qurumlardan" sözü ilə əvəz edilsin;

3.2.2. on ikinci abzasın sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin və aşağıdakı məzmununda on üçüncü abzas əlavə edilsin:

"dini qurumlara münasibətdə cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı, o cümlədən hədəfli maliyyə sanksiyalarının tətbiqi ilə bağlı qanunda nəzərdə tutulmuş qaydada və hallarda nəzarət orqanının funksiyalarını həyata keçirir."

Maddə 4. "Auditor xidməti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1995, № 7, maddə 114; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1997, № 3, maddə 226; 2001, № 11, maddə 683, № 12, maddə 736; 2002, № 5, maddə 241; 2003, № 1, maddə 21; 2004, № 3, maddə 133; 2005, № 8, maddə 684; 2007, № 11, maddə 1053; 2008, № 3, maddə 152; 2009, № 7, maddə 517; 2010, № 11, maddə 938; 2011, № 4, maddə 246; 2019, № 1, maddə 25, № 6, maddə 993; 2023, № 8 (I kitab), maddə 1108)13-cü maddəsinin birinci hissəsinin on ikinci abzasından "pul vəsaitlərinin və ya digər" sözləri çıxarılın və həmin abzasda "Azərbaycan Respublikası Qanununun" sözləri "və "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının" sözləri ilə əvəz edilsin."

Maddə 5. "Valyuta tənzimi haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Məlumatı, 1995, № 7, maddə 116; Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 12, maddə 737; 2003, № 1, maddə 1; 2006, № 3, maddə 225; 2007, № 6, maddə 562, № 12, maddə 1216; 2009, № 7, maddə 517; 2010, № 4, maddə 276; 2014, № 10, maddə 1168; 2016, № 3, maddə 423; 2017, № 5, maddə 741, № 12, maddə 1291; 2018, № 5, maddə 847; 2019, № 1, maddə 30, № 3, maddə 387; 2021, № 12, maddə 1298; 2022, № 12, maddələr 1379, 1398; 2023, № 1, maddə 41, № 2, maddə 153, № 8 (I kitab), maddə 1101) 14.1-2-ci maddəsində "Azərbaycan Respublikasının Qanununun" sözləri "və "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarından" sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 6. "Əməliyyat-axtarsız fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 1999, № 11, maddə 612; 2002, № 1, maddə 250, № 6, maddə 328; 2004, № 3, maddə 133; 2005, № 12, maddə 1079; 2006, № 2, maddə 64, № 11, maddə 933, № 12, maddə 1005; 2007, № 6, maddə 560; 2008, № 4, maddə 252, № 6, maddə 462; 2010, № 3, maddə 172, № 6, maddə 487; 2011, № 4, maddələr 252, 268, № 11, maddələr 989; 2014, № 2, maddə 88, № 7, maddə 764; 2016, № 2 (II kitab), maddə 217, № 11, maddə 1759; 2018, № 11, maddə 2234; 2022, № 8, maddə 829; 2023, № 4, maddə 454) 10-cu maddəsinin VII hissəsindən "pul vəsaitlərinin və ya digər" sözləri çıxarılın.

Maddə 7. "Notariat haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 10, № 6, maddə 414; 2001, № 5, maddə 293, № 11, maddə 687, № 12, maddə 740; 2002, № 5, maddə 241, № 6, maddə 328, № 12, maddə 706; 2004, № 5, maddə 318; 2005, № 4, maddə 281, № 8, maddə 699, № 10, maddə 903, № 11, maddə 993; 2007, № 1, maddə 4, № 2, maddə 69, № 8, maddə 745, № 11, maddələr 1053, 1075; 2008, № 6, maddə 462, № 7, maddə 602; 2009, № 1, maddə 5, № 7, maddə 517, № 11, maddə 878; 2010, № 7, maddə 597, № 11, maddə 938; 2011, № 4, maddə 258, № 12, maddə 1098; 2012, № 10, maddə 946; 2013, № 11, maddə 1271; 2014, № 11, maddə 1353; 2015, № 5, maddə 487; 2016, № 1, maddə 11, № 7, maddə 1243, № 12, maddə 2025; 2017, № 2, maddə 148, № 12 (I kitab), maddə 2236; 2018, № 7 (I kitab), maddə 1388, № 8, maddə 1673, № 11, maddə 2230; 2019, № 1, maddə 22, № 6, maddələr 993, 997, № 11, maddə 1681; 2020, № 8, maddə 1014; 2021, № 2, maddə 116; 2022, № 8, maddə 831, № 11, maddə 1232, № 12, maddə 1379; 2023, № 1, maddə 9, № 5, maddə 629, № 6, maddə 742; Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 24 oktyabr tarixli 1008-VIQD nömrli Qanunu) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

7.1. 32-ci maddənin ikinci hissəsindən "pul vəsaitlərinin və ya digər" sözləri çıxarılın və həmin hissədə "məlumatlar" sözü "məlumat və sənədlər" sözləri ilə əvəz edilsin;

7.2. 40-cü maddə üzrə:

7.2.1. üçüncü hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin: "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa əsasən müştəri üçün tədbirlərinin tətbiqi mümkün deyilsə, hər hansı əməliyyat həyata keçirilməli, işgüzar münasibətlər yaradılmamalı, habelə işgüzar münasibətlərə xitam verilməli və bu barədə maliyyə monitorinqi orqanına məlumat verilməlidir";

7.2.2. aşağıdakı məzmununda dördüncü hissə əlavə edilsin:

"Notariatslar "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 4.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan aktivləri beynəlxalq və gələcəki siyahılar hədəfli maliyyə sanksiyalarına dair internet informasiya ehtiyatında dərc edildiyi vaxtdan təxiro salınmadan və həmin maddədə göstərilən şəxslərə xəbərdarlıq etmədən döndürməli və dərhal bu barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma), habelə maliyyə monitorinqi orqanına həmin internet informasiya ehtiyatı vasitəsilə məlumat verməlidirlər";

7.3. 42-1-ci maddə aşağıdakı redaksiyada verilsin: "**Maddə 42-1.Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasının və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısının alınması**

Notariatslar "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" və "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunları ilə müəyyən edilmiş hallarda və qaydada monitorinq olunmalı əməliyyatlara dair, həmçinin hədəfli maliyyə sanksiyalarının tətbiqi ilə bağlı məlumat və sənədlərin təqdim edilməsi ilə əlaqəli tələblərə riayət etməli, bu sahədə Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi və normativ xarakterli aktları ilə nəzərdə tutulmuş digər tədbirləri həyata keçirməlidirlər."

Maddə 8. "Vəkillər və vəkillik fəaliyyəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 1, maddə 19; 2001, № 12, maddə 736; 2004, № 2, maddə 57, № 3, maddə 133, № 8, maddə 599, № 10, maddə 787; 2005, № 8, maddə 686; 2006, № 12, maddə 1005; 2007, № 4, maddə 322; 2009, № 7, maddə 517, № 11, maddə 878; 2010, № 5, maddə 375; 2011, № 2, maddə 71, № 6, maddə 478; 2013, № 11, maddə 1272; 2017, № 11, maddə 1977; 2018, № 2, maddə 148, № 11, maddə 2194, № 12 (I kitab), maddə 2487; 2019, № 4, maddə 580, № 12, maddə 1884; 2020, № 7, maddə 856; 2021, № 12, maddə 1308; 2022, № 8, maddə 831; 2023, № 2, maddə 207) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

8.1. 9-cu maddənin V hissəsinin beşinci abzasından "pul vəsaitlərinin və ya digər" sözləri çıxarılın və həmin abzasda "maliyyələşdirilməsinə qarşı" sözlərindən sonra ", o cümlədən hədəfli maliyyə sanksiyalarının tətbiqi ilə bağlı" sözləri əlavə edilsin;

8.2. 16-cı maddənin I hissəsi üzrə:

8.2.1. səkkizinci abzasın sonunda nöqtə işarəsi nöqtəli vergül işarəsi ilə əvəz edilsin;

8.2.2. doqquzuncu abzasdan "pul vəsaitlərinin və ya digər" sözləri çıxarılın və həmin abzasda "Azərbaycan Respublikasının Qanununun" sözləri "və "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarından" sözləri ilə əvəz edilsin.

Maddə 9. "Kredit ititiqləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 7, maddə 485; 2001, № 12, maddə 736; 2010, № 10, maddə 839; 2016, № 3, maddə 408; 2019, № 1, maddə 32, № 6, maddə 993, № 8, maddə 1366; 2021, № 7, maddə 704, № 12, maddə 1298; 2023, № 3, maddə 334, № 8 (I kitab), maddə 1098) 18-1-ci maddəsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"**Maddə 18-1.Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasının və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısının alınması**
Kredit ititiqlərinin cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinin qarşısının alınması ilə əlaqəli fəaliyyəti "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" və "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının qanunlarına uyğun olaraq tənzimlənir."

Maddə 10. "Qeyri-hökumət təşkilatları (ictimai birliklər və fondlar) haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2000, № 10, maddə 710; 2001, № 9, maddə 576, № 11, maddə 1359; 2003, № 1, maddə 16; 2005, № 4, maddə 278, № 8, maddə 684, № 10, maddə 908; 2007, № 11, maddələr 1049, 1053; 2008, № 8, maddə 699; 2009, № 7, maddə 517, № 8, maddə 611; 2010, № 4, maddə 265; 2013, № 3, maddə 216; 2014, № 2, maddə 79, № 11, maddə 1359; 2018, № 6, maddə 1160, № 7 (I kitab), maddə 1405; 2020, № 6, maddə 670, № 8, maddə 1018) 29.5-ci maddəsinin ikinci cümləsindən "pul vəsaitlərinin və ya digər" sözləri çıxarılın və həmin cümləyə "alınması" sözlərindən sonra ", o cümlədən hədəfli maliyyə sanksiyalarının tətbiqi" sözləri əlavə edilsin.

Maddə 11. "Cinayət işlərinə dair hüquqi yardım haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 8, maddə 521; 2016, № 5, maddə 839) 2.3.10-cü maddəsindən "gözlənilən" sözü çıxarılın.

Maddə 12. "Banklar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 3, maddə 130; 2005, № 4, maddə 276; 2007, № 5, maddə 401, № 6, maddə 562, № 11, maddə 1070; 2008, № 11, maddə 960; 2009, № 6, maddə 404, № 7, maddə 517; 2010, № 4, maddə 276, № 10, maddə 839; 2011, № 7, maddə 590; 2013, № 7, maddə 790; 2014, № 7, maddə 772, № 12, maddə 1517; 2015, № 11, maddə 1262; 2016, № 3, maddə 406, № 6, maddə 975; 2017, № 4, maddə 521, № 11, maddə 1956, № 12 (I kitab), maddə 2227; 2018, № 1, maddə 33, № 5, maddə 842, № 7 (I kitab), maddə 1389, № 12 (I kitab), maddə 2466; 2019, № 1, maddələr 32, 50, № 4, maddə 599, № 6, maddə 999, № 7, maddə 1185, № 8, maddə 1365; 2020, № 5, maddə 515; 2021, № 1, maddə 8, № 11, maddə 1206, № 12, maddə 1298; 2022, № 12, maddələr 1379, 1399; 2023, № 1, maddə 41, № 2, maddə 159, № 3, maddə 334, № 4, maddə 456, № 5, maddə 621, № 7, maddə 913) 37.1-ci maddəsinin üçüncü abzasına aşağıdakı məzmununda ikinci cümlə əlavə edilsin:

"Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" və "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 26 dekabr tarixli 1080-VIQD nömrli Qanununun qüvvəyə minməsi ilə əlaqədar həmin Qanunun tətbiqini təmin etmək məqsədilə **qərara alıram**:

1. Müəyyən edilsin ki:

1.1. "Notariat haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 40-cü maddəsinin dördüncü hissəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq icra hakimiyyəti orqanının səlahiyyətlərini Azərbaycan Respublikasının Prezidenti həyata keçirir;

1.2. həmin Qanunun 40-cü maddəsinin dördüncü hissəsində "orqan (qurum)" dedikdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti təqdim olunan "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti" nəzərdə tutulur.

2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti "Cinayət yolu ilə əldə edilmiş əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında" və "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikası qanunlarının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunlarında dəyişiklik edilməsi barədə"

"Banklar "Hədəfli maliyyə sanksiyaları haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 4.1-ci maddəsində nəzərdə tutulan aktivləri beynəlxalq və gələcəki siyahılar hədəfli maliyyə sanksiyalarına dair internet informasiya ehtiyatında dərc edildiyi vaxtdan təxiro salınmadan və həmin maddədə göstərilən şəxslərə xəbərdarlıq etmədən döndürməli və dərhal bu barədə müvafiq icra hakimiyyəti orqanının müəyyən etdiyi orqana (quruma), habelə maliyyə monitorinqi orqanına həmin internet informasiya ehtiyatı vasitəsilə məlumat verməlidirlər";

Maddə 13. "Lotereyalar haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2004, № 5, maddə 309; 2009, № 7, maddə 517; 2016, № 3, maddə 422; 2017, № 2, maddə 144; 2018, № 2, maddə 154, № 12 (I kitab), maddə 2469; 2019, № 1, maddə 33; 2021, № 12, maddə 1333; 2022, № 6, maddə 592; 2023, № 2, maddə 160, № 4, maddə 453) 10.3-cü maddəsi aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"10.3. Lotereya

Davamlı inkişaf, möhtəşəm quruculuq, böyük Zəfər

Azərbaycan gəncliyi hər sahədə dünya gəncliyinə nümunədir

2 Fevral - Gənclər Günüdür. 1997-ci ildən etibarən bu tarix ölkəmizdə gənclər siyasətinə verilmiş yüksək dəyərini təzahürü olaraq, təntənəli şəkildə qeyd edilir. Ulu Öndər Heydər Əliyevin imzaladığı müvafiq sərəncamla MDB məkanında və Şərqi Avropa ölkələri arasında ilk dəfə ölkəmizdə gənclər üçün xüsusi bir gün təsis olunmuşdur. Gənclərə verilən önəm bariz nümunəsi olaraq ölkəmiz bu sahədə də dünyanın bir çox ölkəsinə qabaqlamışdır. Azərbaycanca Gənclər Günü təsis edildikdən keyli sonra gənclərin işləri üzrə nazirlərin ümumdünya konfransının (8-12 avqust 1998-ci il) tövsiyəsi əsasında BMT Baş Məclisinin 1999-cu il 17 dekabr tarixli 54/120 sayılı qətnaməsi ilə 12 Avqust - Beynəlxalq Gənclər Günü elan edildi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev hələ ötən əsrin 70-80-ci illərində yüzlərlə azərbaycanlı gənci keçmiş SSRİ-nin aparıcı ali məktəblərinə göndərər və orada müxtəlif ixtisaslar üzrə təhsil almalarına şərait yaradırdı. 1970-ci ildə Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1500-dən artıq azərbaycanlı gənc keçmiş itifaqın aparıcı ali təhsil ocaqlarına göndərilməklə, onların bütün təminatlarının dövlət tərəfindən həyata keçirilməsinə nail olmuşdu. Ulu Öndər 1982-ci ildə Azərbaycanda rəhbərlikdən getdikdən sonra da azərbaycanlı gənclərin təhsilini ön planda saxlamışdı.

Heydər Əliyev 1993-cü ildə xalqın istək və arzusu ilə siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra bütün sahələrdə olduğu kimi, gənclər və idman sahəsində də müəmmilləşdirilmiş siyasətinin əsasını qoydu. Sabitliyi təmin etməklə yanaşı, Ulu Öndər gənclərin yetişdirilməsinə xüsusi diqqət ayırırdı.

Gənclər siyasətinin həyata keçirilməsi istiqamətində sistemli işin aparılması məqsədilə ilk addım olaraq Heydər Əliyevin imzaladığı 26 iyul 1994-cü il tarixli fərmanla ölkəmizdə Gənclər və İdman Nazirliyi yaradıldı. Nazirliyin yaradılmasında əsas məqsəd qısa vaxtda gənclər siyasətinin əsas konturlarını müəyyənləşdirmək idi.

İkinci addım 1995-ci ildə Gənclər Təşkilatlarının Milli Şurasının yaradılması oldu. Bunun davamı kimi cəmiyyətin inkişafında və müxtəlif problemlərin həllində gənclərin rolu artırmaq, onların ölkənin gələcək inkişafında iştirakını və məsuliyyətini yüksəltmək məqsədilə Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 1995-ci ildə Azərbaycan Gənclərinin Forumunun keçirilməsi təşəbbüsü irəli sürüldü və 2 fevral 1996-cı ildə gənclərin I Forumu keçirildi. Möhtəm 2 Fevral daha sonra Gənclər Günü olaraq xalqımızın tarixinə düşdü.

Üçüncü addım gənclər sahəsində dövlət siyasətinin uğurla həyata keçirilməsi məqsədilə bu sahənin zəruri qanunvericilik bazasını formalaşdırılması oldu.

Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi gənclər siyasəti bu gün uğurla davam etdirilir. Bu siyasətin sayəsində Azərbaycan idmanı və gənclər sektoru böyük tərəqqiyə nail olub. Azərbaycanda gənclər sahəsində tədbirlər kompleks şəkildə hazırlanır və həyata keçirilir. Bunun nəticəsində ölkədə gənclər işi sahəsində ciddi keyfiyyət dəyişiklikləri əldə edilmiş, gənclərin ictimai həyatda rolunu önəmli dəyərdə artırmışdır. Ölkəmizdə müntəzəm olaraq keçirilən böyük idman yarışları, idmançılarımızın beynəlxalq turnirlərdə əldə etdiyi çoxsaylı qələbələr bu sahədə əldə edilmiş tərəqqinin bariz təzahürüdür. Onu da qeyd etmək istərdim ki, 5 mart tarixi hər il Azərbaycanda bədən tərbiyəsi və idman günü kimi qeyd olunur. Bu faktın özü bir tərəfdən simvolik mənə daşıyır, digər tərəfdən isə idman və bədən tərbiyəsinin Azərbaycanda həyat tərzi kimi qavranıldığını göstərir.

Azərbaycan gəncliyi ilə bağlı dövlət proqramları, gənclərin inkişaf strategiyası, eləcə də xaricdə təhsilə bağlı müxtəlif dövlət proqramları qəbul edilərək, uğurla icra edilir. Bu sərəda "2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı", habelə "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətliyinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı"ni qeyd etmək olar. Bu proqramlar nəticəsində minlərlə Azərbaycan gəncləri dünyanın nüfuzlu ali məktəblərində dövlət hesabına təhsil alır, savadlı kadr kimi yetişirlər. Təhsildən sonra isə gənc kadrlar müvafiq işlərə qəbul olunur və "Yüksəklik" ki-

mi müsabiqələr nəticəsində vəzifələrə təyinat alırlar.

Hazırda "2015-2025-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin İnkişaf Strategiyası"nda qarşıya qoyulmuş vəzifələr uğurla icra olunur. Bütün bunların nəticəsində ölkəmizdə gənclər işi sahəsində ciddi keyfiyyət dəyişiklikləri əldə edilmiş, onların ictimai həyatda rolunu önəmli dəyərdə artırdı.

"Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" da hazırda uğurla icra edilir. Hər il 10 nəfər gəncə fərdi təqaüd verilir. Gənclərin ictimai həyatda iştirakını təmin etmək məqsədilə gənclər mərkəzləri, gənclər evləri, olimpiya idman mərkəzləri fəaliyyət göstərir.

Gənclərimizin son illərdə idman sahəsində və beynəlxalq yarışlarda qazandığı uğurlar da göz qarşısındadır. Bu uğurların təməli də dövlətin gənclər siyasəti ilə bağlıdır.

Təhsil siyasətinin əsas hədəflərindən biri gənc nəsillərin savadlı və vətənpərvər ruhda yetişməsidir. Neft kapitalının insan kapitalına çevrilməsi siyasəti buna nümunədir. Sadəcə desək, Azərbaycanın enerji resurslarından əldə edilən qazancın önəmli hissəsi təhsilin keyfiyyətini yüksəltməsinə yönəldilir. Dövlət büdcəsində təhsil xərcləri ildən-ilə artırılır. Məlumdur ki, təhsilin əsası orta məktəblərdə qoyulur. Yüksək təhsil üçün məktəblər müasir tələblərə cavab verməlidir. Azərbaycanda təhsilin keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq və beynəlxalq standartlara uyğunlaşdırılması üçün dövlət tərəfindən maliyyələşdirilən müxtəlif layihələr həyata keçirilir. Bu baxımdan Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə fond tərəfindən 2005-ci ildən etibarən həyata keçirilən "Yeniyaşan Azərbaycana yeni məktəb" layihəsi xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Layihə çərçivəsində ölkə miqyasında çoxsaylı yeni məktəblər inşa edilərək və ya əsaslı şəkildə təmir edilərək məktəblilərin istifadəsinə verilib və bu iş hal-hazırda da davam etdirilir.

Gənclər də dövlətin onlar üçün yaratdığı imkanlardan səmərəli istifadə edirlər. Azərbaycan gəncliyi istər Vətən müharibəsində, istərsə də ondan sonrakı dövrdə üzərinə düşən tarixi vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gəlmişdir. Vətən müharibəsinin əsas hərəkətverici qüvvəsi gənclər olmuşdu. Vətən müharibəsindəki qələbəmiz həm də gənclərə bağlı aparılan uğurlu siyasətin nəticəsi idi.

Ermənistanın fərqli olaraq Azərbaycan Ordusu bütün müharibə dövründə müharibə qanunlarına əməl edərək özünü ləyaqətə apardı. Eləcə də, 2023-cü ilin 19-20 sentyabr tarixlərində həyata keçirilən lokal xarakterli antiteror tədbirləri zamanı yalnız hərbi təyinatlı obyektlərin hədəfə alınması, mülki əhaliyə zərər vurulmaması Azərbaycan hərbiçisinin yüksək intellekti və peşəkarlığı ilə bərabər, nəticə bərabərliyində də xəbər verdi. Azərbaycan başqa cür davrana bilməzdi, çünki bu, ümumiyyətlə, Azərbaycan xalqının xarakterinə ziddir.

Yüksəkəhtəsilli gənc nəslin yetişməsi Azərbaycan haqqatlarının, o cümlədən Qarabağ müharibəsi ilə bağlı mövqeyimizin dünyaya çatdırılması, habelə ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə yumşaq gücünün formalaşması üçün zəruridir. Savadlı gənclərimiz Azərbaycan haqqatlarının, torpaqlarımızın azad edilməsi və suverenliyimizin bərpası ilə bağlı mövqeyimizin dünyaya çatdırılmasında da əhəmiyyətli rol oynayır.

Adil ƏLİYEV,
Milli Məclis Sədri, Gənclər və İdman Komitəsinin Sədri

Azərbaycanda sosialyönümlü siyasətin prioritetləri arasında səhiyyə sahəsi mühüm yer tutur. Əhalinin tibbi xidmətlərə əlçatanlığının artırılması, keyfiyyətli tibbi xidmətlərin həyata keçirilməsinin stimullaşdırılması, səhiyyə sahəsində dayanıqlı maliyyə mənbələrinin formalaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən ən mühüm tədbirlərdən biri icbari tibbi sığortanın (İTS) tətbiq edilməsidir. 2021-ci ildən etibarən İTS bütün ölkəboyu tətbiq olunmağa başlanıb. Bəs ötən müddətdə icbari tibbi sığortanın tətbiqi necə həyata keçirilib və qarşıda bu istiqamətdə planlaşdırılan işlər nələdir? Sualımızı İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin İdarə Heyətinin sədri Zaur ƏLİYEV cavablandırır.

- Zaur müəllim, artıq 3 ilə yaxındır icbari tibbi sığorta ölkə üzrə tətbiq olunmaqdadır. Bu müddət ərzində rəhbərlik etdiyiniz qurumun qarşısında qoyulan hədəflərə çatma bilmişinizmi?

- Azərbaycanda icbari tibbi sığortanın təmin edilməsi məqsədilə cənab Prezident İlham Əliyevin imzaladığı fərmandan irəli gələrkə qarşımıza 3 əsas hədəf qoyulmuşdur. Bu hədəflər əhalinin tibbi xidmətlərə əlçatanlığını artırmaqdan, vətəndaşların səhiyyə ilə bağlı maliyyə yükünü azaltmaqdan və tibb sahəsində maddi-texniki baza və İKT infrastrukturunu

tibbi xidmət göstərilib. 2022-ci ilə müqayisədə icbari tibbi sığorta çərçivəsində göstərilən tibbi xidmətlərin sayında 60 faiz artım müşahidə olunub.

İcbari tibbi sığortanın ölkə üzrə tətbiqindən əvvəl bizim 19 özəl tibb müəssisəsi ilə müqaviləyə var idi. Bu gün isə dövlət tibb müəssisələri ilə yanaşı, 150-dən çox özəl və təsərrüfat hesablı tibb müəssisələrində vətəndaşlar icbari tibbi sığorta hesabına tibbi xidmət ala bilərlər. 2023-cü ilin 11 ayı ərzində özəl tibb müəssisələrində 155 mindən çox əməliyyat və prosedür icra olunub ki, bu da 2022-ci ilə müqayisədə 40 faiz

lərdə qarşımıza qoyulan məqsədlərdən biri icbari tibbi sığorta ilə bağlı əhalinin məlumatlılığı və məmnunluğu səviyyəsinin artırılmasıdır. Vətəndaş məmnunluğunun ölçülməsi məqsədilə hazırda "e-Tabib" mobil tətbiqinə yeni funksiyaların əlavə olunması üzərində işlər aparılır. Funksiya aktiv edildikdən sonra vətəndaşlar icbari tibbi sığorta ilə əldə edilən tibbi xidmətlər haqqında fikirlərini bölüşə bilərlər. Vətəndaşlardan daxil olan geridönüşlər bizə tibbi xidmətin keyfiyyətini artırmağa və bu sahədə çatışmazlıqları aradan qaldırmağa imkan verəcək.

Agentliyin fəaliyyət istiqamətlərindən biri də əhalinin sağlamlığının qorunması məqsədilə tibbi xidmətlərin əlçatanlığını artırmaq, sığortalanın hüquq və qanuni mənafelərini qorumaqdır. Tibbi xidməti təkmilləşdirmək baxımından insanları fikirlərini öyrənmək bizim üçün önəmlidir. İcbari tibbi sığorta ilə bağlı suallar, təklif və iradlar agentliyə əsasən sosial media, "1542" Çağrı Mərkəzi, elektron poçt vasitəsilə ünvanlanır. Hər bir müraciət təhlil edilir və qanunver-

də agentlik tərəfindən hansı işlər görülmüşdür?

- Öncə də qeyd etdiyimi kimi, icbari tibbi sığortanın tətbiqində əsas məqsədlərdən biri əhaliyə göstərilən tibbi xidmətlərin keyfiyyətini və əlçatanlığını artırmaqdır. Bu səbəbdən Agentlik dövlət tibb müəssisələrinin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi istiqamətində işlər aparmışdır. Sığortanın tətbiqinə başlanıldığı dövrdən indiyədək TƏBİB-in tabeliyindəki dövlət tibb müəssisələri üçün 100 milyon manata yaxın məbləğdə yeni cihaz və avadanlıq alınıb. Bundan başqa, 248 milyon manatdan çox məbləğdə dərman və tibbi sərif, 40

Agentlik fəaliyyətini təkmil idarəçilik metodları əsasında formalaşdırır, həmçinin əsasnaməsinə və digər normativ hüquqi aktlarla ona həvalə olunmuş vəzifə və funksiyalara uyğun olaraq öz fəaliyyətini təşkil edir.

Strategiya sənədinin əsas məqsədi tibbi xidmət keyfiyyətini yaxşılaşdırmaq, ümumi səhiyyə sistemini balanslaşdırmaq, resurs idarəedilməsinin effektivliyini artırmaq və vətəndaş məmnunluğunun artmasına səbəb olan sistemin inkişafına dəstək olmaqdır.

Strateji Plan agentliyin vəzifələrinin həyata keçirilməsini və onun öz məqsədlərinə çatmasını təmin etmək üçün müəyyən edilmiş hədəfləri, uzunmüddətli və hətərfəli kompleks planı özündə əks etdirir. Strateji Plan əhalinin səhiyyə xidmətlərinə əlçatanlığının təmin edilməsi, səhiyyə sisteminin effektivliyinin artırılması məqsədilə işlətlərin aparılması və bu sahəyə ayrılan vəsaitlərin səmərəli istifadəsi üçün nəzərdə tutulmuşdur.

- Ambulatoria dərman vasitələrinin sığorta hesabına qarşılınması nəzərdə tutulubmu?

- İlk in mərhələdə ölkədə ən çox rast gəlinən və ölümlə hallarına səbəb olan xəstəliklərin müalicəsi üçün nəzərdə tutulan dərman vasitələrini sığortaya daxil etməyi hədəfləmişik. Bura kardioloji, həzm sistemi, tonofüsi sistemi xəstəlikləri aiddir. Əlbəttə ki, bütün bu qeyd etdiklərim layihə şəklinə hazırlanıb, rəy və təklifləri öyrənmək məqsədilə aidiyyəti qurumlara təqdim edilmişdir. Görüləsi çox işlər var, bütün hədəflərimizə çatmaq üçün icbari tibbi sığortanın maliyyə dayanıqlığı tam təmin edilmişdir.

- İcbari tibbi sığortanın tətbiqindən sonra tibb müəssisələrinə müraciətlərin sayı kəskin artıb. Bu isə xəstəxanalarda sıxlığın yaranmasına səbəb olub. Elə xəstəxanalarda var ki, həkim qəbuluna düşmək üçün bir neçə saat gözləməli olursan. Bu məsələlərin həlli istiqamətində hansı tədbirlər görülür?

- Xəstəxanalarda pasiyentlərin müayinə və müalicəsi növbəlik prinsipi əsasında aparılır. Bu, dünyanın hər yerində belədir. Avropanın ən inkişaf etmiş ölkələrində təcili tibbi müdaxilə tələb edən hallar istisna olmaqla, insanlar səhiyyə xidmətlərinə yaranan narahatlıqla bağlı ilk növbədə ailə həkimlərinə müraciət etməlidirlər. Bəzi hallarda ailə həkiminin qəbuluna düşmək üçün həftələrə gözləməli olursan. Bizdə isə uzun gözləmə müddətləri, tibbi xidmət alınması üçün məhdudiyət yoxdur. Vətəndaşlarımız yaşadığı və ya qeydiyyata olduğu ərazidə asılı olmayaraq, ixtisaslaşdırılmış ambulator yardım üçün TƏBİB-in tabeliyindəki istənilən dövlət tibb müəssisəsinə və Səhiyyə Nazirliyinin tabeliyindəki 9 elmi-tədqiqat institutuna gəndirisi verərsəni olmadan birbaşa müraciət edə bilərlər. Ambulator və stasionar tibbi xidmət göstərilməsi ilə bağlı gözləmə müddəti Nazirlər Kabinetinin qərarı ilə tənzimlənir.

Dövlət tibb müəssisələrində növbə sıxlığının qarşısını almaq üçün randevu sistemi öten ilin sonundan ilkin olaraq Yeni Klinikada test rejimində işləyir. Tədqiqatçı tibb müəssisələrinin siyahısı genişləndirilib. Randevu sisteminin tətbiqi həm pasiyentlər, həm də həkimlər üçün faydalı olacaqdır. Bu yalnız növbə sistemi ilə bağlı deyil, ümumilikdə icbari tibbi sığorta sahəsində görülən təkmilləşmə işlərinin əhali ilə yanaşı, tibb heyəti üçün faydalı böyükdür. Səhiyyə ocaqlarının yeni nəsil avadanlıqlarla təchizatı, sığorta ilə qarşılana tibbi xidmətlərinin çətinləşdirilməsi bəzi hallarda tibbi xidmətlərinin effektivliyini artırmağa imkan verir. Təchizatın gücləndirilməsi bəzi hallarda tibbi xidmətlərinin effektivliyini artırmağa imkan verir. Təchizatın gücləndirilməsi bəzi hallarda tibbi xidmətlərinin effektivliyini artırmağa imkan verir. Təchizatın gücləndirilməsi bəzi hallarda tibbi xidmətlərinin effektivliyini artırmağa imkan verir.

Müsahibəni apardı:
Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Üç ildir ölkədə icbari tibbi sığorta tətbiq olunur

Sağlam gələcək naminə keyfiyyətli və etibarlı tibbi xidmət

Zaur ƏLİYEV: "Gələcəyə baxışımız ölkədə universal və dayanıqlı tibbi sığortanı təmin etməkdir"

müasir tələblərə uyğunlaşdırmaqdan ibarət idi.

Tibbi xidmətlərin əlçatan olması xəstəliklərin erkən mərhələdə aşkarlanmasına, əlilliyin səbəb olduğu xəstəliklərin vaxtında aradan qaldırılmasına, noticədə ölümlərin azalmasına və orta ömür uzunluğunun artmasına xidmət edir. Əlçatanlığı artırmaq üçün atdığımız əsas addımlardan biri təminat verilməmiş tibbi xidmətlərin sayının artırılması oldu. Məsələn deyəm ki, pilot layihə dövründə Xidmətlər Zərfinə 1829 xidmət daxil idisə, ötən il bu sayı 3315-ə qədər artırdıq. Yeni xidmətlər sırasına ilk dəfə olaraq vətən, əzələ köçürülməsi, sümük iliği, böyrək və qaraciyər transplantasiyası əməliyyatları əlavə olundu. Xidmətlər Zərfinə edilmiş dəyişikliklərə əsasən, il ərzində limit sayı 300 olan koxlear implantasiya və oynaqda xil endoprotezləşdirmə əməliyyatları üzrə sığorta limiti ləğv olundu. Bütün bunlar əlçatanlığın artırılması istiqamətində atılan vacib addımlardır.

Əhalinin səhiyyə ilə bağlı maliyyə yükünün azaldılmasına gəlincə məqsədimiz odur ki, maddi vəziyyətdən asılı olmayaraq, hər bir vətəndaşımız səhiyyəyə yaranmış narahatlıqla bağlı tibbi yardım ala bilsin, dövlətin qayğısına layiqdir. İcbari tibbi sığorta tətbiq olunmadan əvvəl vətəndaşlarda səhiyyə xərcləri ilə bağlı narahatlıq var idi. Biz İcbari Tibbi Sığorta üzrə Dövlət Agentliyinin dəyərli rəhbər tərəfə vətəndaşın mənafeyinə xidmət etməyi hədəfləmişik. İcbari tibbi sığortanın tətbiqindən sonra dəyərli yüksək olan cərrahi əməliyyatlar insanlara daha əlçatan olub. Dövlət tibb müəssisələri ilə yanaşı, özlə klinikalarda da tibbi xidmətlərdən sığorta ilə ödənişsiz istifadəyə şərait yaradılıb. Statistik rəqəmlər göstərir ki, dövlət tibb müəssisələrinə müraciətlərin sayı kəskin artıb. Əgər 2022-ci ildə ölkə əhalisinin 47 faizi icbari tibbi sığortadan yararlanmışdısa, ötən il bu rəqəm 52 faiz olmuşdu. Ötən il dövlət tibb müəssisələrində 5 milyon çox vətəndaş müraciəti əsasında 70 milyondan çox

artım deməkdir. Xidmətlərin göstərilməsi müqabilində özlə tibb müəssisələrinə 248 milyon manat vəsait xərclənmişdir. Vətəndaşların tibbi xidmətlərdən rahat istifadəsinə təminat etmək üçün özlə tibb müəssisələrinin sayını müntəzəm olaraq artırırıq. Artıq 152 özlə tibb müəssisəsi ilə müqaviləyə var ki, sığorta ilə tibbi xidmətləri göstərməyə məsuldurlar. Təminat verilməmiş tibbi xidmətlər daha çox tibbi xidmətin əhali üçün əlçatan olması deməkdir. Bu da vətəndaşların sağlamlıqları ilə bağlı maliyyə xərclərinin azaldılmasına xidmət edir.

Tibb sahəsində maddi-texniki baza və dövlət tibb müəssisələrində İKT infrastrukturunun müasir tələblərə uyğunlaşdırılması ilə bağlı hədəflərimizə çatmaq üçün davamlı işlər görülür. İcbari tibbi sığortanın tətbiqinə qədər vətəndaşlarımızda qeydiyyata kağız üzərində aparılırdı. Hazırda isə səhiyyə sistemində vahid elektronlaşdırılma aparılıb. Xəstəxanalarda idarəolunması sistemi, tibbi sığorta portalı (tibbi xidmətlərin eksperti və s.) qurulub və "e-Tabib" mobil tətbiqi yaradılıb.

- Tibb müəssisələrinin elektronlaşdırılmasını vətəndaşlar üçün hansı üstünlükləri var?

- Agentlik fəaliyyətinin elektronlaşdırılması istiqamətində ardıcıl addımlar atır. Xidmətlərin elektronlaşdırılması müasir dövrdə bütün sahələrdə olduğu kimi, səhiyyə və tibbin inkişafında da mühüm rol oynayır.

Dövlət tibb müəssisələrində İKT infrastrukturunun qurulmasını vətəndaşlar üçün üstünlüklərdən biri odur ki, zaman və məkanla asılı olmayaraq, diaqnozları və laborator analizlərinin noticələri haqqında məlumatları rahatlıqla onlayn əldə etmək mümkündür. İcbari tibbi sığorta ilə tibbi xidmət alan vətəndaşlar "e-Tabib" mobil tətbiqi vasitəsilə əldə edilən tibbi xidmətlərə dair məlumatları tanış kəskin artıb. Elektron xidmətlər həm vətəndaş məmnunluğuna, həm də şəffaflığın artırılmasına xidmət edir.

Qeyd edim ki, agentliyin 2024-2028-ci illər üçün Strateji İnkişaf Planına əsasən, növbəti il-

riciliyə uyğun olaraq cavablandırılır. Göründüyü kimi, əhali ilə əlaqə yaratmaq imkan verən kiçik qədər kommunikasiya kanallarımız mövcuddur və biz bu kanalları vasitəsilə vətəndaşların fikirlərini öyrənməyə çalışırıq.

- Zaur müəllim, vətəndaşlarla yanaşı, sığorta sisteminin tibb işçilərinə də təsiri maraqlıdır. İcbari tibbi sığortanın tətbiqindən sonra onların gəlirlərində artımlar olubmu?

- Səhiyyə işçilərinin sosial rifahının gücləndirilməsi bizim üçün prioritet istiqamətlərdən biridir. Sığortalanın məmnunluğu ilə yanaşı, tibb işçilərinin məmnunluğu da vacib şəhərdir. Əlbəttə, pasiyentlərlə yanaşı, bizə səhiyyə işçilərinin geridönüşlər olur. Həkimlərin rəylərini və təkliflərini nəzərə alaraq Tibbi Ərazi Bölmələrini İdarəetmə Birliyinin (TƏBİB) tabeliyindəki tibb müəssisələrində çalışan səhiyyə işçilərinin əməyinin ödənilməsi Qaydasına bir neçə dəfə dəyişiklik edilmişdir.

2019-cu ilə müqayisədə dövlət tibb müəssisələrində işləyən həkim-mütəxəssislərin minimum əməkhaqlarında 3.2 dəfə artım, gəlirlərində (sabit əlavə və bonus) isə 5 dəfədən 50 dəfəyədək artım olub.

İcbari tibbi sığorta sisteminin tətbiqindən sonra səhiyyə işçilərinin xidməti fəaliyyəti iqtisadi və cəmiyyət göstəricilərinə görə qiymətləndirilməyə başlandı. Həkimlərin işin noticələrini görə, yəni aparılan müayinələr, icra edilən cərrahi əməliyyatların sayına görə əlavələr ödənilir. Ötən il Xidmətlər Zərfinə 1464 tibbi xidmətin tarifi dəyişdirilərək, aktual bazar qiymətlərinə uyğunlaşdırıldı, beləliklə, tibbi xidmətlərin 56 faizinin tarifi dəyişdirilib. Cərrahi əməliyyatlar üzrə tariflərinin məbləği birbaşa ödənilən bonuslara təsir edir. Cərrahi prosedurlar üzrə tətbiq edilən tarifin 15 faizi həcmində əlavələr hesablandıqdan, tariflərin artımı cərrahi profilli həkimlərə ödənilən bonusların artmasına səbəb olub.

- Xəstəxanalarda təchizat sisteminin gücləndirilməsi istiqamətində

2 Fevral Azərbaycan Gəncləri Günüdür

Ailə institutu dövlətin kiçik modeli, cəmiyyətin ilkin özəyidir. Azərbaycanda isə ailə həm də milli dəyərlərin əsas daşıyıcısı olaraq, sosial mahiyyəti ilə yanaşı, eyni zamanda mədəni anlamı ilə xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Dəyərlərin aşınmaya məruz qaldığı global mühitdə Azərbaycan xalqının ailə modeli müasirlik və ənənələrə sadıqlığı təəssüm edən nümunə sayıla bilər.

Xalqımız tarixən ailə institutunu yüksək milli və əxlaqi dəyərlər çərçivəsində qoruyub saxlayıb. Əlbəttə ki, möhkəm və sağlam ailə həm də güclü cəmiyyət və dövlət deməkdir. Azərbaycanda müasir dövlət quruculuğunda bu məsələlər diqqət mərkəzində saxlanılır, ailə və nikah məsələləri qanunvericiliklə təfərrüatlı şəkildə tənzimlənmişdir. Azərbaycan Konstitusiyasının 17-ci maddəsinə əsasən, cəmiyyətin əsas özəyi kimi ailə dövlətin xüsusi himayəsindədir.

Lakin bir sıra hallarda sağlam ailə institutuna xələf gətirən hadisələr meydana çıxır ki, bunlardan biri də erkən nikahlardır. Erkən nikah problemi, təəssüf ki, bu gün də cəmiyyətdə aktual problemlərdən biri olaraq qalmaqda davam edir. Mətbuatda yetkinlik yaşına çatmayan qızların adət-ənənələrdən və mental dəyərlərdən irəli gələrək yeniyetmə yaşında nişanlanma, zorla ərə verilməsi, məişət zorakılığına məruz qalması barədə məlumatlar hələ də yer alır. Statistik məlumatlar göstərir ki, mövcud qadağalara baxmayaraq, qızlar hələ 17 yaşına çatmadan faktiki nikah münasibətlərinə daxil olmağa məcbur edilir.

2023-cü ilin dekabrında Sabirabad rayonunda 12 yaşlı VII sinif şagirdi olan qızın nişanlanması bu faciəvi mənzərədən xəbər verir. Daha sonra mətbuatda xəbər paylaşıldı ki, həmin qızın valideyni məsuliyyətə cəlb edilib. Oxsar xəbərlər mətbuatda dəfələrlə işıqlandırılırsa da, bir çox hallarda ailələr bu məlumatların "sirr" kimi saxlanılmasına nail olurlar və ictimai qınaqdan, məsuliyyətdən yayınmağa çalışırlar. Digər tərəfdən, həttə mətbuatda sızan xəbərlər belə tam reallığı və problemin miqyasını əks etdirmir. Ümumiyyətlə isə, evliliyə dair həqiqi razılıq vermək iqtidarında olmayan şəxsin nişanlanmağa və ya nikaha daxil olmağa məcbur edilməsi sağlam yanaşma deyil və nəticə etibarilə uşaqların cinsi istismara, fiziki və psixoloji zorakılığa məruz qalmasına və təhsildən uzaqlaşmasına səbəb olur, bununla da sağlam ailələrin, o cümlədən cəmiyyətin formalaşmasına mənfi təsir göstərir.

Ailə münasibətləri kontekstində digər əhəmiyyətli məsələlərdən biri isə ölkəmizdə tez-tez baş tutan qohum evlilikləridir. Belə nikahlarda dünyaya gələn uşaqların genetik xəstəliklərlə doğulması riski daha yüksək olur.

Erkən nikah, erkən yaşda nişanlanma və qohum evliliklərinin gətirdiyi ağır nəticələr haqqında dəfələrlə mətbuatda xəbər paylaşılmış, dövlət orqanları, qeyri-hökumət təşkilatları, ictimaiyyət nümayəndələri tərəfindən məlumatlandırma və maarifləndirmə işləri aparılmışdır. Valideynlərinin təzyiqlə, ailədə maddi vəziyyətin çətin olması və ya hər hansı digər səbəblərdən baş verməsinə əsaslanaraq, erkən nikah, erkən nişanlanma və qohum nikahı problemləri digər ölkələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda da hələ ki, mövcuddur və bu, ciddi narahatlıq doğuran bir məsələdir. Bu isə öz növbəsində bu sahədə daha qətiyyətli tədbirlərin görülməsinin aktuallığını artırır.

Erkən nişanlanma hallarında real azalma tempinin müşahidə edilməsi müəyyən yaş, məsələn, 16 yaşa çatmayan qızların nişanlanmamasının qanunvericilik səviyyəsində qadağan edilməsinə dair çağırışları daha da gücləndirir. Qıvvədə olan qanunvericilikdə nişan, yəni şəxslərin gələcəkdə nikaha daxil olmaları barədə qeyri-rəsmi razılığa hər hansı bir hüquqi nəticəyə səbəb olmasa və tərəflər nikaha bunun üçün qanunda müəyyən edilmiş nikah yaşına çatdıqdan sonra daxil olsalar belə, uşaqların erkən yaşda nişanlanması praktikası ciddi sosioloji və hüquqi problemlərə yol açır. Belə ki, 16 yaşa çatmayan şəxslər fiziki, əqli, emosional, cinsi və psixi inkişaf səviyyələrinə görə, habelə həyat əhəmiyyətli seçimlərin alternativliyi barədə məlumatlı olmadıqlarından demək olar ki, heç vaxt nikaha daxil olmağa, yəni öz gələcək həyatları ilə bağlı ön əhəmiyyətli qərarlardan birini verməyə dair həqiqi razılıq vermək və öz tərəfdaşlarını sərbəst seçmək iqtidarında olmurlar. Bu baxımdan nişan erkən yaşda tərəflərin aılıs qurmaq barədə iradəsini ifadə etmir və şəxs əksər hallarda nikah yaşına çatdıqdan sonra öz iradəsində deyil, onu nişanlanmağa cəlb edən digər insanların iradəsinə əsasən nikaha daxil olmağa məcbur qalır. Digər sözlə, şəxsin nişanlanmağa verdiyi razılıq faktiki olaraq onun razılığını deyil, həmin şəxsin valideynlərinin razılığını ifadə edir.

Erkən nişanlanma uşaqların bir çox halda Konstitusiyada təsbit edilmiş təhsil almaq, ərəmək, öz şəxsi həyatı ilə bağlı digər qərarlar qəbul etmək kimi hüquqlarının məhdudlaşmasına səbəb olur, habelə nişanlanmış şəxslərin psixi və emosional sağlamlığına ciddi zərər vurur, onları daim sosial stiqma ilə yasaşmağa vadar edir. Təcrübədə bir çox halda erkən yaşda nişanlanmış uşaqlar təhsildən yayınır, gələcəkdə təhsillə, o cümlədən karyera ilə bağlı planları realizə etmək hüquqlarından məhrum edirlər. Nəzərə alınmalıdır ki, cəmiyyətin təhsil səviyyəsi və mədəni vəziyyəti onun dünyadakı statusunu və rolunu müəyyən edən ön mühüm amillərdəndir. Cəmiyyət isə ailələrə, fərdlərə formalaşır və ailədə başlayan təbiiyən sonrakı illərdə təhsil böyük təsir göstərir. Ailədə uşaqların təbiiyən ilk və ən mühüm element, sübhəz ki, anadır. Sağlamlıq, təhsilli analar isə cəmiyyətin faydalı üzvünü formalaşdırır. Odur ki, qadınların təhsildən kənar qalması həm də cəmiyyətin gələcək inkişafına təsir edir.

Bəzi hallarda erkən yaşda nişanlanma azyaşlıların qanunla müəyyən edilmiş nikah yaşına çatana qədər artıq faktiki nikah münasibətlərinə daxil edilməsinə səbəb olmaqla bu cür şəxslərin cinsi istismara məruz qalmasına şərait yaradır. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin 2022-ci ilə olan məlumatlarına əsasən, 2022-ci ildə 15-17 yaş qruplarında olan qadınlar tərəfindən 2011 uşaq dünyaya gətirilmiş, bunlardan 1880-i həmin qadınların birinci, 120-si

zərər vurur, onları daim sosial stiqma ilə yasaşmağa vadar edir. Təcrübədə bir çox halda erkən yaşda nişanlanmış uşaqlar təhsildən yayınır, gələcəkdə təhsillə, o cümlədən karyera ilə bağlı planları realizə etmək hüquqlarından məhrum edirlər. Nəzərə alınmalıdır ki, cəmiyyətin təhsil səviyyəsi və mədəni vəziyyəti onun dünyadakı statusunu və rolunu müəyyən edən ön mühüm amillərdəndir. Cəmiyyət isə ailələrə, fərdlərə formalaşır və ailədə başlayan təbiiyən sonrakı illərdə təhsil böyük təsir göstərir. Ailədə uşaqların təbiiyən ilk və ən mühüm element, sübhəz ki, anadır. Sağlamlıq, təhsilli analar isə cəmiyyətin faydalı üzvünü formalaşdırır. Odur ki, qadınların təhsildən kənar qalması həm də cəmiyyətin gələcək inkişafına təsir edir.

Bəzi hallarda erkən yaşda nişanlanma azyaşlıların qanunla müəyyən edilmiş nikah yaşına çatana qədər artıq faktiki nikah münasibətlərinə daxil edilməsinə səbəb olmaqla bu cür şəxslərin cinsi istismara məruz qalmasına şərait yaradır. Belə ki, Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin 2022-ci ilə olan məlumatlarına əsasən, 2022-ci ildə 15-17 yaş qruplarında olan qadınlar tərəfindən 2011 uşaq dünyaya gətirilmiş, bunlardan 1880-i həmin qadınların birinci, 120-si

həmin qadınların ikinci, 11-i isə üçüncü uşaq olmuşdur. Erkən yaşda nikah münasibətlərinin qurulması ailələrin erkən dağılması, uşaqların ölü doğulması kimi problemlərə yanaşı, azyaşlıların fiziki və psixoloji zorakılığa məruz qalması, habelə qətlə yetirilməsi ilə də nəticələnmə bilər.

Beynəlxalq müstəvidə də şəxslərin nikaha daxil olmasının onların sərbəst və həqiqi razılığına əsaslanması tələb edilir. Belə ki, Mülki və Siyasi Hüquqlar haqqında Beynəlxalq Paktın 23-cü maddəsinin 3-cü hissəsi, İqtisadi, Sosial və Mədəni Hüquqlar haqqında Beynəlxalq Paktın 10-cu maddəsinin 1-ci hissəsi hər iki tərəfin nikaha sərbəst və tam (həqiqi) razılıq əsasında daxil olmaları tələbini təsbit edir. "Qadınlara qarşı ayrı-seçkililiyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında Konvensiya"nın 16-cı maddəsi dövlətlər üzərinə şəxsin öz tərəfdaşını sərbəst seçmək hüququnu və nikaha sərbəst və tam (həqiqi) razılıqla daxil olmaq hüququnu təmin etmək öhdəliyi qoyur. Həmin konvensiyanın 16-cı maddəsinin 2-ci hissəsi təsbit edir ki, uşaqların nişanlanması və nikaha daxil olması heç bir hüquqi nəticəyə səbəb olmayacaqdır. "Qadınlara qarşı ayrı-seçkililiyin bütün formalarının ləğv edilməsi haqqında Konvensiya"nın ümumi tövsiyələri ilə üzv dövlətlərə qadınların öz tərəfdaşlarını sərbəst seçmək hüququna zidd hesab olunduğu üçün qızların nişanlanmasını təcrübəsinə ləğv etmək, habelə erkən doğuş nəticəsində yaranan fiziki və emosional zərərini qarşısını almaqda mühüm əməliyyat kimi konvensiyanın uşaqların nişanlanmasını və evlənməsini qadağan edən maddəsinə nəzər almaq tövsiyə olunmuşdur.

Əlavə olaraq 50 Afrika dövləti tərəfindən ratifikasiya edilmiş "Uşaq Hüquqları və Rifahı haqqında Afrika Xartiyası" ilə azyaşlı qız və oğlan uşaqlarının nişanlanması qadağan edilmiş, üzv dövlətlərin üzərinə bununla bağlı bütün zəruri dövlətdaxili qanunvericilik qəbul etmək və digər tədbirlər həyata keçirmək öhdəliyi qoyulmuşdur. Həmin BMT-nin Uşaq Hüquqlarının Qorunması Komitəsinin tövsiyyəsinə əsasən, "Uşaq hüquqları haqqında Konvensiya" uşaqların nişanlanması və nikahına da tətbiq edilir və konvensiyanın 24-cü maddəsinin 3-cü bəndi üzv dövlətlər üzərinə uşaqların sağlamlığına xələf gətirə biləcək ənənələrin və adətlərin ləğv edilməsinə dair bütün tədbirləri həyata keçirmək öhdəliyi qoyur. Bir sıra digər beynəlxalq və regional sənədlərdə də üzv dövlətlər üzərinə nikaha hər iki tərəfin sərbəst və tam (həqiqi) razılıqla daxil olmasının təmin edilməsi üçün bütün tədbirləri həyata keçirmək öhdəliyi qoyulmuşdur.

Erkən nişanlanma və nikah təcrübəsinin sosioloji problem kimi hələ də mövcud olduğu bir sıra xarici ölkələrin qanunvericilik aktlarında uşaqların nişanlanması qadağan edilməklə yanaşı, buna görə məsuliyyət tədbirləri də müəyyən edilmişdir. Məsələn, Çin,

Cənubi Afrika Respublikası, Filippin, Keniya, Malavi, Qambiya, Liberiya və Mozambikdə uşaqların, o cümlədən nikah yaşına çatmayan şəxslərin nişanlanması, habelə onların adından nikah vədi verən digər hərəkətlərin edilməsi qanunla qadağan edilmişdir. Bəzi ölkələrdə isə sözügedən hərəkətlərə yol verən şəxslərə cərimə və ya azadlıqdan məhrumetmə kimi məsuliyyət tədbirləri tətbiq edilir.

Erkən nişanlanma problemi erkən nikahla sıx bağlıdır. Hesab edirik ki, bugünkü reallıq, erkən nikah statistikasında əhəmiyyətli irəliləyişin olmaması, bölgələrdə bu halların hələ də geniş vüsət alması nikah yaşının azaldılması prosesinə dövlət nəzarətinin gücləndirilməsini də şübhələndirir. Qanunvericiliyə əsasən, nikah yaşı 18 olsa da, üzlü səbəblər olduqda yerli icra hakimiyyəti orqanları şəxslərin müraciəti əsasında nikah yaşının 1 ildən çox olmağa azaldılmasına icazə verə bilər. Qanunvericilikdə sözügedən üzlü halların dairəsinin müəyyən edilməsi qanunun verdiyi imkandan üst-üstə istifadə hallarının artmasına şərait yaradır və neqativ sosioloji nəticələrə səbəb olur.

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi tərəfindən 2022-ci ildə nikahın davam etmə müddətinə və boşananların yaş qruplarına görə boşanmalar üzrə nəşr edilmiş statistik məlumatlara əsasən, qadınlar üzrə 18 yaşadək 3, 18 yaşında 31, 19 yaşında 136, 20-24 yaş qruplarında isə 2026 boşanma halı qeydə alınmışdır. Bundan əlavə,

ştatda 21 yaşına, 3 ştatda 22 yaşına, 1 ştatda isə 20 yaşına çatmış şəxslərin yetkinlik yaşına çatmayan şəxslərlə nikaha daxil olması, 10 ştatda isə ümumiyyətlə, yetkinlik yaşına çatmayan şəxslərin nikahı qadağan edilmişdir. Postsovet ölkələrində, Avropa İttifaqına daxil olan ölkələrin bir çoxunda, eləcə də Türkiyə Respublikasının təcrübəsində nikah yaşına çatmamış şəxslərin nikahına yalnız üzlü hallarda (məsələn, hamiləlik və s.), valideynlərin razılığı və ya inzibati qaydada qəbul edilən qərar/məhkəmə qərarı əsasında icazə verilir. Danimarka, Finlandiya, Almaniya, İrlandiya, İsveç, İsveçrə, Böyük Britaniya kimi inkişaf etmiş ölkələrdə nikah yaşının 18 yaşdan aşağı salınmasına icazə verilmir. Bir sıra dövlətlərdə isə qadınlar və kişilər üçün fərqli nikah yaşları müəyyən edilmişdir. Belə ki, Banqladешdə kişilər üçün bu yaş 21, qadınlar üçün 18, İndoneziyada kişilər üçün 21, qadınlar üçün 19, Vyetnamda kişilər üçün 20, qadınlar üçün 18-dir. Həmin nikah yaşını, ümumiyyətlə, 18 yaşdan yuxarı müəyyən edən ölkələr də mövcuddur. Çində bu yaş 22, Hindistan və Filippində isə 21 olaraq müəyyən edilmişdir.

Qadın və uşaq hüquqlarının qorunması sahəsində bir sıra beynəlxalq sənədlər, habelə bu sahədə fəaliyyət göstərən təşkilatlar 18 yaşlı nikaha daxil olmanın ən aşağı həddi hesab edir və qanunvericilikdə nikah yaşının aşağı salınmasına dair istisna halların müəyyən edilməsini məqsədmüvafiq hesab etmir. "Qadınlara qarşı ayrı-seçkililiyin bütün

lən "Uşaq hüquqları haqqında Konvensiya"nın 1-ci maddəsinə əsasən, hər kəs qanunla müəyyən edilmiş hallar istisna olmaqla 18 yaşa çatana qədər uşaq hesab edilir. Bundan əlavə, BMT-nin Uşaq Hüquqları üzrə Komitəsi qeyd etmişdir ki, "Uşaq Hüquqları haqqında Konvensiya"nın bir sıra müddələri, o cümlədən 24-cü maddənin 3-cü bəndi erkən nikah məsələsinə tətbiq edilə bilən hesab edilməlidir. Komitənin tövsiyyəsinə görə, konvensiyaya üzv olan dövlətlər uşaqların sağlamlığına xələf gətirən ənənəvi təcrübələri ləğv etmək üçün bütün tədbirləri görməlidirlər. Bununla yanaşı, BMT-nin İnsan Hüquqları Komitəsinin tövsiyyəsinə əsasən, nikah yaşını elə etməli ki, qanunla müəyyən edilmiş şərtlər daxilində hər bir şəxs nikaha daxil olmağa sərbəst və tam (həqiqi) razılıq verə bilsin. Dövlətlər minimum nikah yaşının beynəlxalq standartlara uyğun olmasını təmin etməli və qızların erkən nikahın qarşısını almaq üçün tədbirlər görməlidirlər (Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on Preventing and eliminating child, early and forced marriage).

Qeyd edilənləri nəzərə alaraq hesab edirik ki, nikaha daxil olma yaşının azaldılmasının yalnız istisna xarakter daşıyan üzlü səbəblər olduğu hallarla məhdudlaşdırılması və bununla bağlı həyata keçirilən prosedür dövlət nəzarətinin gücləndirilməsi (məsələn, nikah yaşının azaldılması ilə bağlı müraciət zamanı Azərbaycan Respublikasının Ailə,

Yaxın qohumların nikahının reproduktiv sağlamlığa təsiri ilə bağlı araşdırmalar göstərir ki, qohum olmayan nikahlardan fərqli olaraq yaxın qohum nikahlardan erkən doğuş və körpə ölümü göstəriciləri, habelə körpədə doğuş qüsurlarının olması halları ilə bağlı göstəricilər daha yüksəkdir (*Consanguinity: A Risk Factor for Preterm Birth at Less Than 33 Weeks' Gestation, National Library of Medicine of USA, 2010*).

Xarici ölkələrin qanunvericilik aktlarında yaxın qohumların arasında nikahın qadağan olunmasının ayrı-ayrı xüsusiyyətləri mövcuddur. Belə ki, Türkiyə Respublikasında, Gürcüstanda, Ukraynada, İspaniyada, Bolqarıstanda, ingilisdilli ölkələrin bir çoxunda, o cümlədən Böyük Britaniyada, Yeni Zelandiyada üçüncü dərəcəli qohumların nikaha daxil olma qadağandır. ABŞ-də üçüncü dərəcəli qohumların hər hansı münasibəti incest hesab edilir və əksər ştatlarda bununla bağlı cinayət məsuliyyəti müəyyən edilir. Belçika Krallığında isə bu cür evliliklərə yalnız xüsusi hallarda məhkəmə qərarı əsasında icazə verilir. Dördüncü dərəcəli qohumların gəlin-cə, ABŞ-nin 24 ştatında doğma qardaş və bacılar uşaqları arasında nikah qadağan edilmişdir. 6 ştatda isə həmin şəxslərin nikahına yalnız istisna hallarda, məsələn, hər iki tərəf 65 yaşdan yuxarı və ya sonsuz olduqda yol verilir. Asiya ölkələrindən Çin, Tayvan, Cənubi Koreya, Vyetnam və Tacikistanda, Avropa ölkələrindən isə Rumıniya, Bolqarıstan, Serbiya və Makedoniyada dördüncü dərəcəli qohumların arasında nikah qadağan edilmişdir. İsveçdə 2023-cü ilin sentyabr ayından dördüncü dərəcəli qohumların arasında nikahın qadağan edilməsi təcrübəsinin araşdırılması və buna dair təkliflərin verilməsi ilə bağlı hökumət tapşırıqları verilməmişdir.

Ümumilikdə, ölkələr üzrə rəsmi statistikalara nəzər saldıqda, yaxın qohumların arasında nikahın Yaxın Şərqi və Afrika ölkələrində daha çox yayılmış olduğu görünür. Avropa ölkələrində təcrübəsində isə digər cəmiyyətlərə nəzərən yaxın qohum evliliklərinin sayının xeyli aşağı olduğu və belə nikahların çoxunun miqrantrlar tərəfindən bağlanıldığı nəzərə çarpır. Din bunun əsas səbəblərindən biri kimi çıxır. Belə ki, katoliklərə görə dördüncü dərəcəyə qədər qohumların nikahı incest sayılır. Pravoslavlarda və protestantlarda da bu kimi tabular mövcuddur. Başqa bir səbəb isə inkişaf etmiş cəmiyyətlərdə bu cür evliliklərin bəyənilməməsi və sağlam hesab edilməməsidir.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Davamlı İnkişaf Məqsədləri sırasında 2030-cu il qədər hamının cinsi və reproduktiv sağlamlıq hüquqlarının təmin edilməsi, o cümlədən bütün qarşı alın bilən ölüm hallarına son qoyulması və ya bacıları və bacılar aid edilməmişdir. Cəmiyyətdə ailə və ya dini adət-ənənələrin qorunub saxlanması və bu kimi digər səbəblərdən qohumların nikahı daha çox arzu olunan və etibarlı evlilik seçimi kimi qəbul edilir. Buna baxmayaraq, ata və ananın qardaşları və ya bacıları ilə həmin ata və ananın övladları arasında (üçüncü dərəcəli qohumlar), həmçinin ata və ananın qardaşları və ya bacılarının övladları ilə həmin ata və ananın övladları arasında (dördüncü dərəcəli qohumlar) olan nikahın tibbi fəsadlarını nəzərə alaraq, bu cür nikahlar arzuolunmayan hesab edilir. Hesab edirik ki, bu problemin qarşısını almaq üçün yollarından biri üçüncü və dördüncü dərəcəli qohumların ailə hüquq münasibətlərində yaxın qohumların dairəsinə daxil edilməsi və bununla da bu cür qohumların arasında nikahın qadağan edilməsidir.

Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin rəyinin alınması, 18 yaşdan aşağı nikaha daxil olmaq istəyən şəxsin sağlamlığının buna imkan verməsinin müəyyən edilməsi məqsədilə həmin şəxsin tibbi müayinədən keçməsi tələbini müəyyən edilməsi) təmin edilməlidir.

Qeyd etdiyim kimi, ailə məsələlərində üçüncü əsas problem qohum evliliyinin geniş yayılmasıdır. Ailə Məcəlləsinin 12.0.1-ci maddəsinə əsasən, yaxın qohumların arasında nikah qadağan edilmişdir. Yaxın qohumların dairəsinə yalnız valideynlər və uşaqlar, babanonə və nəvələr, doğma və ögey (ümumi ata və anası olan) qardaş və bacılar aid edilmişdir. Cəmiyyətdə ailə və ya dini adət-ənənələrin qorunub saxlanması və bu kimi digər səbəblərdən qohumların nikahı daha çox arzu olunan və etibarlı evlilik seçimi kimi qəbul edilir. Buna baxmayaraq, ata və ananın qardaşları və ya bacıları ilə həmin ata və ananın övladları arasında (üçüncü dərəcəli qohumlar), həmçinin ata və ananın qardaşları və ya bacılarının övladları ilə həmin ata və ananın övladları arasında (dördüncü dərəcəli qohumlar) olan nikahın tibbi fəsadlarını nəzərə alaraq, bu cür nikahlar arzuolunmayan hesab edilir. Hesab edirik ki, bu problemin qarşısını almaq üçün yollarından biri üçüncü və dördüncü dərəcəli qohumların ailə hüquq münasibətlərində yaxın qohumların dairəsinə daxil edilməsi və bununla da bu cür qohumların arasında nikahın qadağan edilməsidir.

Tədqiqatlar göstərir ki, yaxın qohumların arasında nikahın ən mühüm fəsadlarından biri mözbə bu nikahlardan sağlamlıq problemlərinə səbəb olmasındır. Belə ki, bu tip evliliklər qəna qohumluğuna əsaslanaraq və belə, həmin nikahdan doğulan şəxslərə müəyyən genetik xəstəliklərin ötürülməsi riskini artırır. Tədqiqatlar həmçinin göstərir ki, yaxın qohum nikahları "autosomal recessive" xəstəliklərin (kistik fibroz, oraq hüceyrəli anemiya, "Tay-Sachs" xəstəliyi və s.) çoxalmasına şərait yaradır (*Effects of consanguinity in a cohort of subjects with certain genetic disorders in Qatar, Mol Genet*). Belə ki, valideynlər arasında bioloji qohumluq nə qədər yaxın olarsa, onların övladlarına bir və ya daha çox zərərli genin eyni nüsxələrinin keçməsi ehtimalı bir o qədər yüksək olur. Dördüncü dərəcəli qohumların genlərinin 12.5 faizinin (1/8) ortaq olacağı ehtimal olunur, bununla da orta hesabla onların birgə nikahdan olan övladları 6.25 faiz (1/16) iki eyni gen cütünə (homoziqot) malik olurlar (*Consanguineous marriages, Hanan Hamamy*). Üçüncü dərəcəli qohumların arasında nikahda isə bu cür qohumların genlərinin 25 faizinin (1/4) ortaq olması ehtimal edilir və bununla da bu cür nikahdan olan övladlar 12.5 faiz (1/8) eyni gen cütünə malik ola bilərlər. Bununla da yeni bir fərd zərərli genin iki eyni nüsxəsini alarsa, həmin şəxsə genetik xəstəliklərin olması ehtimalı daha yüksək olur (*"Cousin Marriage" Scholarly Community Encyclopedia, October 2022*).

2022-ci ildə qeydə alınan 61939 nikahdan 38190-da, yəni yarıdan çoxunda qadınlar 17-24 yaş qruplarında olmuş, bunlardan 270 nikah yaşı 18-dək olan qadınlarla bağlanmışdır. Bu statistik məlumatlar erkən yaşda nikaha daxil olan qadınlar arasında boşanma göstəricilərinin yüksək olduğunu, erkən yaşda nikaha daxilolma təcrübəsinin hələ də geniş yayıldığını əks etdirir.

Bu sahədə aparılmış araşdırmalara və beynəlxalq təşkilatların hesabatlarına əsasən, erkən nikah bir çox halda 18 yaşa çatmayan qızları öz şəxsi həyatları barədə müstəqil qərar qəbul etmək hüquqlarından məhrum edir. Belə ki, erkən uşaq dünyaya gətirmək qızlar və gənc qadınlar üçün təhsil, məşğulluq və digər iqtisadi imkanların təmin edilməsində əhəmiyyətli maneələr yaradır. Əlavə olaraq erkən nikah bir sıra araşdırmalarda qadınların məişət zorakılığının qurbanı olması riskinin artması ilə əsaslandırılır. Qadınların psixi, fiziki və emosional sağlamlığına ciddi ziyan vurur və onların sosial baxımdan təcrid olunmasına gətirib çıxarır, habelə ailədə gənc bərabərsizliyin güclənməsinə yol açır. Bununla yanaşı, erkən yaşda hamiləlik və uşaq dünyaya gətirmək qadınların sağlamlığı (o cümlədən reproduktiv sağlamlığı) üçün təhlükə yaradır, qadını ailə planlaması məsələlərində qərar qəbul etmək hüququndan məhrum edir. Belə ki, erkən və tez-tez hamiləlik, habelə hamiləliyin məcburi davam etdirilməsi hallarına erkən nikahlarda tez-tez rast gəlinir. Bunlar isə ana və körpəsinin xəstəlikləri, eləcə də onların ölüm göstəriciləri ilə sıx bağlıdır (*Report of the Office of the United Nations High Commissioner for Human Rights on Preventing and eliminating child, early and forced marriage*).

"Qadınlara qarşı zorakılıq və məişət zorakılığının qarşısını almaq üçün bir sıra qadın hüquqları haqqında Avropa Şurasının Konvensiyasında ("İstanbul" Konvensiyası) erkən nikahlar uşaqlara qarşı zorakılıq adlandırılmış və erkən nikah cinsi istismara da ehtiva etdiyindən bu, konvensiyanın tələblərinə zidd hesab edilmişdir. 2012-ci ildə Qadınlara qarşı ayrı-seçkililiyin aradan qaldırılması üzrə Komitə, Uşaq Hüquqları Komitəsi, BMT Baş Katibinin Uşaqlara qarşı zorakılıq üzrə Xüsusi Nümayəndəsi və Qadınlara qarşı ayrı-seçkilik məsələsi üzrə İşçi Qrup birlikdə dövlətləri istisnasız olaraq həm qızlar, həm də oğlanları üçün nikah yaşını 18 yaşa qədər artırmağa çağıraraq bəyanat yaymışdır. Bəyanatda qeyd olunmuşdur ki, erkən nikah ənənəvi, dini, mədəni və ya digər iqtisadi səbəblərlə əsaslandırılıbilməz.

BMT-nin Baş Məcəlləsinin 44-cü sessiyasında 20 noyabr 1989-cu il tarixdə qəbul edilmişdir.

2 Fevral Azərbaycan Gəncləri Günüdür

Gələcəyimiz etibarlı əllərdədir

Azərbaycanın çoxəsrlik dövlətçilik tarixində gənclik həmişə, xüsusən 20-ci əsrin əvvəllərindən etibarən hərəkətverici qüvvə kimi çıxış edib. Lakin ötən əsrin əvvəllərində vahid milli ideologiyanın olmaması, milli məfkurənin ayrı-ayrı siyasi istiqamətlərə parçalanması Azərbaycan gəncliyinin milli ideallar naminə güc və imkanlarını nəinki birləşdirməyə imkan vermədi, əksinə, sınıf düşmənçilik zəminində ciddi antaqonist mühit yaratdı. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti dövründə də situasiya və idarəçilikdə təmərküzləşmənin təmin edilməməsi vahid gənclər siyasəti həyata keçirməyə imkan yaratmadı.

Sosializm quruculuğunun təqribən ilk 40 ilində isə yalnız Azərbaycan yox, bütövlükdə Sovet İttifaqında əsas vuruş vahid sovet vətəndaşının yetişdirilməsinə yönəldiyi üçün gənc nəslin milli kimliyindən uzaqlaşdırılması və nihilist bir nəslin yaradılması dövlət siyasətinin tərkib hissəsi kimi çıxış edirdi.

Yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1967-ci ildən Azərbaycan SSR-i-nin Nazirlər Soveti yanında Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsinin sədri vəzifəsinə təyin edilməsi ilə bu istiqamətdə dönüş yarandı. General Heydər Əliyevin baxışı və tələbləri çox sadə idi - əsl Azərbaycan gənci yetişdirmək. Elə Ulu Öndərin özü də rəhbərlik etdiyi Dövlət Təhlükəsizlik Komitəsi ilk dəfə olaraq milli kadrlara üstünlük verməyə başladı. Eyni zamanda ölkənin mədəniyyət, incəsənət sektorunda milli məfkurəni daşıyıcı olan gənclik qeyri-rəsmi şəkildə Heydər Əliyev tərəfindən himayəyə götürüldü. Sovet dövrünün əsas ədəbi-bədii, ideoloji siması sayılan 60-cı illər gəncliyi məhz Heydər Əliyevin himayəsində, imperiya təhdidindən azad şəkildə formalaşdı. Ulu Öndərin siyasi hakimiyyətə gəlməsi isə bütövlükdə Azərbaycan tarixində olduğu kimi, gəncliyin siyasi, sosial və mədəni həyatında dönüş nöqtəsi oldu. Ümummilli Lider haqlı olaraq o düşüncədə idi ki, həyatımızın bütün sahələrində əsaslı dönüş yaratmaq üçün ilk növbədə yüksəkixtisaslı kadrlara ehtiyac duyulur. Eyni zamanda Azərbaycan gəncliyinin ixtisaslı kadr kimi öz potensialını daha geniş arealda reallaşdırması üçün onların ölkə hüdüdlərindən kənarəda təhsil məsələsinə xüsusi diqqət yetirilməyə başladı. Nəticədə Azərbaycan daxilində hazırlanan ali təhsilli mütəxəssislərlə yanaşı, özəmənkə paytaxt Moskvanın, eləcə də keçmiş SSRİ-nin digər şəhərlərinin 170 aparıcı ali elm və təhsil ocağına 3500-dən çox azərbaycanlı gənc göndərilmişdi. Ulu Öndər sovet sistemində yüksək nüfuzdan istifadə edərək, hər il ali təhsil almaqdan ötrü respublikadan kənarə 800-dən artıq tələbə göndərilməsinə müdaxirə qılaraq bir onəyaya çevirə bildi. Bundan başqa, dahi Heydər Əliyevin Azərbaycan gəncliyinə baxışı zaman perspektivi ehtiva edirdi. Hələ o zaman müstəqil Azərbaycanın ideoloji təməlini atan Ulu Öndər bu çərçivədə ordu quruculuğuna həssas yanaşır, milli gəncliyin ali hərbi məktəblərə cəlb olunması işinə xüsusi diqqət yetirirdi. Nəticədə məhz Ulu Öndərin qərarı ilə yaradılan hərbi təhsil müəssisələrində yetişən gənclik müstəqil Azərbaycan Ordusu üçün bazis rolunu oynadı.

Ulu Öndərin fəaliyyətinin Moskva dövrü də Azərbaycan gəncliyi üçün önəmli illər hesab olunur və məhz onun himayəsində milli gənc kadrların yalnız Azərbaycanda yox, bütövlükdə sovetlərdə irəli çəkilməsinə başlandı. Lakin dahi liderin siyasi hakimiyyətdən uzaqlaşması ilə bütün sahələrdə olduğu kimi, Azərbaycanda milli gənclər siyasəti də, sözün əsl mənasında, çökişməyə məruz qaldı. İntellektli, ideoloji çəkiyyətə malik gəncliyi qarğıruşu, savadsız və milli kimliyi təmsil etməyə layiq olmayan kütlə əvəz etməyə başladı. Xüsusən AXC-Müsavat dövründə bu proses proteksiya və korrupsiya meyilləri fonunda pik həddə çatdı. Nəticədə milli sərəvətçilik, Heydər Əliyevin yetişdirmələri olan intellektual zümərənin mühüm hissəsi ölkəni tərk etməyə, yaxud aidiyyətsiz sahələrə yönəlməyə məcbur oldu. Eyni zamanda nəli hakimiyyətin iqtidar savaqlarınla Azərbaycan gəncliyinin qanı-canı ba-

hasına başa gəldi. Lakin Ulu Öndərin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıtmasından sonra milli gəncliyə yenidən inkişaf və tərəqqinin hərəkətverici qüvvəsi kimi yanaşılmağa başlandı.

Ulu Öndər hələ Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətlərini həyata keçirən zaman parlamentdə gənclərin nümayəndələri ilə görüşdü və bu istiqamətdə yol xəritəsini müəyyən etdi.

Yeni dövrdə dahi liderin tələbləri tamamilə yeni kəmiyyət və keyfiyyətdə ehtiva olunmaqla yanaşı, ənənəvi dəyərlərə də münasibətdə qüvvəsində qalırdı. Heydər Əliyev gəncliyi üçün ilk növbədə yüksək mənəviyyətə malik olmalıdır, xalqımızın milli-mənəvi dəyərləri onun şəxsiyyətinin mahiyyətini təşkil etməlidir. O, azərbaycançılıq, mənsub olduğu Azərbaycan xalqının mədəniyyətinin, adəbiyyatının, incəsənətinin, elminin nə olduğunu dərinləndirilməlidir". Ulu Öndər açıq şəkildə təhsilimizin də, mədəniyyətimizin də, incəsənətimizin də məhz Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinə xidmət etməsinə zəruri hesab edirdi. Çünki böyük Heydər Əliyev Azərbaycanın müstəqilliyinin dönməz və əbədi olmasına əsas mənəvi və təminatçısını məhz Azərbaycan gəncliyi hesab edirdi.

O zaman davam edən müharibə, ölkə daxilində əvvəlki iqtidardan miras qalan hərc-mərəklik, ölkəni parçalamaq cəhdləri fonunda gərgin siyasi ab-havaya baxmayaraq, Ulu Öndər bütün çətinliklərin öhdəsindən gəlməklə yanaşı, gənclər siyasətinə də xüsusi diqqət yetirdi, bu istiqamətdə vəziyyəti təhlil edərək konkret proqram ortaya qoyulmasına nail oldu. İlk növbədə təhsilimizin ödənişini 70-80-ci illərdə mövcud olmuş bir çox ənənəli kimi, xarici ölkələrə tələbələr göndərilməsi əvəzinə də davam və inkişaf etdirilməyə başlandı. Müxtəlif dövlət orqanlarının gənclərə iş sahəsindəki fəaliyyətləri əlaqələndirmək məqsədilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1994-cü il 26 iyul tarixli fərmanı ilə Gənclər və İdman Nazirliyi yaradıldı. 1995-ci ildə irəli sürüldü təşəbbüsdən sonra 2 fevral 1996-cı ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin özü tərəfindən müstəqil Azərbaycan Respublikası Gənclərinin I Forumu iştirakı ilə müstəqil Azərbaycan Respublikası Gənclərinin I Forumu keçirildi. Bu forumun ana xətti aydın idi, dahi liderin özü tərəfindən ifadə etdiyi kimi, "Azərbaycanlıq hissiyatını gənclərə yaratmaq lazımdır. Azərbaycanı sevmək azərbaycanlılıq hissiyatını özümdə cəm etmək deməkdir". Bu, Azərbaycan gəncliyi üçün milli özünüdərkini yeni mərhələsi idi və gənclərimizin sonrakı bütün uğurlarının təməlinə məhz bu konsepsiya dayandı.

Məhz həmin tarixdən etibarən Azərbaycan gəncliyi 2 fevral tarixini Gənclər Günü kimi qeyd edir. Ölkədə gəncliyin gücünü, potensialını, inkişaf və tərəqqinin hərəkətverici qüvvəsi olmasına zamanında müdrikcəsinə qiymətləndirən Ümummilli Lider Heydər Əliyev MDB və Şərqi Avropa məkanında ilk dəfə məhz ölkəmizdə belə bir günü təsis etmişdir.

Ötən dövrü təhlil etdikdə qürurla deyə bilərik ki, Azərbaycanda gənclər siyasəti bütün səviyələrdə məhz müasir dövlətçiliyimizin banisi Heydər Əliyevin ideallarına uyğun şəkildə davam etdirilir. Gənc nəsəl diqqətin göstərilməsi dövlət siyasətinin prioriteti olaraq müəyyən edilmiş, ölkənin ictimai-siyasi həyatında gənclərin daha fəal iştirakı üçün şə-

rait yaradılmış, gənclər siyasətinin məqsəd, prinsip və istiqamətləri, habelə təşkilatı-hüquqi əsaslarını müəyyən edən zəngin normativ bazis formalaşdırılmışdır. Bu istiqamətdə, xüsusən 2002-ci il aprelin 9-da "Gənclər siyasəti haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununu xüsusi qeyd etmək lazımdır.

Ulu Öndərin bütün sahələrdə olduğu kimi, gənclər siyasətinə dair çoxşəxli fəaliyyətinin siyasi varisiyyəti özündən sonra da uğurla davam etdirilmiş, dövlət başçısı tərəfindən gənclərin rifahına xidmət edən "Azərbaycan gəncliyi Dövlət Proqramı" (2005-2009-cu illər), "Xüsusi istedadla malik olan uşaqların (gənclərin) yaradıcılıq potensialının inkişafı üzrə Dövlət Proqramı (2006-2010-cu illər)", "Azərbaycan gəncliyi 2011-2015-ci illərdə" Dövlət Proqramı, "2015-2025-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin İnkişaf Strategiyası", "Azərbaycan gəncliyi 2017-2021-ci illərdə" Dövlət Proqramı və "Gənclərin xarici ölkələrdə təhsil almaları dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" kimi fundamental sənədlər qəbul edilmişdir.

Məhz Prezident İlham Əliyevin gənclər siyasətinə uyğun olaraq ölkədə milli ruhlu yeni gənclik yetişdi, dövlətin gənclərə dəstək və diqqət göstərməsinin nəticəsində Azərbaycan gəncliyində özünə, öz gücünə, istedadına inam hissi artdı. Dövlət başçısı gənclərin potensialının gerçəkləşməsinə, onların vətənpərvər, savadlı kadr kimi yetişməsinə həlledici rol oynadı. Ölkədə 2007-ci il "Gənclər ili" elan olundu, Ulu Öndərin ənənələri layiqincə davam etdirilməklə yanaşı, yeni keyfiyyət mərhələsinə daşınaraq "Qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi strategiyasının icrası çərçivəsində gənclərin qabaqcıl xarici təhsil proqramlarına cəlb edilməsi təşkil olundu. Hazırda bu istiqamətdə "Gənclərin xarici ölkələrdə təhsil almaları dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" uğurla icra olunmaqdadır. Bundan başqa, gənclərə dəstək olaraq 2013-cü il 2 iyul tarixdə ölkədə ilk dəfə "Gənclər üçün Prezident Mükafatı" təsis edildi. Gənc kadrların irəli çəkilməsi istiqamətində real addımlar atıldı, o cümlədən bu sırada xüsusilə səfərlərlə reallaşdırılan "Yüksəliş" müsabiqəsi təşkil edildi. Ölkə Prezidentinin 2019-cu il 30 dekabr sərəncamı ilə 2020-ci il ölkədə "Könlüllər ili" elan edilməklə gənclik üçün yeni imkanlar açıldı.

Məhz dövlətin bu qayğısı ilə sərəvətli Azərbaycan Ordusunun sıralarında Vətən uğrunda mətanətlə vuruşan qəhrəman gənclərimiz öz adlarını xalqımızın ən yeni tarixinə qızıl hərflərlə yazdılar. Eyni zamanda Azərbaycan gəncliyi savaşa dəformasiya müharibəsinin ən cərgəsində səf tutdu. İdman, mədəniyyət, incəsənət sahəsində müstəsna uğurlarını da məhz yeni dövrün yetişdirməsi olan gəncliyimizin adı ilə bağlandı.

Azərbaycan gənclərinin inkişafında Heydər Əliyev Fondunun və şəxssən Mehriban xanım Əliyevanın rolu böyükdür. Müasir gəncliyimizin elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, idman, ekoloji sahələrdə uğurların demək olar ki, hər birində şəxssən ölkənin birinci xanımının qayğısı və imzası var.

Bəhrüz MƏHƏRRƏMOV,
Milli Məclisin deputatı

Gənc nəsəl diqqət və qayğı, onlar üçün inkişaf mühitinin yaradılması hər bir dövlətin başlıca vəzifələrindəndir. Bunun müqabilində gənclərin də mühüm vəzifələrindən biri mənsub olmaları cəmiyyətin, dövlətin, tərəqqisinə töhfə vermək, özlərini layiqli vətəndaş kimi yetişdirmək və daim vətəndaşlıq məsuliyyəti daşımaqdır. Gənclik gələcəkdir, hər bir cəmiyyətin sabahı onun bugünkü böyüməkdə olan nəslinin dünyagörüşündən, dəyərlərə bağlılığından, inkişaf səviyyəsindən asılı olacaqdır.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev müstəqil Azərbaycan Respublikasının gəncliyi qarşısında duran vəzifələri kifayət qədər dəqiq və konkret şəkildə müəyyənləşdirmişdi: "Gənclərimizin əsas vəzifəsi özünü müstəqil Azərbaycan Respublikasının inkişafına həsr etməkdən, müstəqil Azərbaycan Respublikasının yaşamasına və əbədi olmasına həsr etməkdən ibarət olmalıdır".

Ən doğru yol

Bu böyük dövlət adamı Azərbaycan gənclər ölkəsi adlandırır, ardıcıl diqqət və qayğısı ilə onların timsalında ümumən ölkəmizin gələcəyinə yol açır. 1993-cü ildə Azərbaycanın ağır böhranlarla üz-üzə olduğu dövrdə Ulu Öndərin xalqın təkidli tələbi ilə ali hakimiyyət rəhbərliyinə qayıdırsı

sil, gənclər siyasəti və gənclərə iş, ictimai və sosial sahələrdə fəaliyyət, innovasiya və sahibkarlıq fəaliyyəti sahələrində xüsusi fərqlənən 10 nəfər gəncə ildə bir dəfə 10000 (on min) manat məbləğində olmaqla verilir.

Ümummilli Liderin müəyyənləşdirdiyi strateji inkişaf kursu hazırda bu istiqamətdə də böyük uğurla davam etdirilir. Dövlətimizin gənclərə dəstək və diqqəti sayəsində Azərbaycan gəncliyində öz gücünə, istedadına inam artıb. Onların potensialının gerçəkləşməsinə, vətənpərvər, savadlı, məsuliyyətli vətəndaşlar kimi yetişməsinə, gənclərin sosial təminatına yönəlmə tədbirləri Azərbaycan dövlətinin məqsədyönlü siyasətinin təzahürüdür. Mütəmadi olaraq təkmilləşdirilən gənclər siyasəti bu təbəqənin ictimai-siyasi həyatda rolunun artırmasına, onların ölkənin aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, bütövlükdə, kreativ gəncliyin formalaşmasına şərait yaradır.

Qara qızıdan insan qızılın

2007-ci ilin "Gənclər ili" elan olunması ölkəmizin ictimai-siyasi, mədəni həyatında gənclərin fəallığını daha da yüksəltdi, bu fəallığı dəstəkləyən bir çox mühüm tədbirlər həyata keçirilmiş, o cümlədən şəhər və rayonlarımızda "Gənclər evləri" yaradılmışdır.

Azərbaycan insan kapitalının inkişafı, ölkəmizin malik olduğu təbii sərəvətlərin intellektual sərəvətə, qara qızıdan insan qızılına çevrilməsi üçün bir sıra mühüm addımlar atılmış, o cümlədən gənclərin qabaqcıl xarici təhsil proqramlarına cəlb edilməsi genişlənmişdir. Bu məqsədlə qəbul olunmuş müvafiq dövlət proqramlarının icrası nəticəsində 5000-dən çox Azərbaycan gəncliyinin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa müvəffəq olmuşdur. Dövlətin dəstəyi sayəsində gənclərin dünyanın 32 ölkəsinin 370-dən çox ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almaları məqsədli 200 milyon manat vəsait xərclənmişdir. Bu islahatların davamı kimi "Gənclərin xarici ölkələrdə təhsil almaları dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" təsdiqlənmişdir. Proqram çərçivəsində hər il 400 nəfərədək olmaqla, ümumilikdə 2000 nəfərədək vətəndaşımızın xarici ölkələrdə təhsil almaları məqsədli 200 milyon manat vəsait xərclənmişdir. Bu islahatların davamı kimi "Gənclərin xarici ölkələrdə təhsil almaları dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" təsdiqlənmişdir. Proqram çərçivəsində hər il 400 nəfərədək olmaqla, ümumilikdə 2000 nəfərədək vətəndaşımızın xarici ölkələrdə təhsil almaları məqsədli 200 milyon manat vəsait xərclənmişdir.

Ümummilli Liderin müəyyənləşdirdiyi strateji inkişaf kursu hazırda bu istiqamətdə də böyük uğurla davam etdirilir. Dövlətimizin gənclərə dəstək və diqqəti sayəsində Azərbaycan gəncliyində özünə, öz gücünə, istedadına inam hissi artdı. Dövlət başçısı gənclərin potensialının gerçəkləşməsinə, onların vətənpərvər, savadlı kadr kimi yetişməsinə həlledici rol oynadı. Ölkədə 2007-ci il "Gənclər ili" elan olundu, Ulu Öndərin ənənələri layiqincə davam etdirilməklə yanaşı, yeni keyfiyyət mərhələsinə daşınaraq "Qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi strategiyasının icrası çərçivəsində gənclərin qabaqcıl xarici təhsil proqramlarına cəlb edilməsi təşkil olundu. Hazırda bu istiqamətdə "Gənclərin xarici ölkələrdə təhsil almaları dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" uğurla icra olunmaqdadır. Bundan başqa, gənclərə dəstək olaraq 2013-cü il 2 iyul tarixdə ölkədə ilk dəfə "Gənclər üçün Prezident Mükafatı" təsis edildi. Gənc kadrların irəli çəkilməsi istiqamətində real addımlar atıldı, o cümlədən bu sırada xüsusilə səfərlərlə reallaşdırılan "Yüksəliş" müsabiqəsi təşkil edildi. Ölkə Prezidentinin 2019-cu il 30 dekabr sərəncamı ilə 2020-ci il ölkədə "Könlüllər ili" elan edilməklə gənclik üçün yeni imkanlar açıldı.

Məhz dövlətin bu qayğısı ilə sərəvətli Azərbaycan Ordusunun sıralarında Vətən uğrunda mətanətlə vuruşan qəhrəman gənclərimiz öz adlarını xalqımızın ən yeni tarixinə qızıl hərflərlə yazdılar. Eyni zamanda Azərbaycan gəncliyi savaşa dəformasiya müharibəsinin ən cərgəsində səf tutdu. İdman, mədəniyyət, incəsənət sahəsində müstəsna uğurlarını da məhz yeni dövrün yetişdirməsi olan gəncliyimizin adı ilə bağlandı.

Azərbaycan gənclərinin inkişafında Heydər Əliyev Fondunun və şəxssən Mehriban xanım Əliyevanın rolu böyükdür. Müasir gəncliyimizin elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, idman, ekoloji sahələrdə uğurların demək olar ki, hər birində şəxssən ölkənin birinci xanımının qayğısı və imzası var.

Bəhrüz MƏHƏRRƏMOV,
Milli Məclisin deputatı

Ötən 2 il ərzində 146 bakalavriat, 571 magistratura səviyyəsində olmaqla, 717 nəfər tələbə təqatid almaq hüququ qazanmışdır. 2023-2024-cü tədris ilində proqram çərçivəsində bakalavriat səviyyəsi üzrə 64, magistratura səviyyəsi üzrə 317 nəfər olmaqla, ümumən 381 nəfər xaricdə təhsil almaq hüququ əldə etmişdir.

Ölkə rəhbərliyinin təşəbbüsü əsasında 2011-ci il dekabrın 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondu da yaradılmış, 2018-ci ildə fond yenidən təşkil edilərək Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu adlandırılmışdır. Bu fondun əsas məqsədi gənclər siyasəti ilə bağlı elm, təhsil, mədəniyyət və digər sosial sahələrdə yönəlməş ictimai və sosial əhəmiyyətli, o cümlədən beynəlxalq səviyyədə həyata keçirilən layihə və proqramları qrant şəkildə maliyyələşdirməkdir.

Azərbaycan gəncliyinə dövlət qayğısının daha bir parlaq nümunəsi də "Gənclər üçün Prezident Mükafatı"nın təsis olunmasıdır. 2013-cü il iyulun 2-də ölkədə ilk dəfə təsis edilmiş "Gənclər üçün Prezident Mükafatı" elm, mədəniyyət, o cümlədən ədəbiyyat və incəsənət, təh-

sil, gənclər siyasəti və gənclərə iş, ictimai və sosial sahələrdə fəaliyyət, innovasiya və sahibkarlıq fəaliyyəti sahələrində xüsusi fərqlənən 10 nəfər gəncə ildə bir dəfə 10000 (on min) manat məbləğində olmaqla verilir.

Ümummilli Liderin müəyyənləşdirdiyi strateji inkişaf kursu hazırda bu istiqamətdə də böyük uğurla davam etdirilir. Dövlətimizin gənclərə dəstək və diqqəti sayəsində Azərbaycan gəncliyində özünə, öz gücünə, istedadına inam artıb. Onların potensialının gerçəkləşməsinə, vətənpərvər, savadlı, məsuliyyətli vətəndaşlar kimi yetişməsinə, gənclərin sosial təminatına yönəlmə tədbirləri Azərbaycan dövlətinin məqsədyönlü siyasətinin təzahürüdür. Mütəmadi olaraq təkmilləşdirilən gənclər siyasəti bu təbəqənin ictimai-siyasi həyatda rolunun artırmasına, onların ölkənin aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, bütövlükdə, kreativ gəncliyin formalaşmasına şərait yaradır.

2007-ci ilin "Gənclər ili" elan olunması ölkəmizin ictimai-siyasi, mədəni həyatında gənclərin fəallığını daha da yüksəltdi, bu fəallığı dəstəkləyən bir çox mühüm tədbirlər həyata keçirilmiş, o cümlədən şəhər və rayonlarımızda "Gənclər evləri" yaradılmışdır.

Azərbaycan insan kapitalının inkişafı, ölkəmizin malik olduğu təbii sərəvətlərin intellektual sərəvətə, qara qızıdan insan qızılına çevrilməsi üçün bir sıra mühüm addımlar atılmış, o cümlədən gənclərin qabaqcıl xarici təhsil proqramlarına cəlb edilməsi genişlənmişdir. Bu məqsədlə qəbul olunmuş müvafiq dövlət proqramlarının icrası nəticəsində 5000-dən çox Azərbaycan gəncliyinin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa müvəffəq olmuşdur. Dövlətin dəstəyi sayəsində gənclərin dünyanın 32 ölkəsinin 370-dən çox ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almaları məqsədli 200 milyon manat vəsait xərclənmişdir. Bu islahatların davamı kimi "Gənclərin xarici ölkələrdə təhsil almaları dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" təsdiqlənmişdir. Proqram çərçivəsində hər il 400 nəfərədək olmaqla, ümumilikdə 2000 nəfərədək vətəndaşımızın xarici ölkələrdə təhsil almaları məqsədli 200 milyon manat vəsait xərclənmişdir.

Ümummilli Liderin müəyyənləşdirdiyi strateji inkişaf kursu hazırda bu istiqamətdə də böyük uğurla davam etdirilir. Dövlətimizin gənclərə dəstək və diqqəti sayəsində Azərbaycan gəncliyində özünə, öz gücünə, istedadına inam hissi artdı. Dövlət başçısı gənclərin potensialının gerçəkləşməsinə, onların vətənpərvər, savadlı kadr kimi yetişməsinə həlledici rol oynadı. Ölkədə 2007-ci il "Gənclər ili" elan olundu, Ulu Öndərin ənənələri layiqincə davam etdirilməklə yanaşı, yeni keyfiyyət mərhələsinə daşınaraq "Qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi strategiyasının icrası çərçivəsində gənclərin qabaqcıl xarici təhsil proqramlarına cəlb edilməsi təşkil olundu. Hazırda bu istiqamətdə "Gənclərin xarici ölkələrdə təhsil almaları dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" uğurla icra olunmaqdadır. Bundan başqa, gənclərə dəstək olaraq 2013-cü il 2 iyul tarixdə ölkədə ilk dəfə "Gənclər üçün Prezident Mükafatı" təsis edildi. Gənc kadrların irəli çəkilməsi istiqamətində real addımlar atıldı, o cümlədən bu sırada xüsusilə səfərlərlə reallaşdırılan "Yüksəliş" müsabiqəsi təşkil edildi. Ölkə Prezidentinin 2019-cu il 30 dekabr sərəncamı ilə 2020-ci il ölkədə "Könlüllər ili" elan edilməklə gənclik üçün yeni imkanlar açıldı.

Məhz dövlətin bu qayğısı ilə sərəvətli Azərbaycan Ordusunun sıralarında Vətən uğrunda mətanətlə vuruşan qəhrəman gənclərimiz öz adlarını xalqımızın ən yeni tarixinə qızıl hərflərlə yazdılar. Eyni zamanda Azərbaycan gəncliyi savaşa dəformasiya müharibəsinin ən cərgəsində səf tutdu. İdman, mədəniyyət, incəsənət sahəsində müstəsna uğurlarını da məhz yeni dövrün yetişdirməsi olan gəncliyimizin adı ilə bağlandı.

Azərbaycan gənclərinin inkişafında Heydər Əliyev Fondunun və şəxssən Mehriban xanım Əliyevanın rolu böyükdür. Müasir gəncliyimizin elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, idman, ekoloji sahələrdə uğurların demək olar ki, hər birində şəxssən ölkənin birinci xanımının qayğısı və imzası var.

Bəhrüz MƏHƏRRƏMOV,
Milli Məclisin deputatı

Gənc nəslin inkişafı dövlətimizin prioritetlərindən biridir

Ümummilli Liderin müəyyənləşdirdiyi strateji inkişaf kursu hazırda bu istiqamətdə də böyük uğurla davam etdirilir. Dövlətimizin gənclərə dəstək və diqqəti sayəsində Azərbaycan gəncliyində özünə, öz gücünə, istedadına inam artıb. Onların potensialının gerçəkləşməsinə, vətənpərvər, savadlı, məsuliyyətli vətəndaşlar kimi yetişməsinə, gənclərin sosial təminatına yönəlmə tədbirləri Azərbaycan dövlətinin məqsədyönlü siyasətinin təzahürüdür. Mütəmadi olaraq təkmilləşdirilən gənclər siyasəti bu təbəqənin ictimai-siyasi həyatda rolunun artırmasına, onların ölkənin aparıcı qüvvəsinə çevrilməsinə, bütövlükdə, kreativ gəncliyin formalaşmasına şərait yaradır.

Qara qızıdan insan qızılın

2007-ci ilin "Gənclər ili" elan olunması ölkəmizin ictimai-siyasi, mədəni həyatında gənclərin fəallığını daha da yüksəltdi, bu fəallığı dəstəkləyən bir çox mühüm tədbirlər həyata keçirilmiş, o cümlədən şəhər və rayonlarımızda "Gənclər evləri" yaradılmışdır.

Azərbaycan insan kapitalının inkişafı, ölkəmizin malik olduğu təbii sərəvətlərin intellektual sərəvətə, qara qızıdan insan qızılına çevrilməsi üçün bir sıra mühüm addımlar atılmış, o cümlədən gənclərin qabaqcıl xarici təhsil proqramlarına cəlb edilməsi genişlənmişdir. Bu məqsədlə qəbul olunmuş müvafiq dövlət proqramlarının icrası nəticəsində 5000-dən çox Azərbaycan gəncliyinin nüfuzlu ali məktəblərində təhsil almağa müvəffəq olmuşdur. Dövlətin dəstəyi sayəsində gənclərin dünyanın 32 ölkəsinin 370-dən çox ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almaları məqsədli 200 milyon manat vəsait xərclənmişdir. Bu islahatların davamı kimi "Gənclərin xarici ölkələrdə təhsil almaları dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" təsdiqlənmişdir. Proqram çərçivəsində hər il 400 nəfərədək olmaqla, ümumilikdə 2000 nəfərədək vətəndaşımızın xarici ölkələrdə təhsil almaları məqsədli 200 milyon manat vəsait xərclənmişdir.

Ümummilli Liderin müəyyənləşdirdiyi strateji inkişaf kursu hazırda bu istiqamətdə də böyük uğurla davam etdirilir. Dövlətimizin gənclərə dəstək və diqqəti sayəsində Azərbaycan gəncliyində özünə, öz gücünə, istedadına inam hissi artdı. Dövlət başçısı gənclərin potensialının gerçəkləşməsinə, onların vətənpərvər, savadlı kadr kimi yetişməsinə həlledici rol oynadı. Ölkədə 2007-ci il "Gənclər ili" elan olundu, Ulu Öndərin ənənələri layiqincə davam etdirilməklə yanaşı, yeni keyfiyyət mərhələsinə daşınaraq "Qara qızıl"ın insan kapitalına çevrilməsi strategiyasının icrası çərçivəsində gənclərin qabaqcıl xarici təhsil proqramlarına cəlb edilməsi təşkil olundu. Hazırda bu istiqamətdə "Gənclərin xarici ölkələrdə təhsil almaları dair 2022-2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı" uğurla icra olunmaqdadır. Bundan başqa, gənclərə dəstək olaraq 2013-cü il 2 iyul tarixdə ölkədə ilk dəfə "Gənclər üçün Prezident Mükafatı" təsis edildi. Gənc kadrların irəli çəkilməsi istiqamətində real addımlar atıldı, o cümlədən bu sırada xüsusilə səfərlərlə reallaşdırılan "Yüksəliş" müsabiqəsi təşkil edildi. Ölkə Prezidentinin 2019-cu il 30 dekabr sərəncamı ilə 2020-ci il ölkədə "Könlüllər ili" elan edilməklə gənclik üçün yeni imkanlar açıldı.

Məhz dövlətin bu qayğısı ilə sərəvətli Azərbaycan Ordusunun sıralarında Vətən uğrunda mətanətlə vuruşan qəhrəman gənclərimiz öz adlarını xalqımızın ən yeni tarixinə qızıl hərflərlə yazdılar. Eyni zamanda Azərbaycan gəncliyi savaşa dəformasiya müharibəsinin ən cərgəsində səf tutdu. İdman, mədəniyyət, incəsənət sahəsində müstəsna uğurlarını da məhz yeni dövrün yetişdirməsi olan gəncliyimizin adı ilə bağlandı.

Azərbaycan gənclərinin inkişafında Heydər Əliyev Fondunun və şəxssən Mehriban xanım Əliyevanın rolu böyükdür. Müasir gəncliyimizin elm, təhsil, mədəniyyət, səhiyyə, idman, ekoloji sahələrdə uğurların demək olar ki, hər birində şəxssən ölkənin birinci xanımının qayğısı və imzası var.

Bəhrüz MƏHƏRRƏMOV,
Milli Məclisin deputatı

Ötən 2 il ərzində 146 bakalavriat, 571 magistratura səviyyəsində olmaqla, 717 nəfər tələbə təqatid almaq hüququ qazanmışdır. 2023-2024-cü tədris ilində proqram çərçivəsində bakalavriat səviyyəsi üzrə 64, magistratura səviyyəsi üzrə 317 nəfər olmaqla, ümumən 381 nəfər xaricdə təhsil almaq hüququ əldə etmişdir.

Ölkə rəhbərliyinin təşəbbüsü əsasında 2011-ci il dekabrın 19-da Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Gənclər Fondu da yaradılmış, 2018-ci ildə fond yenidən təşkil edilərək Azərbaycan Respublikasının Gənclər Fondu adlandırılmışdır. Bu fondun əsas məqsədi gənclər siyasəti ilə bağlı elm, təhsil, mədəniyyət və digər sosial sahələrdə yönəlməş ictimai və sosial əhəmiyyətli, o cümlədən beynəlxalq səviyyədə həyata keçirilən layihə və proqramları qrant şəkildə maliyyələşdirməkdir.

Azərbaycan gəncliyinə dövlət qayğısının daha bir parlaq nümunəsi də "Gənclər üçün Prezident Mükafatı"nın təsis olunmasıdır. 2013-cü il iyulun 2-də ölkədə ilk dəfə təsis edilmiş "Gənclər üçün Prezident Mükafatı" elm, mədəniyyət, o cümlədən ədəbiyyat və incəsənət, təh-

Demokratiyanın iki üzünü - ədalətin ikili standartı

Fransa beynəlxalq nüfuzunu itirib

"Fransanın yürütdüyü siyasət fransızlarla bərabər, bəşəriyyət üçün də məqbul deyil. Bu siyasət bilavasitə təcavüzə, riyakarlığa və qarşıdurmalara hesablanır. Prezident Emmanuel Makron başda olmaqla, demək olar ki, ölkənin bütün rəsmi dairələrinin verdiyi bəyanatlar, səsləndirdikləri fikirlər, qəbul olunan qətnamələr və sənədlər göstərir ki, Paris Azərbaycan qarşı anti-təbliğat kampaniyası aparır. Bununla yanaşı, həm də demokratik dəyərlərə, beynəlxalq normalara sayğısızlıq nümayiş etdirir. Fransa tarixən müstəmləkəçi dövlət olub, 50-dən çox ölkəni on illər boyu təsiri altında saxlayıb, varını-dövlətini talayıb, millətləri ağır vəziyyətə salıb. Zamanla yürütdükləri bu təcavüzkarlığı dövlət siyasətinə çevirdikləri bu gün də Fransanın fəaliyyətində özünü açıq şəkildə göstərir".

bitlik hökm sürür, hər gün keçirilən mitinqlər, hakimiyyətə qarşı çıxışlar, etirazlar Paşinyan hakimiyyətini çıxılmaz vəziyyətə salmazdı.

Komitə sədri onu da deyib ki, təcavüzkar dövlətin uğur qazanması mümkün deyil: "Ermənistan 30 ildən çox Azərbaycan torpaqlarını işğal altında saxladı, xalqımızın başına ağır müsibətlər göndirdi. Nəticədə nə baş verdi?! İllərlə uğradı, ağır məğlubiyyətə düçar oldu. İndinin özündə də onları tutduğu yol yeni faciələrə yol açıq, erməni xalqını çətin vəziyyətə qoyur. Bunun səbəbi odur ki, Ermənistan Fransa və Almaniyaya kimi ölkələrin məkrinə ümid bağlayır, revanşizmə həvəslənir. Lakin unudur ki, Azərbaycan güclü dövlətdir. Güclü ordusuna, dayanıqlı iqtisadiyyatına, xalq-haki-

miyyət birliginə arxalanan Azərbaycan hər an maneələri qəf etməyə, düşmənlə layiqli cavab verməyə hazırdır. Ancaq Fransa kimi dövlətlər bunu dərk etmir və dünyada yaranmış müharibə vəziyyətinə yeni bir münəqişə qatmaq həvəsi ilə yaşayırlar. Bu məqsədlə xalqları, ölkələri qarşı-qarşıya qoymaq üçün fitnəkarlığa, ən çirkin emellərə əl atırlar".

Tahir Rzaev yekunda vurğulayıb ki, demokratiyadan, insan hüquq və azadlıqlarından, o cümlədən beynəlxalq normalardan dem vuran Fransanın bugünkü mövqeyi bütün bunların yalnız sözdə olduğunu göstərir: "Fransanın eməllərində bu ali dəyərlərə rast gəlmək mümkün deyil. Odur ki, Fransa ilə Ermənistanı birləşdirən təcavüzkarlıq eməllərinin sonu yoxdur. Onların çirkin niyyətləri hər iki dövləti beynəlxalq ələmdə nüfuzdan salır, əksinə, Azərbaycanın nüfuzunu daha da yüksəldir. Bu gün Fransanın və Almaniyanın təkidi ilə Azərbaycan nümayəndə heyətinin AŞPA-da səsini dondurulması, əslində, bu təşkilatın, eləcə də Fransa və Almaniyanın imicini ciddi zərbə vurdu".

Nəzrin QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

AŞPA Azərbaycanın uğurları ilə barışa bilmir

"AŞPA-nın Azərbaycan nümayəndə heyətinin səsvermə hüququnun dondurulması ilə bağlı qərarı ölkəmizə qarşı qərəzli mövqedən xəbər verir. AŞPA bu təşəbbüsü irəli sürərkən guya onun 7 fevralda keçiriləcək prezident seçkilərini müşahidə etməyə dəvət edilməməsi, ölkədə "siyasi məhbus"ların olmasına ilə əsaslandırır, əslində, bütün bunlar bəhanədir. Əsas səbəb AŞPA-nın Qarabağın azad olunması, suverenliyimizin və ərazi bütövlüyümüzün tam bərpa edilməsi faktı ilə barışa bilməməsidir".

Bu fikirləri qəzetimizə açıqlamasında Milli Məclisin deputatı Arzu Nagiyev deyib. Deputat bildirib ki, vaxtilə separatçıların Azərbaycan ərazisindən çıxarılmasını əks etdirən qətnamələr yerinə yetirilməyənə AŞPA susub, ikili standartlardan çıxış edib. Ötən 30 ildə işğalçı despotik Azərbaycan AŞPA-ya indiki qədər riyakarlığı davam etdirir.

AŞPA-nın Azərbaycanın zəfərini, ərazi bütövlüyünü tam bərpa etməsinə həzm edə bilmədiyini vurğulayan Arzu Nagiyev hesab edir ki, ümumiyyətlə, Qərbi Cənubi Qafqazda daim münəqişə və müharibə olmasında maraqlıdır: "Bundan sonra Azərbaycan Avropa ilə bağlı öz qərarını verəcək. Əgər Avropa dövlətləri bizi enerji təhlükəsizliyinə təhdidin qarşı-

sını alan dövlət kimi qəbul edərlərsə, bunu da düşünməlidirlər. Azərbaycan da adekvat olaraq həmin o dövlətlərə qarşı öz fikrini bildirib, siyasətini yürüdükdür".

Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan nümayəndə heyəti yekun qərarı gözləmədən AŞPA-dakı fəaliyyətlərini qeyri-müəyyən müddətə dayandırmaq istəyir. "Biz erməniparəst və islamofob qüvvələrin əlində oynanacağı çevrilən bu təşkilatın ədalətsiz münasibətinə göz yumma bilmərik. Lakin AŞPA-da anlaşılmazlıq, ölkəmizə düşmən mövqedə olan bözi qüvvələr bu təşkilatdan Azərbaycanı qarşı vasitə kimi istifadə edirlər. Bu, AŞPA üçün yaxşı heç nə vəd etmir. Vaxtilə quruma üzv olan iki ölkədən birinin, yəni Ermə-

nistanın digərində - Azərbaycanın ərazisini işğal etməsi faktına görə işğalçı səs hüququndan məhrum etməyən AŞPA bu gün ölkəmizi əsas-sız ittihamlarla günahlandırır. Açıq-aydın ortadadır ki, bu qurum ikili standartların əsirinə çevrilib".

Arzu Nagiyevin sözlərinə görə, ölkəmizə qarşı aparılan qərəzli kampaniyaların başında həm də Fransa və Almaniyaya dayanır: "Bir sıra hallarda bu iki ölkə tandem şəklində çıxış edirlər. Hətta bəzən Fransa elə bu məsələdə olduğu kimi, öz çirkin niyyətlərini Almaniyaya vasitəsilə reallaşdırmağa çalışır. Çünki başa düşür ki, tarixən həyata keçirdiyi müstəmləkəçilik siyasəti sayəsində Fransa tamamilə gözəndən düşüb".

Deputat bildirib ki, Azərbaycan üçün növbəti AŞPA-da səsini dondurulması, bu qurumun özü belə heç bir ədalətli deyildir. "Uzun illər qurumun ədalətsizliyi ilə üz-üzə qalan dövlətimiz indi AŞPA-dan başqa nə gözləməlidir? AŞPA-nın hazırkı qərarının insan hüquqları ilə heç bir əlaqəsi yoxdur. Sadəcə bu addım təşkilatın öz suverenliyini və ərazi bütövlüyünü bərpa etmiş Azərbaycana qarşı qisas cəhdidir".

N. QAFARZADƏ,
"Azərbaycan"

Qərb hikməsi, yoxsa Şərq hikməti

Türk dünyası özünün ikinci yüksəliş dövrünə qədəm qoyur

Son vaxtlar Qərbin, xüsusilə Fransanın Türkiyə və Azərbaycanı qarşı qərəzli artması fonunda haqlı bir sual yaranır: səbəb nədir? Məsələ bundadır ki, həmin səbəbin kökü tarixdən qaynaqlanır. Həmin tarix də odur ki, türk dünyası böyük imperiyalar yaradıb, yüz illər də dünya siyasətini müəyyənləşdirib.

Ötən əsrin əvvəlində Qərb min bir hiylə və fitnə-fəsadla sonuncu türk imperiyası olan Osmanlı imperatorluğunu yıxıb tarixə qovuşdurdu. Bundan sonra bir əsrdə ki, dünyaya hökm edir. Bu dövrdə heç bir siyasi əxlaqa sığmayan üsullardan istifadə edər ki, bir daha türklər tarixin səhifəsindən çıxmasınlar. Ancaq bu, mümkün olmur. XXI əsrin yenicən türk əsrinə çevrilmə ehtimalı çoxdur. Türkiyə beynəlxalq ələmdə xarizmatik siyasətçi kimi tamnam Rəcəb Tayyib Ərdoğanın sayəsində öz mövqeyini getdikcə möhkəmləndirir. O hesab qardaş ölkə dünyada global liderlərdən birinə çevrilib. Bunu həzm edə bilməyən Qərb hətta çevriliş yolu ilə "sözə baxmayan" Türkiyə Prezidentini devirmək istədi. Xarici və daxili güclərin birləşmiş hərəmi və məkrli planları türk xalqının birliyi sayəsində puç oldu. Bundan sonra həmin qüvvələr bir çox beynəlxalq duyğunun açılması Türkiyə ilə uzlaşmaq məcburiyyətindədirlər. Bununla belə dinc də durmur: indi də Azərbaycanı hədəf seçiblər. Nə qədər ki, torpaqlarımız işğal altında idi, Qərb bu faktordan istifadə edib ölkəmizə təzyiç göstərdi. Bütün ərazilərimizdə suverenliyimizi bərpa etmişik, ancaq onlar bunu həzm edə bilmədiklərinə görə də üstümüzə gəlirlər. Fransa başda olmaqla Qərb ölkəmizi "etnik təmizləmə"yə ittiham edir.

Onların bu mövqeyi, ixtisarkı təsədüfi deyil. Anlayırık ki, biz ərazi bütövlüyümüzü bərpa etdikdən sonra onların siyasi iktidullarına dözməyəcəyik, təhdidlərinə boyun əyməyəcəyik, necə ki, bunu Azərbaycanın hər addımında, hər qərarında görürük. Elə buna görə də çirklilərin "beş qaba çəkmək" istəyirlər. Amma bununla da kifayətlənmirlər. Fransa Avropa Şurası Parlament Assambleyasında nümayəndə heyətimizin səsvermə hüqu-

qunun birliklə məhdudlaşdırılması barədə qərarın qəbul edilməsinə nail oldu. Bu ədalətsizliyi etiraz olaraq nümayəndə heyətimiz AŞPA-dakı fəaliyyətini qeyri-müəyyən vaxtadək dondurmaq barədə qərar qəbul etdi. Bəlkə də AŞPA-dakılar Azərbaycan nümayəndə heyətinin belə bir addım atacağı gözləmədilər. Lakin gözləməli idilər. Bilməli idilər ki, Azərbaycan heç bir təzyiçə boyun əyməyə məcbur etmək mümkün deyil.

Buna baxmayaraq, təzyiqlər bitməyəcək. Onlar indi də hər vaxtla mübarizə aparır. Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsi bağlanmasın və bölgəmizdə gərginlik davam etsin. Hələlik Ermənistan Qərbin bu çabəsindəki rolunu davam etdirir. Ancaq nahaq, hərdən Qərbin gücündənsə, Şərqlin hikmətinə inanmaq lazımdır.

Dünyada əvvəllər global güclərin rəqabətli strateji resurslara sahib olmaq uğrunda gərdirdi. İndi buna strateji nəqliyyat marşrutları uğrunda mübarizə də əlavə olunub. Daha doğrusu, beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərinə nəzarət uğrunda gedən mübarizə ön plana çıxıb. Məsələ ondadır ki, türk dünyası həm zəngin karbohidrogen ehtiyatlarına, həm də ən əlverişli nəqliyyat marşrutlarına sahibdir. Bu baxımdan Azərbaycana olan təzyiqlərin bir səbəbi də Zəngəzur dəhlizi ilə bağlıdır. Yəni Ermənistanın Zəngəzur dəhlizinin açılması üçün absurd şərtlər irəli sürməsi və sülh müqaviləsindən yayınması global güclərin həmin dəhlizin açılmasını istəməmələrindən qaynaqlanır. Nikol Paşinyanın bəyan etdiyi "sülh kəşiməsi" də elə bu deməkdir. Qeyd edək ki, Ermənistanla bu məsələdə beynəlxalq güclərlə yanaşı, regional güc olan İran da dəstək verir. Hindistan, İran, Ermənistan və Gürcüstan marşrutunun əsas ideya müəllifi də İrandır. Çünki bu ölkə də türk dünyasının birlişməsinə və beynəlxalq gücə çevrilməsinə özünə təhdid kimi görür.

Fransa isə İranla münasibətlərini bizə bir pəncərədən göstərsə də, pərdə arxasında həmin marşrutun gərçəkəlməsində və bu yolla Ermənistanın Hindistan vasitəsilə silahlandırılması maraqlıdır. Fransanın Hindistanda hərbi helikopter istehsalı müəssisəsinin açılması və razılaşmaya görə, helikopterlərinin

ölkələrə, yəni Ermənistanla satılması barədə razılığa gəlinməsi təsədüfi deyil. Sözsüz ki, həmin silahlar da digər silahlar kimi Ermənistanla İran üzərindən ötürüləcək.

Dəfələrlə qeyd etdiyimiz kimi, birləşmiş Qərbin əsas hədəfi Çinin "Bir kəmə, bir yol" layihəsidir. İndi Orta dəhliz adlanan bu global marşrut dünyanın nəqliyyat-kommunikasiya sistemləri arasında ən önəmliyədir. Ona görə də Qərb bu marşrutun önəmliyini axtarmaz. "Hindistan-Yaxın Şərq-Avropa" iqtisadi dəhlizi (IMEC) adlanan yeni nəqliyyat dəhlizinin açılmasına səy göstərir. Burada da ən maraqlı məqam həmin marşrutun Türkiyədən yarı keçməsidir, baxmayaraq ki, iqtisadi səmərəsinə görə həmin yolun Türkiyə üzərindən Avropaya uzanması ən doğru seçim olardı. Lakin nə edosən ki, Qərb Türkiyənin və türk dünyasının yenidən dirçəlməsinə imkan vermək istəmir. Ancaq nahaq. Çünki türk dünyası bütün cəhədlərə rəğmən özünün ikinci yüksəliş dövrünə qədəm qoyur. Bunu statistik rəqəmlər də təsdiq edir: Türk Dövlətləri Təşkilatına daxil olan ölkələrin ticarət dövriyyəsinin dəyəri 1 trilyon 200 milyard dollara çatıb. Bu, onu göstərir ki, global ticarətdə türk dünyası önəmli mövqə tutmaqdadır. Elə bu fakt yetirli ki, Qərbin, xüsusən regionumuzda soxulub Orta dəhlizə nəzarəti ələ keçirmək istəyən Fransanın bütün cəhədlərini uğursuzluğa düşürəcəyinə şübhə yeri qalmayıb.

Fransanın Azərbaycanı qapısını döyməsinə isə çox qalmayıb. Bu ölkədə 51 atom-elektrik-stansiyası fəaliyyət göstərir və fransızların enerjiyə olan tələbatı əsasən AES-lərin hesabına ödənilir. İndiyədək nüvə yananacağı üçün xammal Afrika ölkələrindən alan Fransanın son vaxtlar həmin dövlətlərə bütün əlaqələri kəsilib. Ehtiyat isə o qədər də çox deyil. Bu üzdan ürəni Qazaxıstandan tədarük etməyə məcburdur. Emmanuel Makronun Qazaxıstanla sənəfi də bununla bağlı idi. Sual olunur: Qazaxıstanla anlaşdıqdan sonra Fransa ürəni hansı yolla ölkəmizə daşıyacaq? Bax, bu vaxt Azərbaycan yada düşəcək. Onda da gərəksən, gec olmayacaq ki?!

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Fransa repressiyalarını gücləndirir

Müstəqillik tərəfdarlarına qarşı zorakılıq daha da artır

Fransa fermerlərinin kütləvi etirazları dünya mediasının gündəmindən düşməklə bilmir. Bəzi təhlilçilər Makronun hakimiyyətə gəldikdən sonra ölkədə etirazlar dalğasının daha da gücləndiyini bildirirlər.

Təbii ki, bütün bunlar Fransa Prezidenti Emmanuel Makronun yerində olmadığını, təcrübəsizliyini göstərməkdir. Bunu anlayın Fransa xalqı artıq Makron hakimiyyətinin yürütdüyü siyasətə qarşı açıq çıxışlar edir. Fransa həmişə özünü Avropa demokratiyasının "beşiyi" kimi qələmə verməyə çalışıb. Amma son hadisələr bunun belə olmadığını göstərir.

Bu cür etirazların olacağı gözlənilən idi. Çünki Makron hakimiyyəti daxili problemləri ilə məşğul olmaq əvəzinə başını ayır işlərlə qatır, diqqətini daha çox Cənubi Qafqaza yönəldir. Ermənistanla Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşmasına, sülh sazişinin bağlanmasına bütün vasitələrlə mane olmağa çalışır. Ölkəmizə qarşı ədalətsiz, haqsız iddialar irəli sürür. Yalan və uydurmalarından ibarət olan bu iddialar əsas götürülərək beynəlxalq görüşlərdə Azərbaycanı qarşı qərəzli, iktidullı mövqə nümayiş etdirir. Tuduğu bu mövqəyi ermənilərə yarımağa, özünü erməniparəst kimi göstərməyə çalışır.

Ermənilərin yanında daha da "hürmətli" olsun deyə Makron Fransa Senatına yalanlardan yağrulmuş qətnamələr, qərarlar qəbul etmək sifariş verir. Fransa Senatının erməniparəst senatorları da bu sifarişə canla-başla yerinə yetirirlər. Senatda qəbul olunan bu qətnamə və qərarlar isə Azərbaycan üçün adı kağız parçasından başqa bir şey deyil. Onların yekun və qətnamələri Fransa ərazisində qüvvədədir. O kağız parçalarının Azərbaycanı bərkəməyə qüvvəyə gətirir.

Heç bir hüquqi qüvvəsi olmayan bu yalançı qətnamələrlə kifayətlənməyən Fransa beynəlxalq müstəvidə də Azərbaycanı ələyinə iş aparır. Avropa Şurasında ölkəmiz ələyinə uydurma sənədlərin müzakirələrini təşkil edir. Çox təəssüf ki, AŞPA da Fransanın sifarişlərini yerinə yetirməkdən imtina etmir. AŞPA-nın özünü də qoralarla obyektivliyə qoymaq, yalan və uydurmalarla əsaslanmayan istəməz belə bir sual yaranır: Fransanın təkidi ilə Azərbaycanı qarşı əsasız sənədlər qəbul edən AŞPA niyə Parisdə insan hüquqlarının pozulmasına göz yumur? Avropanın böyüyən yerləşən Fransada

insan hüquqlarının pozulmasını, polis zorakılığını niyə görmür? Əgər AŞPA insan hüquq və azadlıqlarından bu qədər narahatdırsa, niyə Fransada baş verən insanlığa yarasız hadisələr gündəliyinə daxil edib müzakirəyə çıxarmır?

Təbii ki, bu məsələlərə ikili standartlara yanaşma hər addımda diqqətli cəlb edir. Bu isə beynəlxalq təşkilatlara inanmaq və etimadın azalmasına və zaman keçdikcə itirilməsinə gətirib çıxarır. Fransa kor-koranə şəkildə Ermənistanla, Qarabağdakı keçmiş separatçı rejimi də dəstəkləyir, ondan başqa separatçıları bu qədər dəstəkləyən ikinci bir ölkə yoxdur.

Günlər arxada qaldıqca Fransanın Azərbaycanı qarşı uğursuz hərəmləri, Ermənistan vasitəsilə Cənubi Qafqazda möhkəmlənmək cəhdləri iflasa uğrayır. Azərbaycan da öz növbəsində Fransanın şər və bəhanələrini, qərəzli addımlarını cavabız qoymur, baxmayaraq ki, Paris dünyanın bir sıra ölkələrində, xüsusilə Afrikada və digər regionlarda itirdiklərini Qafqazda tapmaq istəyir. Amma çox əbəs yerə. Qoy Paris itirdiklərini dünyanın başqa yerlərində axtarsın. Unutmasın ki, Qafqaz Azərbaycanın, Türkiyənin və regionun başqa dövlətlərinin qurumlarıdır. Fransanın Ermənistanla kök salması Azərbaycanın milli maraqlarına ziddir.

Bu ziddiyyətin səbəbi isə çoxdur. Özüni dünyada sülh gətirəni kimi göstərməyə çalışan Fransa hazırda Hindistanla əlbir olaraq Ermənistanı silahlandırır. ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrini kimi uzun illər uğursuz fəaliyyət göstərən Fransa bacardığı qədər Qarabağ münaqişəsini uzatmağa çalışır. Qarabağ problemi müharibə yolu ilə həll olunandan sonra da Fransa əvvəlki mövqeyindən sülhə tərəf addım atmaq istəmir. Cənubi Qafqazı münaqişə ocağına çevirmək regionu təsiri altında saxlamaq və qarşısına məqsəd qoyan Paris hazırda

nın Bastia kommunasında polis idarəsi qarşısında etiraz aksiyası keçirərək, təşkilatın iki fəalını polis tərəfindən həbs edilməsinə qarşı çıxıb. Etirazlara Bastia bələdiyyəsinin üzvləri, o cümlədən bələdiyyə sədri Pyer Savelli, onun müavini Pol Tyeri və gəndər bərabərliyinə cavabdeh olan bələdiyyə müşaviri Lauda Guicelli də qatılıb.

Bundan əvvəl yanvarın 28-də yarıdan "Nazione" hərəkatı mətbuatı göndərdiyi açıqlamada həbs olunmuş iki üzvünə dəstək verdiyini açıqlayıb və Bastia polis idarəsi qarşısında aksiyaya çağırıb. Hərəkatın nümayəndələri bildiriblər: "Biz liderlərimizin həbs edilməsinə ən sətər şəkildə qayırıq: qapılar sındırılıb, evlər dağıdılıb, atalar uşqların gözü qarşısında yerə yıxaraq saxlanılıblar". Məlumatla bərabər polis fəallardan birinin evinə vəhşicəsinə daxil olaraq qapıları sındırdığını əks etdirən foto-lar da yerləşdirilib.

Bu zorakılıq hadisə ilə bağlı verilən bəyanatda daha sonra bildirilir: "Biz sətər "Nazione" hərəkatımızın Baş Assambleyasının təsis edilməsinə Fransa dövləti təxribatla cavab verdi. Bu həbslər Fransanın öz xalqı uğrunda mübarizə aparın korskahlara qarşı 254 illik repressiyasının bir hissəsidir. "Nazione" təxribatlarına cavab verəcəklər!"

Qeyd edək ki, Bastia kommunasındakı etiraz aksiyası zamanı nümayişçilər yeni hərəkata qarşı aqressiv həbs və repressiya üsullarını pisləyiblər. Aksiyada iştirak edən "Nazione" hərəkatının ərazi şurasının üzvü Jozefa Kanometti Piredda fəalları həbsini qanayaraq deyib: "Təhdid və təxribatlar qəbulədimizdir. Lakin onlar öz məqsədlərinə nail ola bilmədilər. Biz sakit və qərarlıyıq".

Öz növbəsində Korsika İşçiləri İttifaqı da "Nazione" hərəkatını dəstəklədiyini bəyan edib: "Paris repressiyaları səviyyəsini artırmaqla Korsikada ab-havayı zəiflətmək istəyir. Ölkəmizdə davamlı sülhün bərkəpər olması üçün bu çirkin manipulyasiyalara dərhal son qoyulmalıdır".

Özünü demokratiyanın beşiyi adlandıran Fransanın iç üzünü budur: dinc insanlara qarşı güc tətbiq etmək, zorakılıq törətmək, insan azadlıqlarını pozmaq. Artıq "Fransa demokratiyası"nın maskası yırtılıb, əsl vəhşi, eybəcər sifəti dünyanın hər yerindən açıq-aydın görünür.

Vahid MƏHƏRRƏMOV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 55

QƏRAR

Bakı şəhəri, 30 yanvar 2024-cü il

"Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 20 dekabr tarixli 705-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu Qanunla təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 30 avqust tarixli 393 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 7 fevral tarixli 2027 nömrəli Fərmanının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin bəzi qərarlarında dəyişiklik edilməsi barədə

"Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2022-ci il 20 dekabr tarixli 705-VIQD nömrəli Qanununun tətbiqi və "Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin təsdiq edilməsi, qüvvəyə minməsi və bununla bağlı hüquqi tənzimləmə məsələləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun və bu Qanunla təsdiq edilmiş Azərbaycan Respublikası Vergi Məcəlləsinin tətbiq edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2000-ci il 30 avqust tarixli 393 nömrəli Fərmanında dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 7 fevral tarixli 2027 nömrəli Fərmanının 2-ci hissəsinin icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərarına alır:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 23 fevral tarixli 48 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 2, maddə 126 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Artıq ödənilmiş vergilərin, məcburi dövlət sosial sığorta, işsizlikdən sığorta və icbari tibbi sığorta haqlarının, faizlərin və maliyyə sanksiyalarının qaytarılması Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. aşağıdakı məzmununda 3.5-ci bənd əlavə edilsin:

"3.5. Bu Qaydaların 3.4-cü bəndində qeyd olunan sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər vergi ödəyicisindən, sığortadəndən və ya sığortalıdan tələb edilmir. Belə sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi vergi ödəyicisindən, sığortadəndən və ya sığortalıdan razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) tələb olunur və ya vergi ödəyicisi tərəfindən təmin edilir.;"

1.2. Qaydalara 2 nömrəli əlavənin "Qeyd" hissəsinin mətni 1-ci hissə hesab olunur və aşağıdakı məzmununda 2-ci hissə əlavə edilsin:

"2. Dövlət əmlakının özəlləşdirilməsinin başa çatmasını təsdiq edən sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər vergi ödəyicisindən tələb edilmir. Belə sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi vergi ödəyicisinin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) tələb olunur və ya vergi ödəyicisi tərəfindən təmin edilir.;"

2. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2006-cı il 27 mart tarixli 89 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2006, № 3, maddə 308 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Xarici ölkələrin diplomatik və konsulluq nümayəndəliklərinin, beynəlxalq təşkilatların nümayəndəliklərinin rəsmi istifadəsi, həmçinin bu nümayəndəliklərin diplomatik və inzibati-texniki işçilərinin, o cümlədən onlarla yaşayan ailə üzvlərinin şəxsi istifadəsi üçün nəzərdə tutulan mal və xidmətlərə görə əlavə dəyər vergisinin sifiri (0) dərəcə ilə tutulması Qaydaları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

2.1. aşağıdakı məzmununda 4.1-1-ci bənd əlavə edilsin:

"4.1-1. Bu Qaydaların 4.1-ci bəndində nəzərdə tutulan sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər nümayəndəlikdən tələb edilmir. Belə sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi nümayəndəliyin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) tələb olunur və ya nümayəndəlik tərəfindən təmin edilir.;"

2.2. 4.6-cı bəndin dördüncü abzasına "təqdim edilmədikdə" sözlərindən sonra "(bu Qaydaların 4.1-1-ci bəndinin tələbi nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin;

2.3. 5.1-ci bəndə "təqdim edilmiş" sözlərindən sonra "(bu Qaydaların 4.1-1-ci bəndinin tələbi nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin.

3. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2013-cü il 19 iyul tarixli 190 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2013, № 7, maddə 885 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş 1 nömrəli əlavə - "Vergi partnyorluğu Sazişinin forması"na aşağıdakı məzmununda 2.1.1-1-ci yarımbənd əlavə edilsin:

"2.1.1-1. Bu Sazişin 2.1.1-ci yarımbəndində nəzərdə tutulan sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər və ya məlumatlar vergi ödəyicisindən tələb edilmir. Belə sənədlərin və ya məlumatların Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi vergi ödəyicisinin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) tələb olunur və ya vergi ödəyicisi tərəfindən təmin edilir.;"

4. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2019-cu il 1 avqust tarixli 338 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2019, № 8, maddə 1445 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Nəzərət-kassa aparatlarının istismarı Qaydaları"na aşağıdakı məzmununda 3.2-1-ci bənd əlavə edilsin:

"3.2-1. Bu Qaydaların 3.2-ci bəndində nəzərdə tutulan sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər operator kimi qeydiyyatdan keçmək istəyən hüquqi şəxsəndən tələb edilmir. Belə sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi operator kimi qeydiyyatdan keçmək istəyən hüquqi şəxsin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) tələb olunur və ya operator kimi qeydiyyatdan keçmək istəyən hüquqi şəxs tərəfindən təmin edilir.;"

5. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2020-ci il 14 noyabr tarixli 448 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2020, № 11, maddə 1392 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Malların ixrac qeydi ilə satışı Qaydası"nın 5.7-ci bəndinin ikinci cümləsinə "sənədlərdə" sözlərindən sonra "(bu Qaydaların 5.6-cı bəndinin tələbi nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin.

6. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2021-ci il 19 yanvar tarixli 20 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2021, № 1, maddə 103 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Startapın müəyyən olunması meyarları"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

6.1. 3.3-cü bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"3.3. Bu sənədin 3.2-ci bəndində göstərilənlərin, o cümlədən elektron sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) əldə edilməsi mümkün olduqda, həmin sənədlər ərizəçidən tələb edilmir. Belə sənədlərin Elektron Hökumət İnformasiya Sistemi vasitəsilə əldə edilməsi mümkün olmadığı hallarda onların təqdim edilməsi ərizəçinin razılığı ilə sorğu əsasında müvafiq dövlət orqanından (qurumundan) tələb olunur və ya ərizəçi tərəfindən təmin edilir.;"

6.2. 3.5-ci bəndin birinci cümləsinə ikinci halda "aradan qaldırılması" sözlərindən sonra "(bu sənədin 3.3-cü bəndinin tələbi nəzərə alınmaqla)" sözləri əlavə edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 59

QƏRAR

Bakı şəhəri, 31 yanvar 2024-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 19 yanvar tarixli 20 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının ərazisinə gətirilən aksizli malların aksiz dərəcələri"ndə dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərarına alır:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 19 yanvar tarixli 20 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 1, maddə 69 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının ərazisinə gətirilən aksizli malların aksiz dərəcələri"ndə "2710 19 210 1" və "2710 19 210 9" alt yarımmövqələrinə aid sətirlər aşağıdakı redaksiyada verilsin:

2710 19 210 1	reaktiv mühərriklər üçün TC-1 markalı yanacaq	1 ton üçün 80,0 manat (31.12.2024-cü il tarixinədək - 1,0 manat)
2710 19 210 9	reaktiv mühərriklər üçün digər yanacaq	1 ton üçün 80,0 manat (31.12.2024-cü il tarixinədək - 1,0 manat)

2. Bu Qərar dərc edildiyi gündən 30 (otuz) gün sonra qüvvəyə minir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 63

QƏRAR

Bakı şəhəri, 31 yanvar 2024-cü il

"Malların risk qruplarının təyin edilməsi meyarları"nın təsdiq edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Texniki tənzimləmə haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il 30 sentyabr tarixli 1669-VQ nömrəli Qanununun icrasını təmin etmək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərarına alır:

1. "Malların risk qruplarının təyin edilməsi meyarları" təsdiq edilsin (əlavə olunur).

2. Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi bu Qərardan irəli gələn məsələləri həll etsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Qərarın əlavəsi ilə www.azerbaijan-news.az və nk.gov.az saytında tanış ola bilərsiniz.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 56

QƏRAR

Bakı şəhəri, 30 yanvar 2024-cü il

Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması tədbirləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 7 noyabr tarixli 179 nömrəli Qərarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması tədbirləri haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişiklik edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 30 may tarixli 882-VIQD nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərarına alır:

"Valideynlərini itirmiş və valideyn himayəsindən məhrum olmuş uşaqların sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması tədbirləri haqqında" Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2001-ci il 7 noyabr tarixli 179 nömrəli Qərarının (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2001, № 11, maddə 719 (Cild I); Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 dekabr tarixli 438 nömrəli Qərar) 1-ci hissəsinə "övladlığa" sözlərdən əvvəl "həmyömrə valideynlərə (həmyömrə ailələrə) və" sözləri əlavə edilsin.

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 57

QƏRAR

Bakı şəhəri, 30 yanvar 2024-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin "Vətəndaşlıq vəziyyəti aklarının dövlət qeydiyyatı Qaydası"nın təsdiq edilməsi haqqında" 2003-cü il 31 oktyabr tarixli 145 nömrəli, "Adın, ata adının və soyadın verilməsi və dəyişdirilməsi Qaydaları"nın təsdiq edilməsi barədə" 2011-ci il 12 may tarixli 79 nömrəli və "Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişikliklərin edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2014-cü il 17 oktyabr tarixli 1080-IVQD nömrəli Qanununun tətbiqi ilə bağlı bəzi normativ hüquqi aktların təsdiq edilməsi barədə" 2015-ci il 28 aprel tarixli 122 nömrəli qərarlarında dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, "Azərbaycan Respublikasının Ailə Məcəlləsində dəyişiklik edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2023-cü il 2 may tarixli 864-VIQD nömrəli Qanununun icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərarına alır:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2003-cü il 31 oktyabr tarixli 145 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2003, № 10, maddə 627 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Vətəndaşlıq vəziyyəti aklarının dövlət qeydiyyatı Qaydası"nda aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

1.1. 3.2-ci bənd üzrə:

1.1.1. birinci abzas aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"3.2. Nikaha daxil olmağı arzu edənlər Azərbaycan Respublikası Ailə Məcəlləsinin 13-cü maddəsinə nəzərdə tutulmuş tibbi müayinədən keçməklə qeydiyyat şöbəsinə, konsulluq idarəsinə və icra hakimiyyətinin nümayəndəliyinə nikaha daxil olmaq barədə şəxsən yazılı ərizə verirlər.;"

1.1.2. ikinci və üçüncü abzaslar müvafiq olaraq üçüncü və dördüncü abzaslar hesab edilsin və aşağıdakı məzmununda ikinci abzas əlavə edilsin:

"Nikaha daxil olmaq haqqında ərizə təqdim edildikdə qeydiyyat şöbəsinin, konsulluq idarəsinin və icra hakimiyyətinin nümayəndəliyinin vəzifəli şəxsi tərəfindən nikaha daxil olmaq istəyən şəxslərin tibbi müayinədən keçdiklərini təsdiq edən arayış Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin informasiya sistemi vasitəsilə əldə edilir. Bu mümkün olmadıqda həmin arayış nikaha daxil olmaq barədə ərizəyə kağız formada əlavə edilir.;"

1.2. 3.3-cü bəndin birinci abzasında "tibbi müayinədən keçdiklərini" sözlərindən əvvəl "arayışı təqdim etməkdən imtina edən" sözləri "Azərbaycan Respublikası Ailə Məcəlləsinin 13-cü maddəsinə nəzərdə tutulmuş tibbi müayinədən keçməyən" sözləri ilə əvəz edilsin;

1.3. 3.13-cü bəndə "razılığı" sözlərindən sonra ", Azərbaycan Respublikası Ailə Məcəlləsinin 13-cü maddəsinə uyğun olaraq, tibbi müayinədən keçmələri" sözləri əlavə edilsin;

1.4. 5.6-cı bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"5.6. Ərizə əsasında nikahın pozulması ər-arvadin və ya onlardan birinin seçdiyi, məhkəmə qətnaməsi əsasında nikahın po-

zulması isə bu barədə qətnamənin çıxarıldığı yer üzrə qeydiyyat şöbəsi və konsulluq idarəsində dövlət qeydiyyatına alınır.;"

1.5. aşağıdakı məzmununda 5.8-1-ci, 5.8-2-ci və 5.8-3-cü bəndlər əlavə edilsin:

"5.8-1. Nikah qeydiyyat şöbəsi və konsulluq idarəsində pozulduqda nikahın pozulmasını dövlət qeydiyyatına alındığı gündən, məhkəmə qətnaməsinin pozulduqda isə bu barədə məhkəmə qətnaməsinin qanuni qüvvəyə mindiyi gündən nikaha xitam verilmiş sayılır.

5.8-2. Məhkəmənin qətnaməsi əsasında nikahın pozulması qeyd alınarkən nikahın pozulması haqqında akt qeydində və şahadətnamədə nikaha xitam verilmə tarixi kimi məhkəmə qətnaməsinin qanuni qüvvəyə mindiyi gün göstərilir.

5.8-3. Məhkəmə qətnaməsi əsasında nikahın pozulmasını dövlət qeydiyyatı Azərbaycan Respublikası Ailə Məcəlləsinin 23.3-cü maddəsinə uyğun olaraq "Elektron məhkəmə" informasiya sistemindən Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin informasiya sistemində daxil olmuş nikahın pozulması barədə qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qətnaməsinin çıxarışa əsasən aparılır.;"

1.6. 5.7-ci bənd və 5.9.3-cü yarımbənd ləğv edilsin;

1.7. 5.9-cü bəndə "əsasında" sözlərindən sonra "həm ər ilə arvadın hər ikisinin, həm də onlardan birinin ərizəsi üzrə" sözləri əlavə edilsin;

1.8. 5.9.5-ci yarımbəndin sonunda nöqtəli vergül işarəsi nöqtə işarəsi ilə əvəz edilsin və 5.9.6-cı yarımbənd ləğv edilsin;

1.9. 5.18-ci bənd aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"5.18. Azərbaycan Respublikası Ailə Məcəlləsinin 25.3-cü maddəsinə uyğun olaraq "Elektron məhkəmə" informasiya sistemindən Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin informasiya sistemində daxil olmuş nikahın pozulması barədə qanuni qüvvəyə minmiş məhkəmə qətnaməsinin çıxarışa daxil olduqda həmin çıxarışa əsasən nikah haqqında akt qeydi ləğv edilir, bu halda şahadətname verilmir. Akt qeydinin digər nüsxəsinin də ləğv edilməsi üçün Azərbaycan Respublikası Ədliyyə Nazirliyinin Vətəndaşlıq vəziyyəti aklarının reyestrini xidmətinə və ya Naxçıvan Muxtar Respublikası vətəndaşlıq vəziyyəti aklarının arxivinə elektron qaydada bildiriş göndərilir. Məhkəmənin qətnaməsinə əsasən ləğv edilməli olan akt qeydi başqa qeydiyyat şöbələrində və ya konsulluq idarələrində saxlanıldıqda məhkəmənin qətnaməsindən çıxarış icra olunması üçün aidiyyəti üzrə həmin qeydiyyat şöbəsinə və ya konsulluq idarələrinə göndərilir.;"

2001, № 11, maddə 719 (Cild I); Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2023-cü il 6 dekabr tarixli 438 nömrəli Qərar) 1-ci hissəsinə "övladlığa" sözlərdən əvvəl "həmyömrə valideynlərə (həmyömrə ailələrə) və" sözləri əlavə edilsin.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti

№ 60

QƏRAR

Bakı şəhəri, 31 yanvar 2024-cü il

Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 17 noyabr tarixli 500 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri"ndə dəyişiklik edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 119-cu maddəsinin səkkizinci abzasını rəhbər tutaraq, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti qərarına alır:

1. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2017-ci il 17 noyabr tarixli 500 nömrəli Qərarı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 11, maddə 2164 (Cild I) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının xarici iqtisadi fəaliyyətin mal nomenklaturası, idxal gömrük rüsumlarının dərəcələri və ixrac gömrük rüsumlarının dərəcələri"ndə "2710 19 210 1" və "2710 19 210 9" alt yarımmövqələrinə aid sətirlər aşağıdakı redaksiyada verilsin:

2710 19 210 1	----- reaktiv mühərriklər üçün TC-1 markalı yanacaq	-	15 (31.12.2024-cü il tarixinədək - 0%)
2710 19 210 9	----- digərləri	-	15 (31.12.2024-cü il tarixinədək - 0%)

2. Bu Qərar dərc edildiyi gündən 30 (otuz) gün sonra qüvvəyə minir.

Əli ƏSƏDOV,
Azərbaycan Respublikasının Baş naziri

Antiterror tədbirlərində şəhid olan qəhrəmanımızın yeni doğulan övladının zəruri xərclərini "YAŞAT" Fondu qarşılayıb

"YAŞAT" Fondunun "Onlar bizə əmanət" layihəsi davam edir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyinin İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, ötən ilin 19-20 sentyabrında Qarabağda aparılan lokal xarakterli antiterror tədbirləri zamanı şəhid olan qəhrəmanımız, Daxili İşlər Nazirliyinin Çevik Polis Alayının əməkdaşı Xəzər Azər oğlu Zamanovun Bakı şəhərində doğulan övladı Humayın zəruri xərcləri "YAŞAT" Fondu tərəfindən qarşılanıb. Bu məqsədlə 1 000 AZN vəsait ananın hesabına köçürüləcək.

Dünyaya yeni göz açan körpənin adına isə depozit hesabı açılacaq və 5 000 AZN vəsait onun hesabına yerləşdiriləcək. Həmin hesaba vəsait fonda edilən ianələr hesabına toplanmış məbləğdən köçürülür.

Şəhidin övladı bu vəsaiti üzərinə mütəmadi toplanan faizləri ilə birlikdə 18 yaşına çatdıqdan sonra hesabından çıxara biləcək.

"Onlar bizə əmanət" layihəsi indiyədək 116 şəhid övladını əhatə edib.

Xatırladaq ki, "YAŞAT" Fonduna müraciət etmək və fondun fəaliyyəti ilə tanış olmaq üçün yashat.gov.az portalı istifadədədir. Həmçinin fondun 8110 "Çağrı" Mərkəzi fəaliyyət göstərir.

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti struktur idarələrinə tələb olunan yuyucu vasitələrin satın alınması məqsədilə açığ məsəbiqə elan edir

Müsəbiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az sahifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ötraflı məlumatı əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 12 fevral 2024-cü il saat 17:00-dəkdir.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (öslü və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildəki tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə edilməlidir).

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunan zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.

Ünvan: Bakı şəhəri, Mikayıl Useyinov, 2.
Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1162.

Tender komissiyası

Elektron siqaret tütün qədər zərərli dir

Cəmiyyətdə siqaret istifadəçilərinin sayı gündən-gündən artır. Lakin bir sıra istifadəçilər siqaretin psixoloji və fiziki zərərlərinə görə bu asılılıqdan xilas olmağın vacibliyini fərq edirlər.

Ona görə də tütün məmulatlarını tərgitmək üçün alternativ üsul kimi təqdim olunan elektron siqaretlərdən istifadə edirlər. Ənənəvi siqaretlərdən qurtulmaq istəyən istifadəçilər elektron siqaretlərə üstünlük verir və bu dəfə də ondan asılı vəziyyətə düşürlər. Araşdırmalar göstərir ki, elektron siqaretlər ehtiva etdiyi tütün qədər zərərli dir. Elektron siqaretlərdən istifadə bronxit və tənqənfəslik də daxil olmaqla, qalıcı tənqənfəs yolu və onkoloji xəstəliklər, eləcə də miokard infarktı riskini artırır.

Elektron siqaret istifadəçiləri ondan asılı vəziyyətə düşürlər

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən tütün məmulatlarını tərgitmək üçün təklif olunan elektron siqaretlərin heç də uğurlu metod olmadığı artıq aydınlaşıb. Nikotin əsaslı və əsassız təqdim edilən bu cihazların illər ərzində daha çox nikotinli rəndə istifadə edildiyi, "uğurlu" ticarət strategiyasının bir parçasına çevrildiyi məlum olub. Araşdırmalara görə, ənənəvi siqareti tərgitmək üçün elektron siqaretdən istifadəyə başlayanların 80 faizi onlardan asılı vəziyyətə düşüb, aludəçilərin yalnız 20 faizi tütün məmulatlarını tərgidib. Qeyd edilir ki, elektron siqaretlərin istifadəsi xüsusən gənclərin və yeniyetmələrin diqqətini cəldiyinə görə daha təhlükəlidir.

Bos elektron siqaretlərin kütləvi şəkil-də yayılmasının səbəbi nədir? Onlar doğrudan da istifadəçilərin əksəriyyətinin düşündüyü qədər zərərsizdir? Elektron siqaretlərdən istifadə edən yeniyetmələrdə hansı fəsadlar yaranır?

Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin Uşaq məsələləri şöbəsinin əməkdaşı Həsən Əliyev deyir ki, yeniyetmələri elektron siqaret istifadəsinə sövq edən bir neçə amil var: "Bunlardan biri internet istifadəsinin azadlığıdır. Lakin unutmamaq lazımdır ki, yalnız yerli media ilə iş bitmir. Gənclər xarici medianı da öylənə, istirahət sahifələrini izləyirlər. Bunu məhdudlaşdırmaq hələ ki mümkün deyil. Həmin

sahifələrdə təbliğata görə məsuliyyət daşımayan və bunun fərqində olmayan insanlar hətta bunu dəbli geyimlər geyinmək xüsusi şoularla lüks hesab olunan məkənlərdə edib video çəkirlər. Video-nu görən yeniyetmələr isə elektron siqareti döbdəbəli həyatın mütləq göstəricilərindən biri hesab edirlər. Bu cür videolar informasiya azadlığından doğan zərərlərdəndir".

Həsən Əliyev qeyd edib ki, digər məqam istifadəçilərin elektron siqareti ənənəvi siqaret hesab etməmələri ilə bağlıdır. Bunun siqaretdən daha yüngül, fəsadlarının isə az olduğu hesab edilir.

Elektron siqaret istifadəsinin minimumu endirilməsi üçün iş aparmağın komitənin prioritet məsələlərindən olduğunu vurğulayan ekspert bununla bağlı daim maarifləndirmə tədbirlərinin keçirildiyini deyir. Həmin tədbirlərdə komitənin mütəxəssisləri tərəfindən elektron siqaretlərinə yanaşı, tütün məmulatları, spirtli və energetik içkilər, narkomanıyanın zərərli və fəsadları, internetdən düzgün istifadə ilə bağlı təlimlər keçirilir.

"Bütün elektron siqaret, tütün məmulatları və spirtli içkilərin 18 yaşdan aşağı vətəndaşlara satışı qadağandır. Hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən bununla əlaqədar monitorinqlər keçirilir. Belə hallar aşkarlandıqda tədqiqatçıların məlumatları ilə bağlı təlimlər keçirilir", - deyir komitə rəsmisi Əliyev.

Elektron siqaretlərlə bağlı yaranan xəstəliklər müalicəyə çətin tabe olur

Elektron siqaretlərin orqanizmə təsirlərindən danışan Bakı Sağlamlıq Mərkəzinin pulmonoloqu Sevdə Aslanova qeyd edib ki, bu siqaretlərin zərə-

ri tərkibində olan çeşidli kimyəvi və dadlandırıcı maddələrdən asılıdır. "Tərkibində kanserogen olan bu maddələr xüsusilə tənqənfəs orqanlarına, ürək-damar sisteminə, qaraciyərə, böyrəyə zərər verir. Onun sinir sistemi və beyin inkişafına da mənfi təsirlər göstərdiyi təsdiqlənib. Həmçinin bu siqaretlər immuniteti zəiflədərək aşağı tənqənfəs yolu infeksiyaları riskini artırır, hətta bəzən kəskin ağciyər zədələnməsinə gətirib çıxarır. Bir sıra hallarda ağciyər iltihabına səbəb olan elektron siqaretlərin yaratdığı xəstəliklər müalicəyə çətin tabe olur".

Hökim-mütəxəssis qeyd edib ki, elektron siqaretlərin istifadəsi dayandırılmalı, istifadəçilərin orqanizminin bərpa edilməsi üçün zəruri addımlar atılmalıdır. Müalicə müddətində xəstə ağciyər reabilitasiyasına cəlb olunmalı, tənqənfəs gimnastikası etməli, açıq havada daha çox gəzməlidir. Gözənlərin müddəti yaşa, cinsə, həmçinin yanaşı xəstəliklərin olub-olmamasına əsasən müəyyən edilməlidir.

Maarifləndirmə işlərinin aparılması vacibdir

Psixoloq Elnur Rüstəmov deyir ki, elektron siqaretlərdən asılılığın sosial və psixoloji səbəbləri var: "Sosial amillərə ətraf mühit və bu mühitdə baş verənlər, psixoloji amillərə isə insanın yaşadığı böhran halı, narahatlıq və ya özünü təsdiqləmə istəyi daxildir".

Psixoloq əlavə edib ki, elektron siqaret istifadəçilərinin, əsasən, gənclər və yeniyetmələrin olduğunu nəzərə alsaq, bu növ siqaretdən istifadənin artma səbəblərindən biri kimi də onun qoxusuz olmasını göstərə bilərik. Belə olan halda valideynlərin övladlarının siqaret istifadəçisi olduğunu aşkar edə bilmirlər.

"Elektron siqaret istifadəsinin minimumu endirmək üçün xüsusilə təhsil müəssisələrində maarifləndirmə işlərinin aparılması vacibdir. Ümumiyyətlə, bütün qapalı məkənlərdə həm tütün, həm də elektron siqaretlərin istifadəsinin qadağan olunması məqsəduyğundur. Həmçinin buna əlavə olaraq, digər məsələlərin aparılması da zəruridir", - deyir E.Rüstəmov bildirib.

Ülkər XASPOLADOVA,
"Azərbaycan"

OXUCULARIN VƏ MƏTBUAT YAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" qəzetinə

2024-cü il üçün abunə yazılış davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuat yayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Azərmatbuat yayımı" ASC	(012) 441-19-91, (050) 322-33-17
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik - 187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) manat

6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) manat

3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) manat

1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) manat

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (Tel.: (012) 539-59-33) zəng vura bilərsiniz.

Avropanı etirazlar dalgası bürüyür

Fransa hökuməti xalq qarşısında etimadını itirib

Fransada fermerlərin etirazları son günlərdə daha geniş vüsət alıb. Etirazçılar əsas magistral yolları bağlayıb, traktorları, ot tayarları və peyin qalaqları ilə nəqliyyatın hərəkətinə mane olurlar. Fermerlər həm də prefekturaları və hökumət binalarını peyin və tullantılarla zibilləyirlər. Onlar fəaliyyətlərinin əhəmiyyətini tanımasını tələb edirlər. Fermerlər həmçinin onları rəqabətə davamsız edən aqrar sektorda hökumətin həyata keçirdiyi siyasəti pisləyirlər.

Bundan əlavə, fermerlər kənd təsərrüfatı məhsullarının idxalına, suvarma üçün suyun istifadəsinə məhdudlaşdırma qoyulmasına, dizel yanacağının bahalaşmasına, eləcə də ətraf mühitin mühafizəsi üçün məhdudlaşdırıcı tədbirlərə və istehsalat artan maliyyə yükünün öləyinəndirlər.

Ölkənin Daxili İşlər Nazirliyinin rəhbəri Jerald Darmanen etirazçıların sayının artdığını qeyd edərək, nümayişçilərin üçün "qırmızı xətlər" qurulduğunu bildirib - Parisə girməmək və Avropanın ən böyük ərzaq bazarı olan Ranjisi "bloklamamaq".

Fermerlər boş vədlərə inanmırlar

Bundan əvvəl kənd təsərrüfatı həmkarları itifaqları Parisi "bloklamaq" niyyətində olduqlarını bəyan etmişdilər. Çərşənbə günü bir qrup fermer Ranjisi girməyə cəhd edib və nəticədə 91 nəfər saxlanılıb.

Fransız jandarmı traktorlarla etiraz edən fermerlərin Ranjisi ərzaq bazarını "bloklamasını" qarşısını almaq üçün Luara departamentində eyniadlı çayın üzərindəki körpüləri bağlayıblar.

Yanvarın 30-da Fransanın baş naziri Qabriel Attal parlamentdə çıxışı zamanı kənd təsərrüfatı istehsalçılarına dəstək üçün yeni tədbirlər görcəyini vəd edib. Lakin fermerlər siyasətinin açıqlamalarına şübhə ilə yanaşıb və cavab olaraq Parisə yaxınlaşmaq qərarına gəliblər.

Traktor karvanlarından biri Şarl de Qoll hava limanından təxminən 2 km aralıda, A1 şossesinde yerləşir. Lakin onları daha da irəliləməsi jandarm əməkdaşları tərəfindən dayandırılıb.

Ölkədə ərzaq qıtlığı yaranıb

Etiraz edən fermerlərin magistral yolları blokada alması səbəbindən Fransada mağazalarda müxtəlif mallar tükənməyə başlayıb. Fermerlər tərəfindən onlarla milli və regional avtomobil yolunun blokada alması ərzaq təchizatı logistikasına ciddi təsir göstərib. Ərzaq mağazalarında təzə tərəvəz qıtlığı yaranıb. Bu, qismən fermerlərin anbarları blokada alması ilə bağlıdır. Həmçinin son günlər etiraz edən fermerlər təzə tərəvəz və meyvə daşıyan bir neçə xarici yük maşınının məhsulunu məhv ediblər.

Fransanın şimal-şərqindəki Ardennes departamentində qatıq, bekon, təzə tərəvəz və meyvələr, kəh və qablaşdırılmış sendviçlər yoxdur. Ölkənin cənubundakı Buş-dü-Ron departamentində tost üçün çörək və təzə məhsul, o cümlədən ot, meyvə və tərəvəz tapılır. Qrenoblda bəzi mağazalarda ot, balıq və süd məhsulları yoxa çıxıb.

Hər kəsin tələbi eynidir: milli qanunvericiliyə və Avropa İttifaqı tərəfindən kənd təsərrüfatı sektorunda müəyyən edilmiş standartlara yenidən baxılması.

Bu etirazların ən böyüyü ilk dəfə 2019-cu ildə Niderlandda 2000-dən çox traktorun müxtəlif bölgələrdə nəqliyyatın hərəkətinə kəşdiyi vaxt baş verib.

Keçən il Belçikadakı fermerlər ciddi Avropa ekoloji qaydalarına dəyişiklik olunmasını tələb etmək üçün Brüssel dairəvi yolunda nəqliyyatın hərəkətinə bağlayıblar.

Son zamanlar oxşar etirazlar Avropanın yeni paytaxtlarına və şəhərlərinə yayılımağa başlayıb, özü də bu dəfə daha genişmiqyaslı xarakter alıb və zərəkətlərlə müşayiət olunub.

Fermerlər Berlin, Paris və Roma ilə yanaşı, digər şəhərlərdə də əsas yolları traktorlarla bağlayaraq ictimaiyyətin diqqətini cəlb etməyə çalışır və A1-nin kənd təsərrüfatı siyasəti səbəbindən gəlirlərin azalmasını şikayətlənirlər.

Polşa və Rumınyada ucuz Ukrayna taxılının idxalına qadağa qoyulmasını tələb edirlər. İtaliyada etiraz edən fermerlər Frans və Almaniya olan həmkarlarına qoşularaq ölkənin müxtəlif ərazilərində kənd təsərrüfatı texnikası ilə bir neçə yüz kilometrə qədər yürüyürlər. İspaniyada və Yunanıstanda kənd təsərrüfatı təşkilatları sektorun üzvləşdiyi çətin vəziyyət fonunda fevral ayında nümayişlər elan ediblər.

Rizvan CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

Azərbaycan Dövlət Su Ehtiyatları Agentliyinin rəhbərliyi və kollektiv Azərbaycan Meliorasiya və Su Təsərrüfatı Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin sədrinin vəzifə səlahiyyətlərini müvəqqəti icra edən - sədr müavini Rafiq Aslanova özizi

ZAKİR ASLANOVUN

vəfatından kədərli xəbərini bildirir və dərin hüznə bağ-sağlığı verirlər.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86,	va informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
	434-63-30, 539-72-39	İnformasiya şöbəsi	- 538-56-60
Məsəl kitab	- 539-43-23,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Məsəl kitab müavinləri	- 539-44-91,	Fotolüstrasiya şöbəsi	- 538-84-73,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompyuter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühəsibathəq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə,
"Azərbaycan" nəşriyyatı,
IV mərtəbə

contact@azerbajjan-news.az
az.reklam@mail.ru

www.azerbajjan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələnməmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəhsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 3873
Sifariş 200

Qiyəti 60 qəpik